

**UCHWAŁA NR XIV/96/25
RADY GMINY CIELĄDZ**

z dnia 29 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035.

Na podstawie art. 10e, art. 10f ust. 4 i art. 18 ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153) w związku z art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 198) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026 - 2035”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Cielądz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Małgorzata Rosa



STRATEGIA ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2026-2035



GMINA CIELĄDZ

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2026-2035

CIELĄDZ, 2025 r.



STRATEGIA ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2026-2035

Urząd Gminy w Cielądzu

**Cielądz 59
96-214 Cielądz**

Tel: (46) 8152429

Fax: (46) 8152352

Strona internetowa: <https://www.cieladz.pl/>

E-mail: urząd@cieladz.pl, usc@cieladz.pl

Strona BIP: www.bip.cieladz.pl

Opracowanie:

dr hab. Andrzej Raszkowski, prof. UEW

e-mail: andrzej.raszkowski@ue.wroc.pl

tel. 606 262 335

LinkedIn:

<https://www.linkedin.com/in/andrzej-raszkowski/>



Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Diagnoza w obszarze społecznym, ekonomicznym oraz przestrzennym	5
1.1. Położenie z uwzględnieniem podstawowej sieci komunikacyjnej	5
1.2. Demografia	12
1.3. Bezrobocie	15
1.4. Lokalne finanse i działalność gospodarcza w gminie	17
1.5. Polityka społeczna	24
1.6. Oświata	26
1.7. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	28
1.8. Opieka zdrowotna	31
1.9. Formy ochrony przyrody	32
1.10. Sport, turystyka i rekreacja	34
1.11. Kultura i dziedzictwo kulturowe	37
1.12. Infrastruktura techniczna i mieszkaniowa	44
1.13. Współpraca i partnerstwo, organizacje społeczne.	48
2. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy – wnioski i rekomendacje	50
3. Analiza SWOT Gminy Cielądz	54
4. Misja i wizja Gminy Cielądz	58
5. Cele strategiczne, operacyjne, zadania w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	60
6. Zbieżność merytoryczna strategii z innymi, kluczowymi dokumentami strategicznymi	64
7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	73
8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	77
9. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa łódzkiego wraz z zakresem planowanych działań	83
10. Dodatkowe obszary kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań	86
11. Uwarunkowania wodne oraz związane ze zmianami klimatu	88
12. System realizacji strategii, źródła finansowania	100
13. Literatura pomocnicza	110
14. Spis wykresów	111
15. Spis tabel	112
16. Spis map	113



Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035 to kluczowy dokument wyznaczający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w perspektywie długoterminowej. Jej opracowanie stanowi odpowiedź na potrzebę prowadzenia spójnej, zrównoważonej i odpowiedzialnej polityki lokalnej, uwzględniającej aktualne wyzwania, takie jak zmiany demograficzne, potrzeba poprawy dostępności usług publicznych, rozwój gospodarki opartej na lokalnym potencjale oraz konieczność ochrony zasobów środowiskowych. Strategia bazuje na rzetelnej diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Cielądz i identyfikacji jej potencjałów endogenicznych.

Dokument stanowi ramy dla podejmowania decyzji inwestycyjnych i planistycznych, ułatwiając skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych, zarówno z funduszy Unii Europejskiej, jak i krajowych programów wsparcia. Wpisuje się przy tym w cele i założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz priorytety polityki spójności UE na lata 2021-2027. Zawarte w niej zapisy są spójne z planowanymi działaniami w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027, Krajowego Planu Odbudowy oraz innych programów wspierających rozwój obszarów wiejskich.

Strategia została opracowana zgodnie z wymogami ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.) oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198), z zachowaniem standardów w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska i partycypacji społecznej. Proces tworzenia dokumentu opierał się na analizie danych statystycznych, dokumentów planistycznych oraz wynikach konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców i instytucji publicznych. Strategia uwzględnia realne potrzeby społeczności lokalnej oraz uwarunkowania przestrzenne, środowiskowe i gospodarcze, stanowiąc solidną podstawę do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju Gminy Cielądz.

Andrzej Raszkowski



1. Diagnoza w obszarze społecznym, ekonomicznym oraz przestrzennym

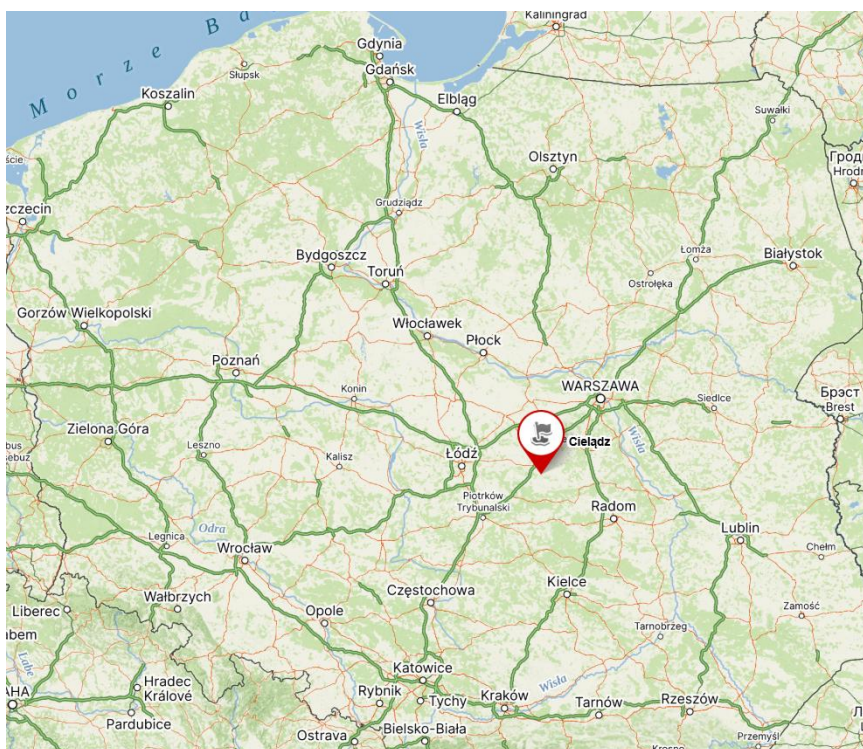
Niniejsza diagnoza Gminy Cielądz powstała na bazie danych pozyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego Bank Danych Lokalnych, materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Cielądz oraz informacji dostępnych na stronach internetowych Gminy i podległych jej instytucji. Poprzednia strategia rozwoju gminy obejmowała okres 2014-2020 („Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020” i jej aktualizacja), a przeprowadzona w niej diagnoza gminy oparta była głównie na danych wg stanu na 31.12.2012.

Większość analiz zamieszczonych w niniejszej diagnozie uwzględnia dostępne dane i statystyki publiczne dotyczące przedziału czasowego 2014-2024 i w dużej mierze skorelowana jest z ostatnim pełnym okresem programowania funduszy europejskich 2014-2020 oraz częściowo z okresem 2021-2027, natomiast dane stricte statystyczne w wielu miejscach obejmują okres do 2023 r. (na moment opracowywania diagnozy, publikowane przez GUS dane statystyczne nie obejmują jeszcze roku 2024). W niektórych przypadkach są one uzupełniane danymi za rok 2024 udostępnionymi przez gminę lub inne instytucje.

1.1. *Położenie z uwzględnieniem podstawowej sieci komunikacyjnej*

Gmina Cielądz to gmina wiejska, zlokalizowana we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie rawskim. Pod względem fizycznogeograficznym leży w mezoregionie **Wysoczyzny Rawskiej**, wchodzącym w skład makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich, będących częścią Podprowincji Nizin Środkowopolskich. W południowej części gminy występują wysoczyzny morenowe staroglacjalne (bezjeziorne), faliste z licznymi wzniesieniami kemów, ozów i moren martwego lodu. Natomiast w kierunku północnym występuje spadek terenu.

Według podziału przyrodniczo – leśnego obszar gminy należy do **Krainy Mazowiecko-Podlaskiej**, Dzielnica Wysoczyzny Rawskiej, a według układu hydrograficznego leży na terenie **dorzecza Wisły** (poprzez zlewnię rzek Rylki, a następnie Rawki i Bzury).



Mapa 1. Gmina Cielądz na tle Polski – lokalizacja ogólna

Źródło: [Cielądz \(Gmina\) • Mapy.com](https://mapy.com/pl/pl/turisticka?l=0&q=gmina%20ciel%C4%85dz&source=osm&id=1131218348&ds=2&x=19.4642705&y=52.3985633&z=7),

<https://mapy.com/pl/pl/turisticka?l=0&q=gmina%20ciel%C4%85dz&source=osm&id=1131218348&ds=2&x=19.4642705&y=52.3985633&z=7>

Powierzchnia gminy wynosi $92,97 \text{ km}^2$ ¹ (ok. 14,4% obszaru całego powiatu rawskiego oraz ok. 0,51% powierzchni województwa łódzkiego), a **gęstość zaludnienia** na tym terenie w 2023 r. wyniosła 42,2 os./km², co jest wartością **zdecydowanie niższą niż średnia dla Polski** (120 os./1 km²)² i **niższą niż dla województwa łódzkiego** (129,7 os./1 km²)³.

Gmina sąsiaduje z 5 gminami, tj.:

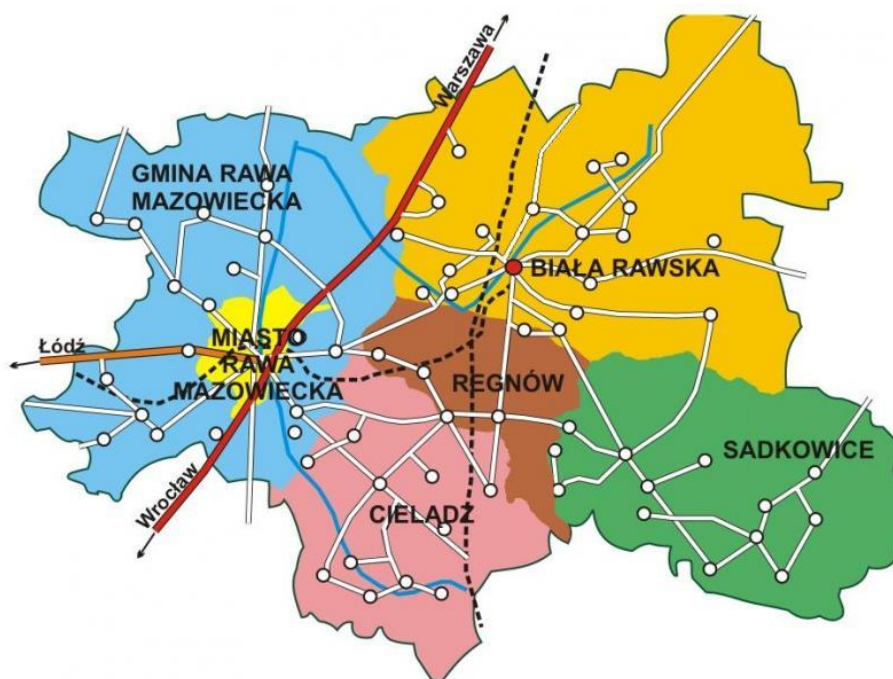
- Czerniewice (wiejska) – od południowego-zachodu (powiat tomaszowski)
- Rzeczyca (wiejska) – od południa (powiat tomaszowski)
- Nowe Miasto nad Pilicą (miejsko - wiejska) - od południowego-wschodu (powiat

¹ Oficjalny wykaz pól powierzchni geodezyjnych województw, powiatów i gmin według stanu na dzień 1 stycznia 2025 r. - Otwarte Dane, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1447,oficjalny-wykaz-pol-powierzchni-geodezyjnych-wojewodztw-powiatow-i-gmin/resource/64086/table>

² Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2023 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2023-roku,7,20.html>

³ GUS - Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

- grójecki)
- Regnów (wiejska) - od wschodu i północnego-wschodu (powiat rawski)
- Rawa Mazowiecka (wiejska) – od zachodu i północnego-zachodu (powiat rawski)



Mapa 2. Gmina Cielądz na tle powiatu rawskiego

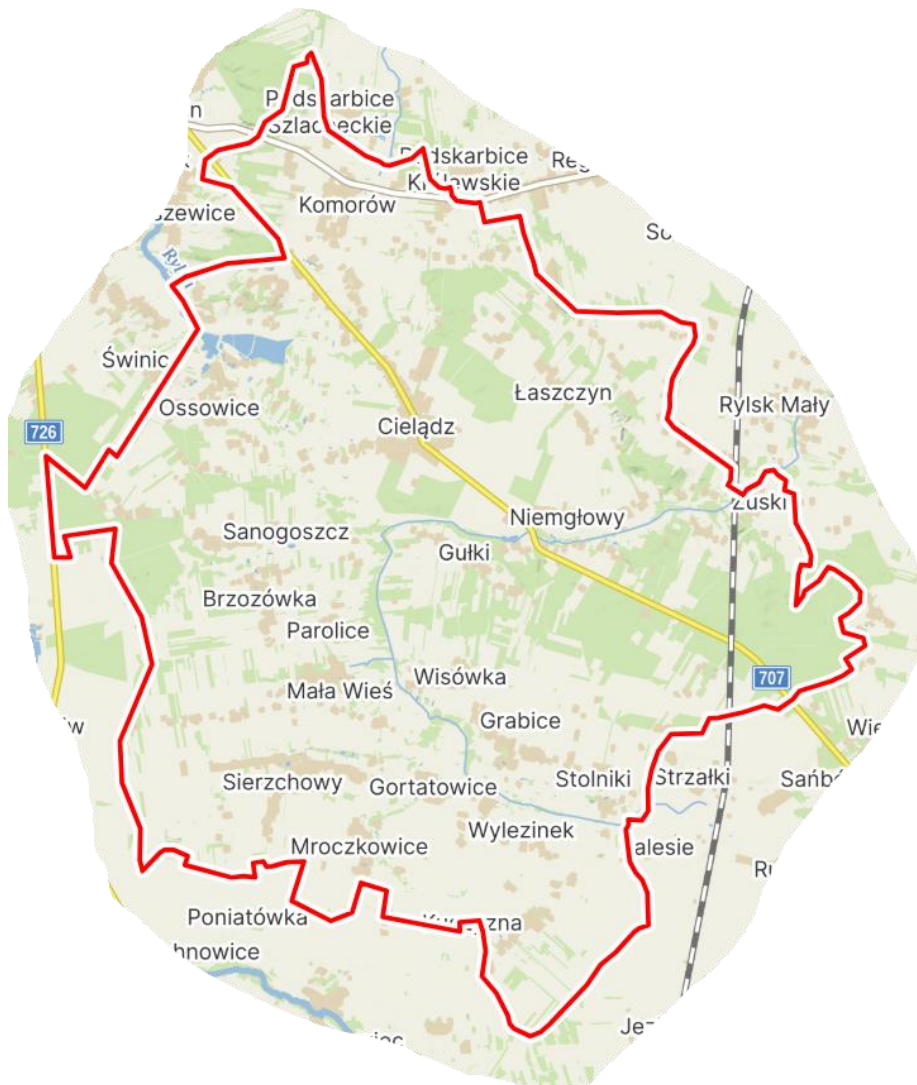
Źródło: [Mapa powiatu - BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej, https://bip.powiatrawski.pl/1222,mapa-powiatu](https://bip.powiatrawski.pl/1222,mapa-powiatu)

Gmina Cielądz leży w regionie klimatycznym łódzkim w strefie pomiędzy wpływami oceanicznymi i kontynentalnymi⁴. W ciągu roku, temperatura waha się od -5°C do 25°C i rzadko spada poniżej -14°C lub przekracza 30°C.

Pora występowania bardziej intensywnych opadów trwa ok. 4 miesiące, od początku maja do początku września, kiedy szansa wystąpienia obfitych opadów w danym dniu jest wyższa niż 23%. Miesiącem z największą liczbą dni obfitujących w opady jest lipiec. Pora bardziej sucha trwa ok. 8 miesięcy, od początku września do początku maja. Miesiącem z najmniejszą liczbą dni obfitujących w opady w jest styczeń. Wiatry wieją najczęściej

⁴ Podział wg Okołowicza i Martyn.

z kierunku zachodniego. Sezon wegetacyjny trwa zazwyczaj 5,7 miesiąca (174 dni), od około 24 kwietnia do około 14 października.⁵



Mapa 3. Gmina Cielądz – zarys ogólny

Źródło: Cielądz (Gmina) • Mapy.com,

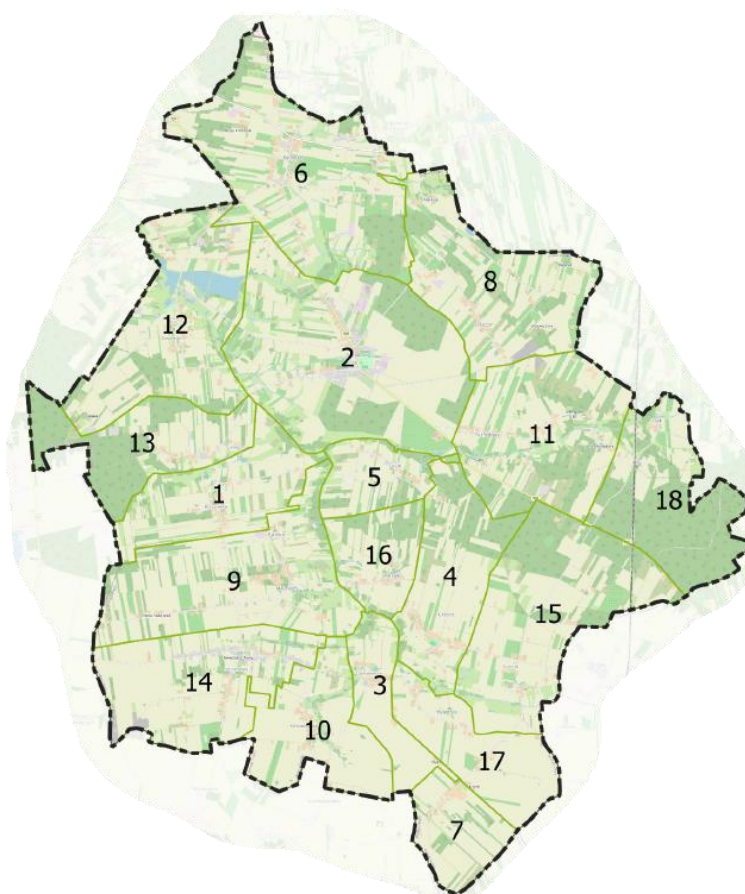
<https://mapy.com/pl/turisticka?l=0&source=osm&id=1131218348&ds=1&x=20.3274697&y=51.6976920&z=12>

Z perspektywy przestrzenno-administracyjnej gmina podzielona została na jednostki pomocnicze w postaci sołectw. Na terenie Gminy Cielądz aktualnie funkcjonuje 18 sołectw⁶:

⁵ Cielądz - klimat, pogoda według miesięcy, średnia temperatura (Polska) - Weather Spark, <https://pl.weatherspark.com/y/86365/%C5%9Arednie-warunki-pogodowe-w:-Ciel%C4%85dz-Polska-w-ci%C4%85gu-roku>

⁶ Sołectwa | Urząd Gminy w Cielądz, <https://www.cieladz.pl/466,solectwa>

- | | |
|--|----------------|
| 1. Brzozówka | 10. Mroczkowie |
| 2. Cielądz | 11. Niemgłowy |
| 3. Gortatowice | 12. Ossowice |
| 4. Grabice | 13. Sanogoszcz |
| 5. Gułki | 14. Sierzchowy |
| 6. Komorów (w tym: Nowy Komorów) | 15. Stolniki |
| 7. Kuczyzna | 16. Wisówka |
| 8. Łaszczyn | 17. Wylezinek |
| 9. Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś) | 18. Zuski |

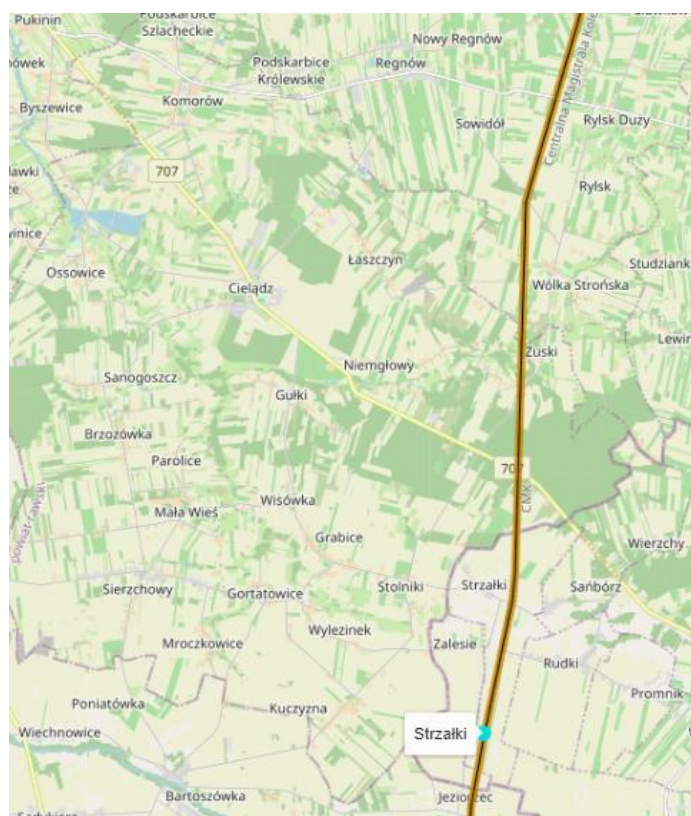


Mapa 4. Gmina Cielądz z zaznaczonymi sołectwami

Źródło: *Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz*, [Gminny Program Rewitalizacji](https://www.bip.cieladz.pl/949,gminny-program-rewitalizacji) | BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ Urząd Gminy w Cielądzu, <https://www.bip.cieladz.pl/949,gminny-program-rewitalizacji>

Dodatkowo w sąsiedztwie gminy przebiega ważny drogowy szlak komunikacyjny, na zachód od granic gminy przebiega droga ekspresowa S8 (E67) łącząca Piotrków Trybunalski (A1) z Warszawą (na całym przebiegu Wrocław-Białystok).

Poza drogami kołowymi we wschodniej części gminy przebiega linia kolejowa nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie, tj. Centralna Magistrala Kolejowa (CMK). Jest to linia kolejowa o długości 223,824 km, przebiegająca przez województwa mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i śląskie, prawie w całości dwutorowa, normalnotorowa i zelektryfikowaną o znaczeniu krajowym i europejskim – jako część linii E 65. Na terenie gminy Cielądz nie występuje jednak żaden obiekt punktowy (stacja / dworzec kolejowy) pozwalający skorzystać z połączeń na linii.



Mapa 6. Ideowy układ linii kolejowych przebiegających przez w Gminę Cielądz

Źródło: [Linia CMK Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie \(4\)](#),

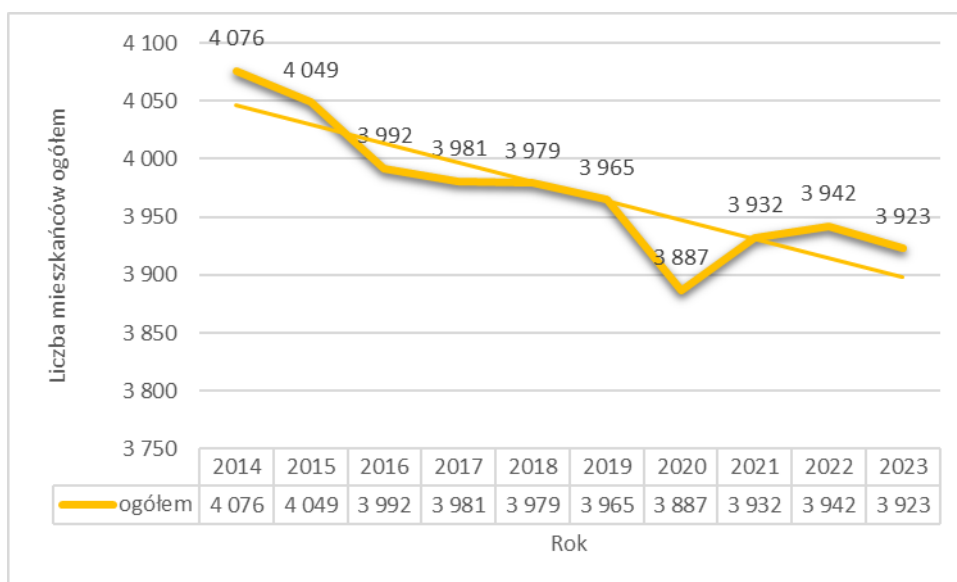
<https://www.bazakolejowa.pl/index.php?dzial=linie&id=290&od=1&do=46&ed=0&okno=polozenie>

1.2. Demografia

W odniesieniu do liczby ludności na przestrzeni badanych lat, zarysowuje się **trend spadkowy**, z niewielkim wzrostem w latach 2021 i 2022, gdzie liczba mieszkańców zwiększyła się kolejno o 45 i 10 osób. Ogólnie liczba ludności na przestrzeni lat 2014-2023 spadła o 153 osoby, tj. o ok. 4%.

Największy spadek liczby mieszkańców r/r przypada na rok 2020 i skorelowany jest głównie z okresem pandemii COVID i występującą w tym czasie dużą liczbą zachorowań i zgonów. Na spadek liczby mieszkańców ma również wpływ ujemny przyrost naturalny (patrz wykres: przyrost naturalny).

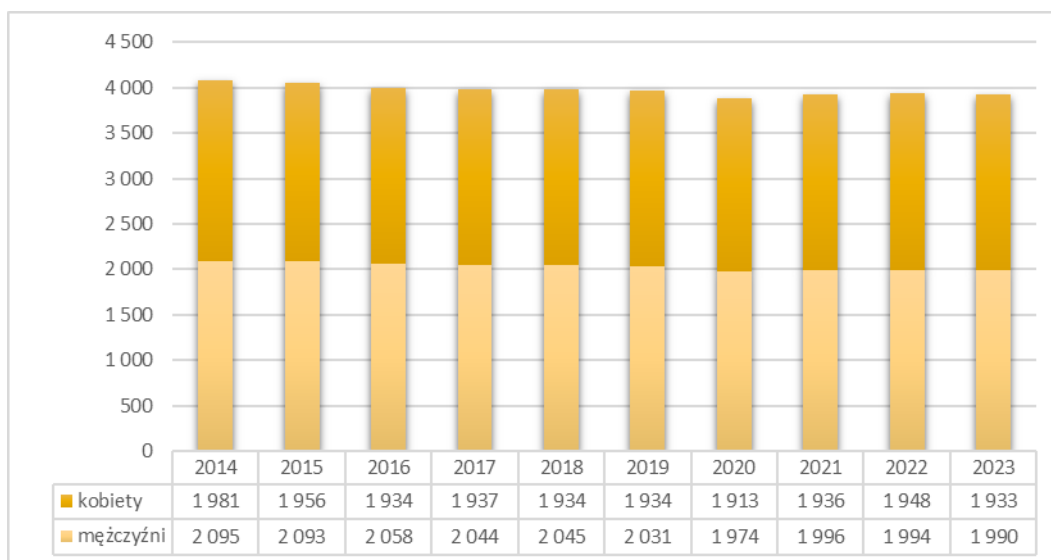
Wykres 1. Stan ludności - ogółem



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2023 r. liczba kobiet wyniosła 1 933, natomiast mężczyzn 1 990 i na przestrzeni analizowanych lat różnica wg płci ulega zmniejszeniu, jednak w każdym okresie liczba mężczyzn jest większa od liczby kobiet. Średnio w analizowanym okresie mężczyzn jest o 91 więcej niż kobiet.

Wykres 2. Stan ludności – podział wg płci

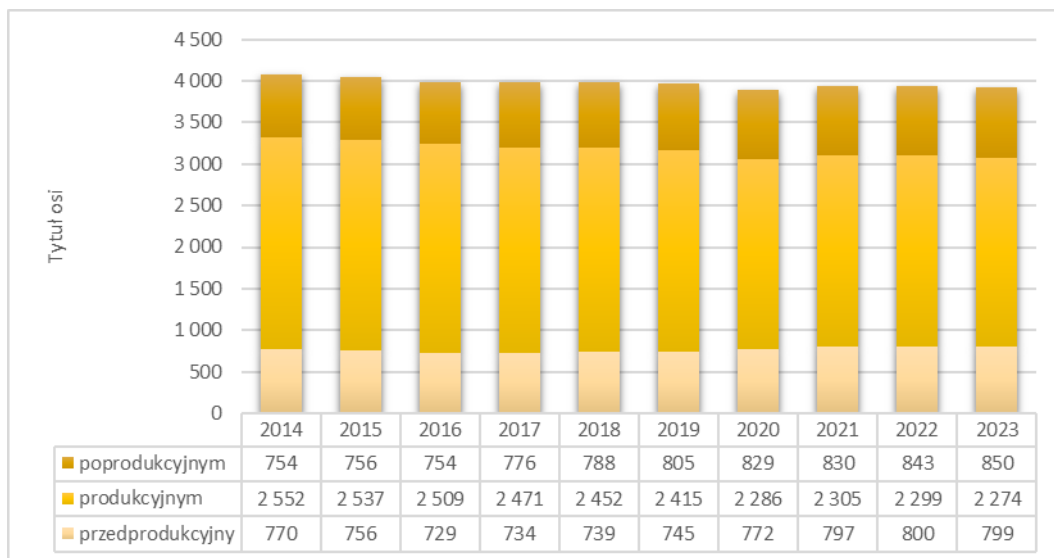


Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zjawisko zdiagnozowanej depopulacji wpisuje się w ogólnopolskie trendy, ale mając jego świadomość można podejmować odpowiednio wcześniej środki zaradcze. W tym wypadku promować model wielodzietnej rodziny, przyciągać do gminy nowych mieszkańców oraz dbać o jakość życia obecnych rezydentów, starając się wydłużyć ich średnią życia.

Ogólnie **społeczność lokalna starzeje się**, co potwierdza wzrastająca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, wzrost o 13% w badanych latach (z 754 do 850 osób), w tym samym czasie liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 11%. Pozytywnym może być fakt nieznacznego wzrostu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 4% tj. z 770 do 799.

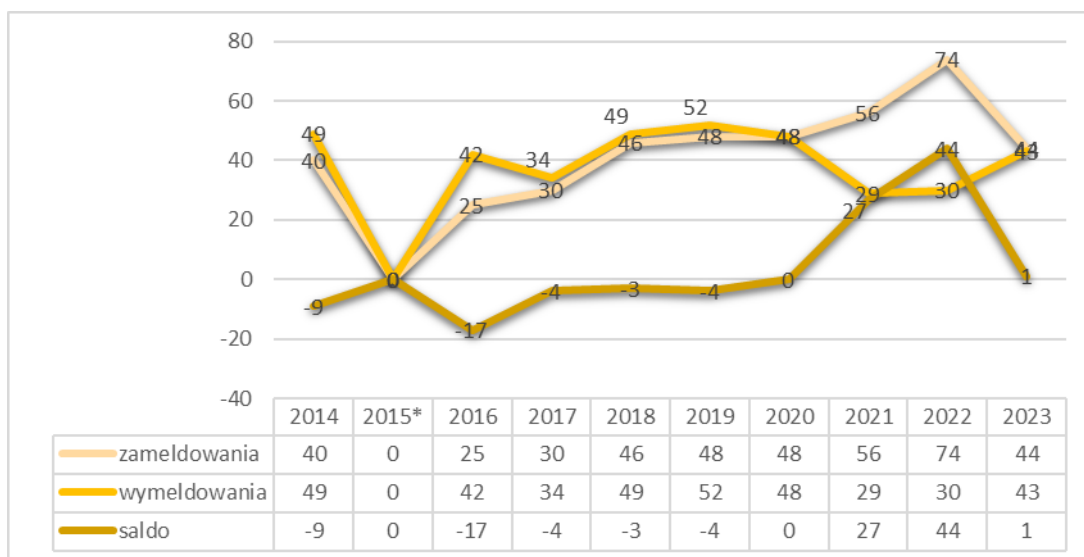
Wykres 3. Struktura ludności według wieku



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza salda migracji w Gminie Cielądz przynosi odmienne informacje. Na przestrzeni większości rozpatrywanego okresu **saldo to jest ujemne lub bliskie zeru**, jednak ostatnie lata przynoszą odwrotny trend, tj. w latach 2021-2023 odnotowano więcej zameldowań niż wymeldowań i są to dość wyraźne wielkości, co średniorocznie w gminie daje wynik migracji ok. 4 os. Jest to czytelny sygnał do podejmowania dalszych działań na rzecz podnoszenia standardów oraz wzmacniania marki Gminy jako miejsca, gdzie warto mieszkać.

Wykres 4. Saldo migracji

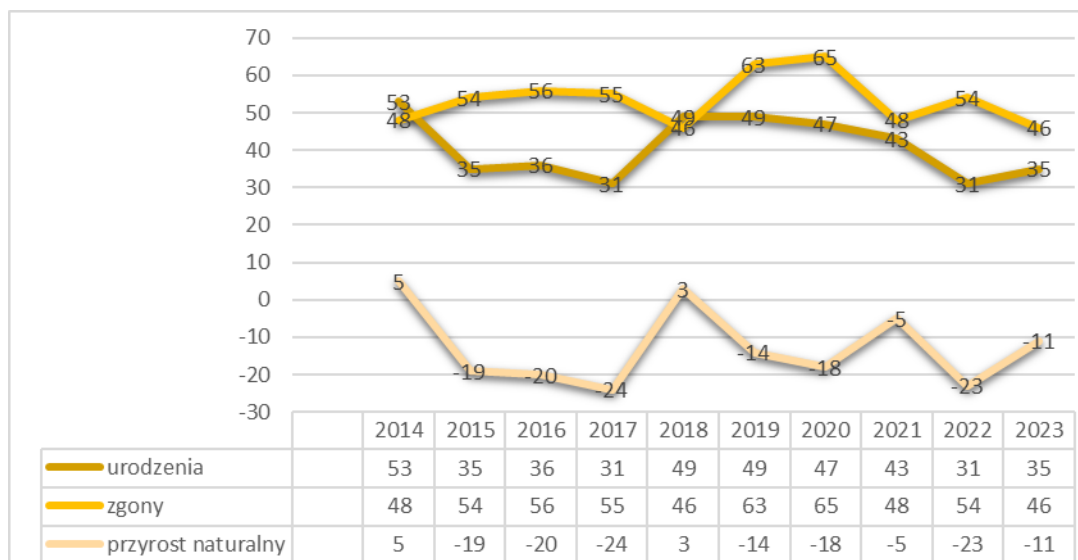


* Brak danych za 2015 w statystykach GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza przyrostu naturalnego w Gminie Cielądz przynosi negatywne informacje. Na przestrzeni rozpatrywanego okresu w większości **występował ujemny przyrost naturalny**, ze średnioroczną wartością -13 osób. Jedynie w latach 2014 i 2018 występował dodatni przyrost. Z kolei w pozostałych latach zaznacza się dość wyraźny wzrost zgonów ponad liczbę urodzeń, co można odczytywać jako zły prognostyk.

Wykres 5. Przyrost naturalny



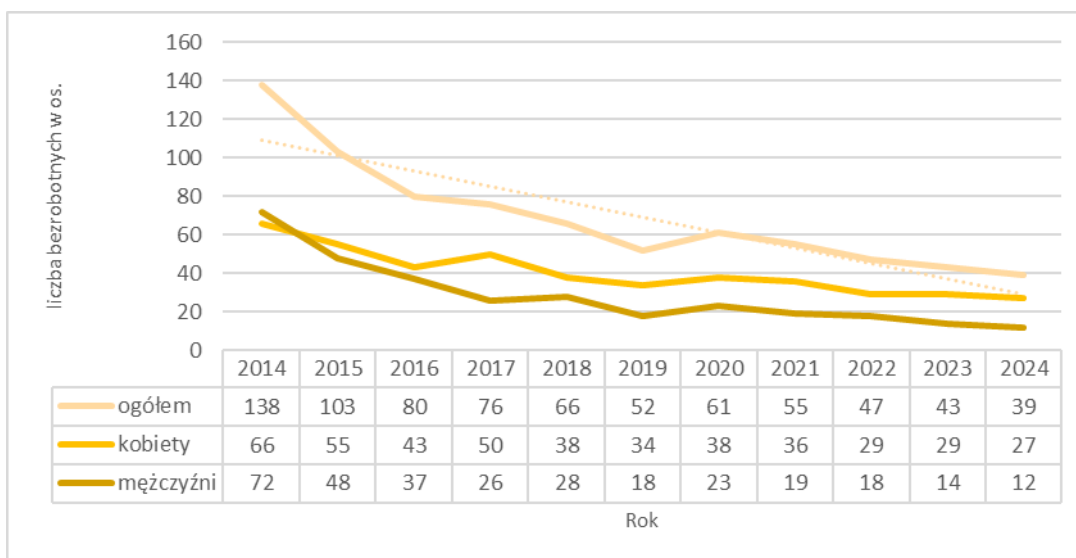
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

1.3. Bezrobocie

Dobre informacje przynosi analiza bezrobocia w Gminie. W badanym okresie (2014-2024) **liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem zmniejszyła się o 72%** (na wykresie wyraźnie zaznacza się linia spadkowa trendu) ze 138 do 39 osób, co jest wynikiem wyższym od średniej krajowej (ok. 57%). Zmiana ta wyraźniej dotyczy mężczyzn (spadek aż o 83%) niż kobiet (spadek o 59%). Należy pamiętać, że wynik nie nawiązuje jednak do jakości rynku pracy, czy też wysokości wynagrodzeń.

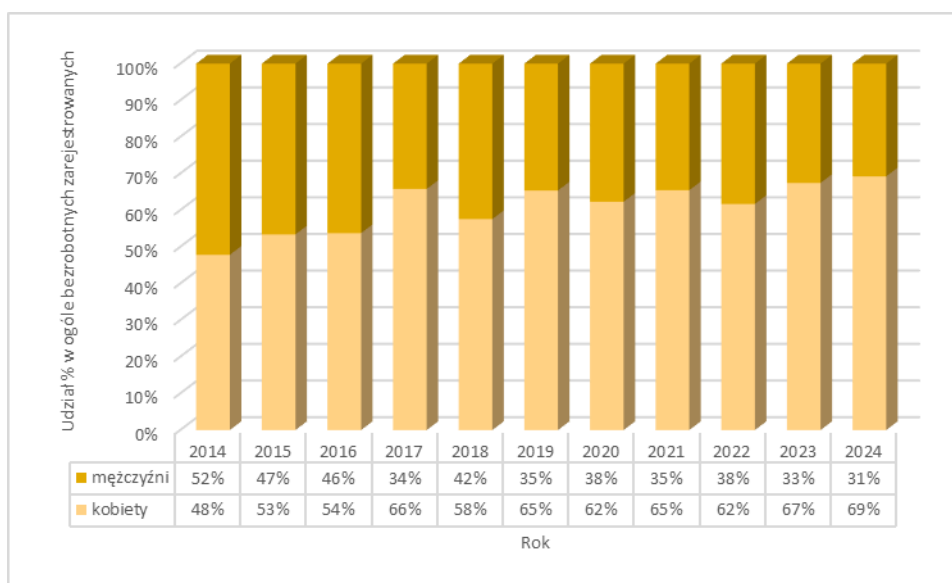
Warto również podkreślić, iż udział w rejestrowanym poziomie bezrobocia na terenie gminy nieznacznie zmienia się – w większości lat przeważały kobiety, jedynie w roku 2014 udział mężczyzn był nieznacznie wyższy. Należy też zaznaczyć, że ogólnie utrzymuje się trend wzrostowy udziału kobiet, w kolejnych latach zwiększa się, a dysproporcja ta jest najbardziej wyraźna (61% do 39%) na niekorzyść kobiet w roku 2024.

Wykres 6. Bezrobocie rejestrowane (os.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 7. Bezrobocie rejestrowane wg płci w stosunku do ogółu w %



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W obszarze polityki przeciwdziałania bezrobociu i utrzymania niskiej stopy bezrobocia wyróżnić można następujące kierunki działań służące aktywizacji na rynku pracy:

- subwencjonowanie płac i zatrudnienia, mające na celu utrzymanie albo zwiększenie jego dotychczasowego poziomu w przedsiębiorstwach prywatnych;
- tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze państwowym w ramach socjalnych programów zatrudnienia;



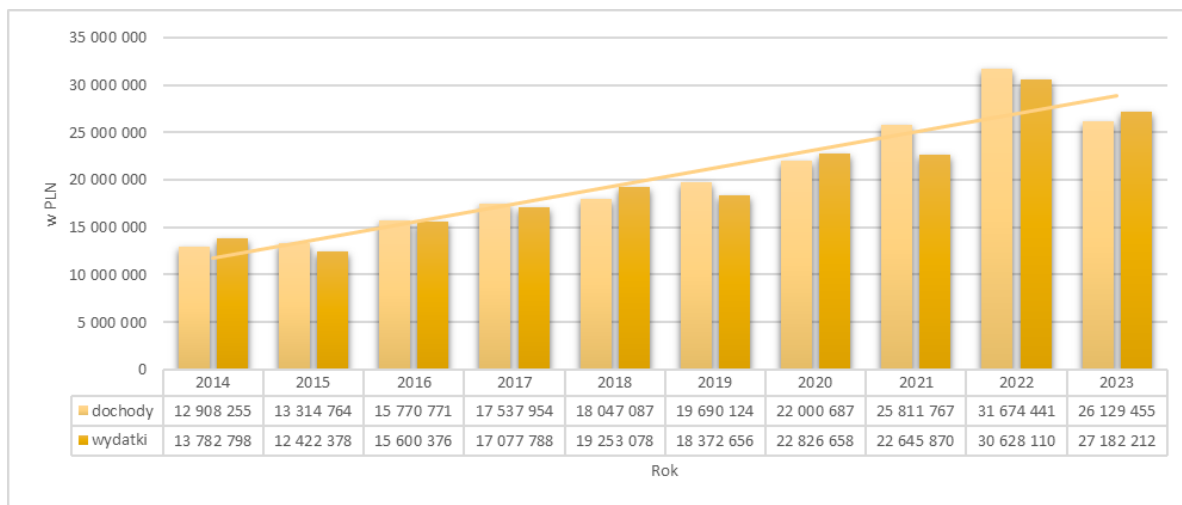
- promowanie przedsiębiorczości;
- roboty publiczne;
- wspieranie inicjatyw w ramach ekonomii społecznej oraz zrównoważonego rozwoju.

1.4. *Lokalne finanse i działalność gospodarcza w gminie*

Na podstawie danych GUS można stwierdzić, iż Gmina Cielądz rozwija się, wykazując na przestrzeni analizowanego okresu ogólny **rosnący trend zarówno dochodów, jak i wydatków ogółem**. Należy jednak zaznaczyć, iż w przypadku omawianych kategorii budżetowych ulegają one wahaniom zarówno ogółem, jak i w przeliczeniu na mieszkańca. Ogólnie w ujęciu procentowym, na przestrzeni analizowanego okresu, globalne dochody, jak i wydatki wzrosły dwukrotnie, odpowiednio o 102% oraz 97%. Jeszcze bardziej wyraźny wzrost ma miejsce po przeliczeniu na mieszkańca odpowiednio o 110% oraz 105%. Z tej perspektywy **sytuację finansową gminy można określić jako stabilną**, pozwalającą na realizowanie kolejnych inwestycji, z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków unijnych, choć jednocześnie należy podkreślić, że w roku 2023 dochody po raz pierwszy od wielu lat uległy obniżeniu w stosunku do roku poprzedniego. Przypadek gminy Cielądz nie jest jednak odosobniony w skali kraju. Przyczyn takiego stanu może być kilka, m.in.:

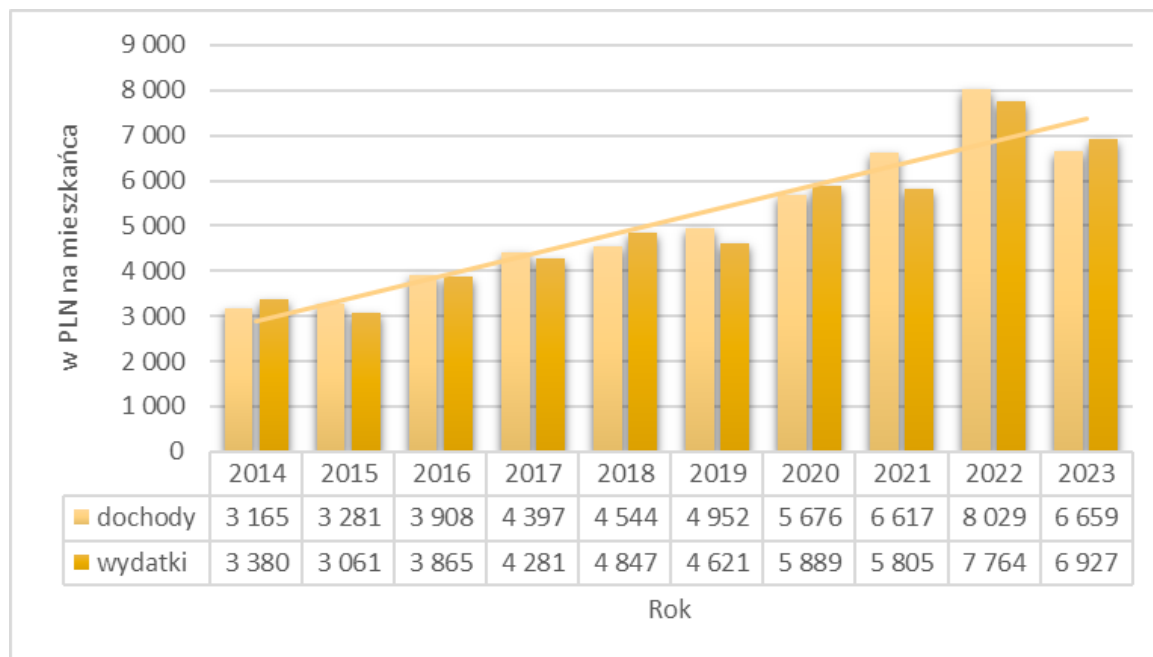
1. Reforma podatkowa „Polski Ład” – co spowodowało znaczące zmniejszenie dochodów gmin z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych,
2. Problemy z egzekwowaniem należności - gminy mają trudności ze ściąganiem zaległych czynszów, podatków i innych zobowiązań.

Wykres 8. Dochody i wydatki Gminy ogółem (PLN)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

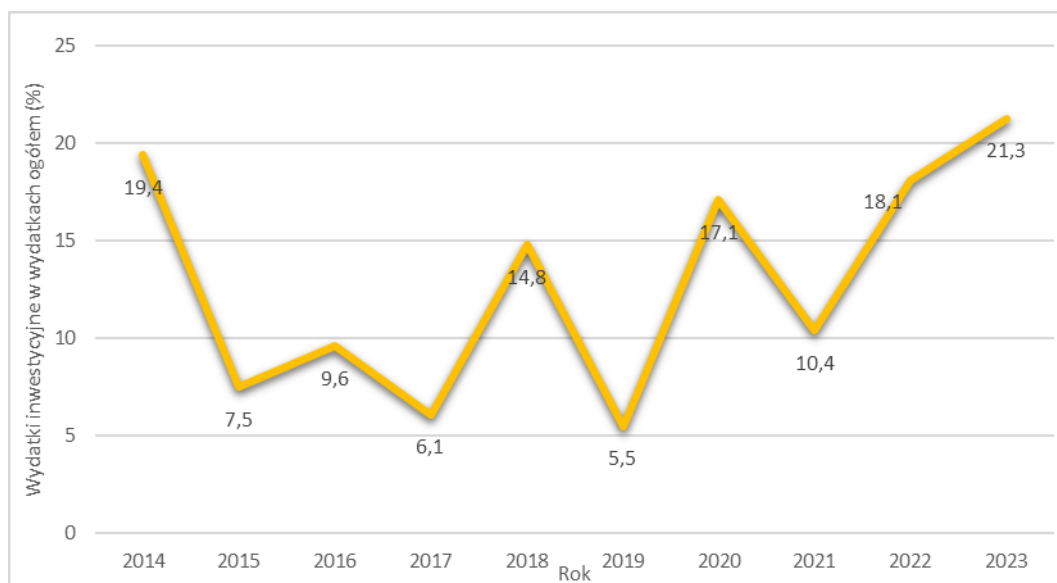
Wykres 9. Dochody i wydatki Gminy na mieszkańca (PLN)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Z danych GUS wynika również, że w ostatnich latach **sukcesywnie wzrastały wydatki inwestycyjne gminy w stosunku do wydatków ogółem**, choć przyrost ten na przestrzeni rozpatrywanego okresu przyjmuje postać bardzo zmienną i skokową. Dopiero ostatnie lata analizy tj. rok 2022 i 2023 daje stabilizację wzrostu do poziomu 18,1% w 2022 r. i 21,3% w 2023 r.

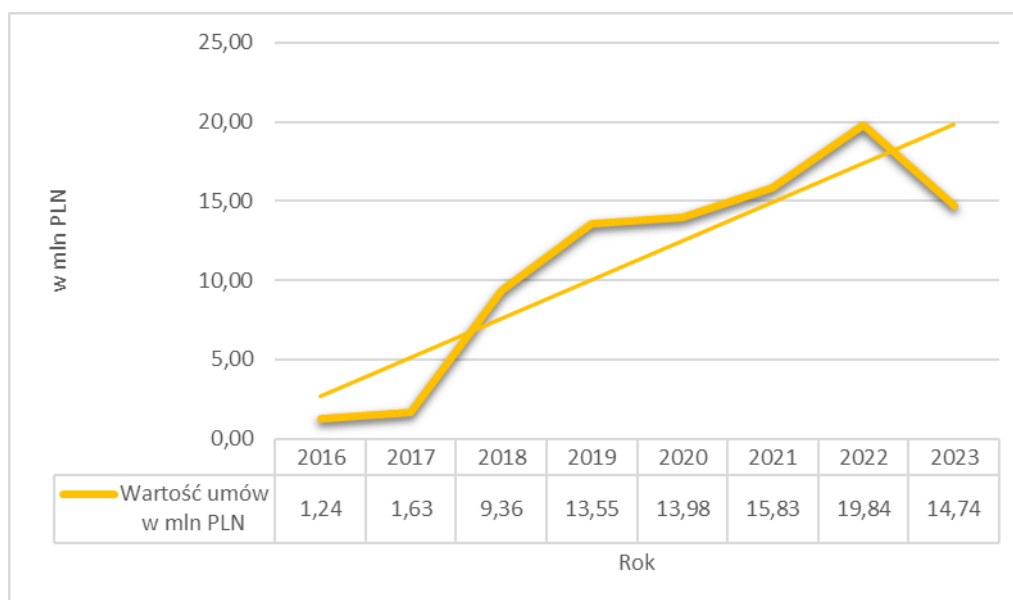
Wykres 10. Wydatki inwestycyjne Gminy w wydatkach ogółem (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W przypadku wartości umów o dofinansowanie projektów z funduszy europejskich to na przestrzeni lat 2016-2023 wzrosły one znacząco, z około 1,24 mln PLN do blisko 20 mln PLN w 2022 r. Można zauważyć jednak zmniejszenie tej kwoty w 2023 r.

Wykres 11. Fundusze unijne – wartość umów, decyzji o dofinansowanie ogółem (w mln PLN)



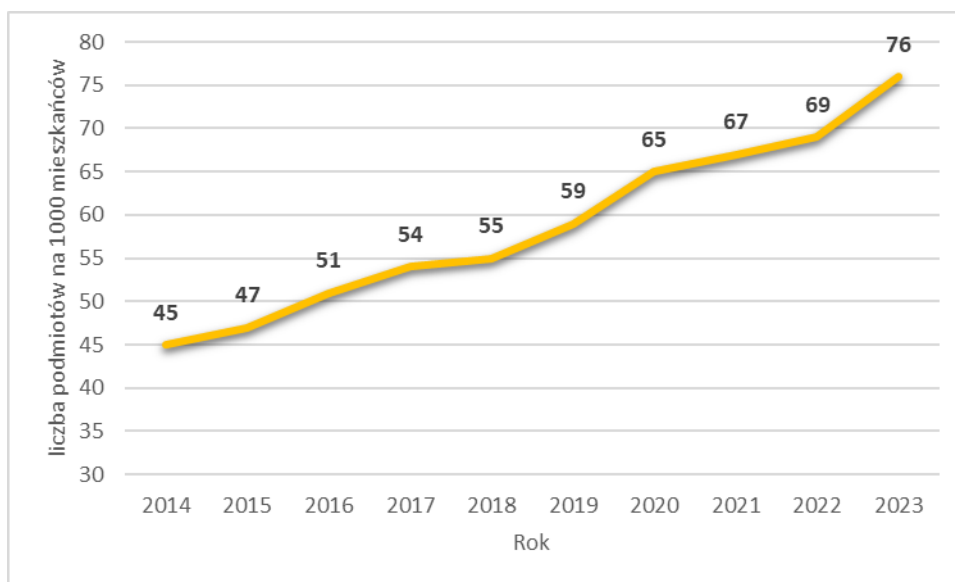
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2024 roku w strukturze urzędu gminy funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne, które w dużej mierze były beneficjentem wydatków w ramach budżetu gminy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu - jednostka budżetowa,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Cielądzu - samorządowa instytucja kultury,
- Gminny Dom Kultury w Cielądzu - samorządowa instytucja kultury,
- Szkoła Podstawowa w Cielądzu - jednostka oświatowa i edukacyjna.
- Szkoła Podstawowa w Sierzchowach - jednostka oświatowa i edukacyjna,
- Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół - jednostka oświatowa i edukacyjna,

Bardzo ważnym wskaźnikiem ukazującym rozwój gospodarczy Gminy jest **wzrost tzw. „wskaźnik przedsiębiorczości” (Podmioty wpisane do REGON na 1000 ludności)**. W przypadku gminy Cielądz uległ on zwiększeniu z 45 w 2014 r. do 76 w 2023 r., w tym wypadku dotyczy to podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności. Przyjmując w uproszczeniu jest to jedna z miar przedsiębiorczości lokalnej społeczności, przejawiająca się zakładaniem działalności gospodarczej.

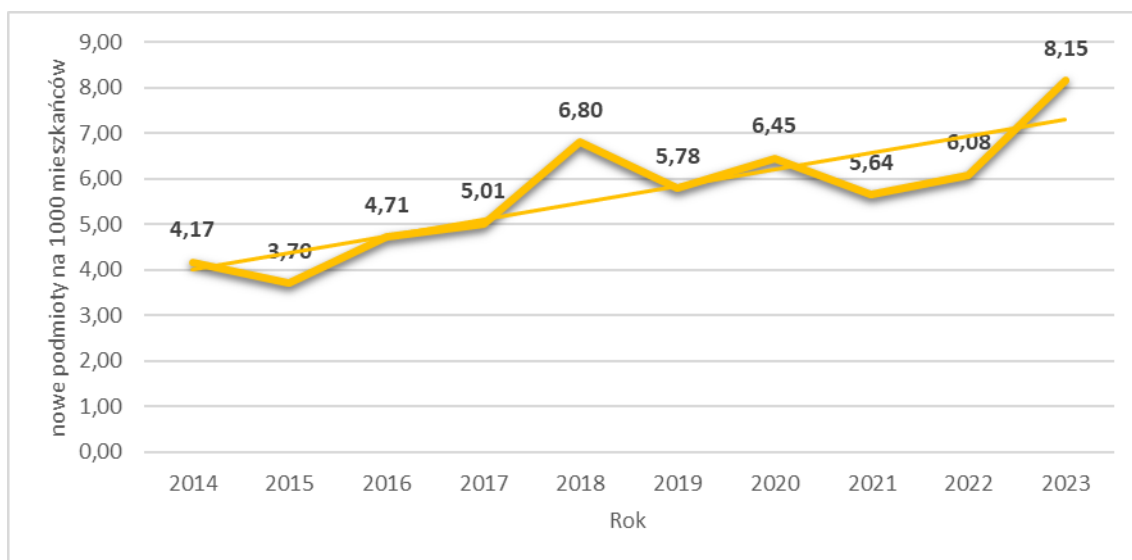
Wykres 12. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W przypadku podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 ludności odnotowano wzrost z 4,17 do 8,15. Pomimo tego wskaźnik ten na przestrzeni analizowanego okresu ulegał pewnym wahaniom, zachowując jednak tendencją wzrostową. Optymistycznym jest fakt, że od roku 2021, w kolejnych latach wskaźnik ten ponownie zaczyna rosnąć, przyjmując w 2023 r. najwyższą wartość w analizowanym okresie. Podsumowując, wysiłki gminy powinny dążyć do tego, aby wskaźnik ten utrzymywać przynajmniej na względnie jednakowym poziomie poprzez wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz promowanie pro przedsiębiorczych inicjatyw.

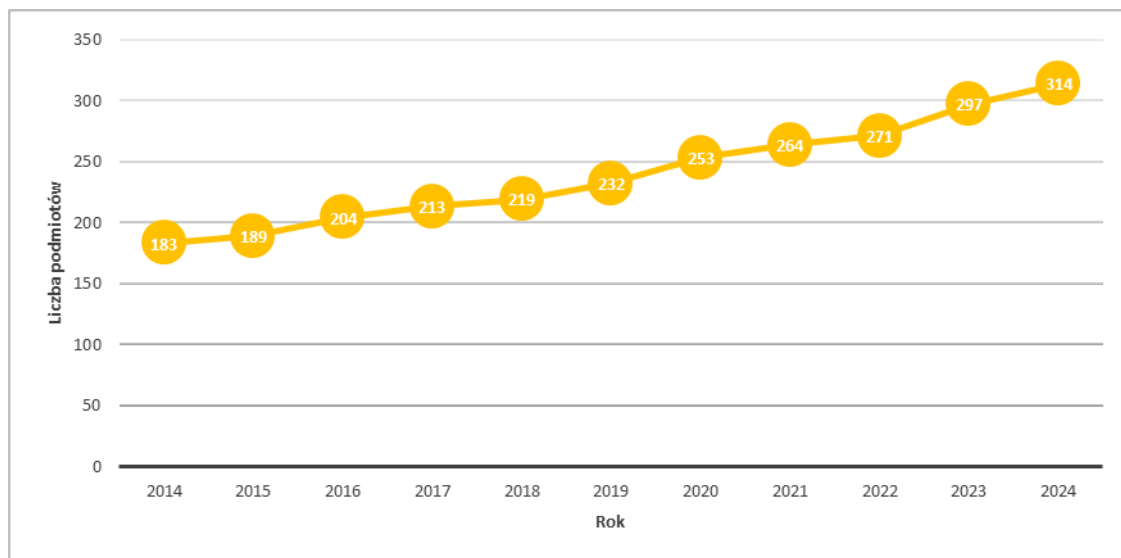
Wykres 13. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odnosząc się do danych Głównego Urzędu Statystycznego można wskazać, że na koniec 2024 r. w Gminie Cielądz prowadziło działalność 314 przedsiębiorstw. Większość, to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 239 podmiotów (wzrost z poziomu 137 w roku 2014).

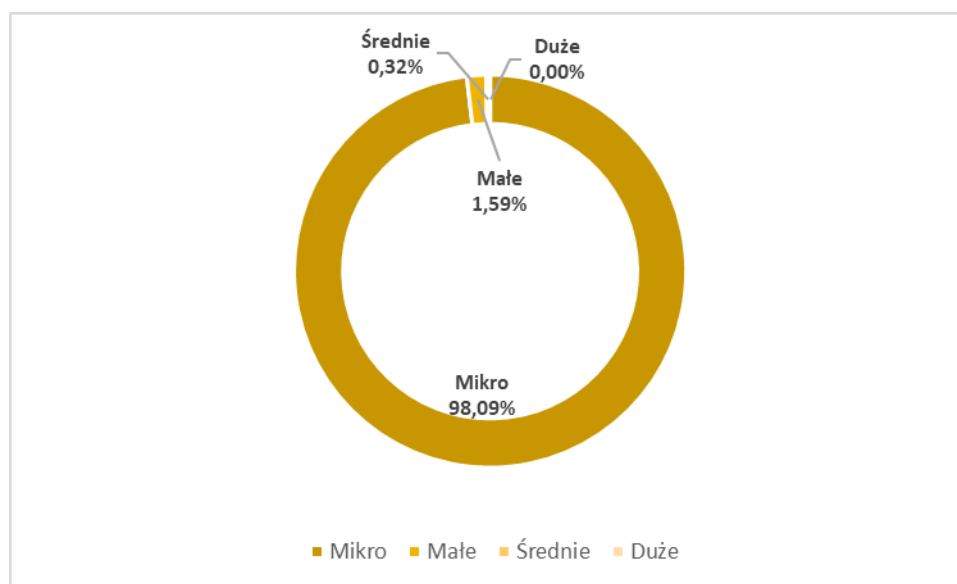
Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2014-2024



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jeśli chodzi o strukturę przedsiębiorstw liczoną liczbą zatrudnionych to zdecydowanie przeważają podmioty mikro.

Wykres 15. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Cielądz w roku 2023 wg wielkości (liczba zatrudnionych)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Podstawową działalnością podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie gminy jest budownictwo (sekcja F – 23,2%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów



samochodowych, włączając motocykle (sekcja G – 21,3% zarejestrowanych podmiotów).

W dalszej kolejności:

- przetwórstwo przemysłowe (sekcja C – 11,8%),
- pozostała działalność usługowa, w tym gospodarstwa domowe zatrudniające, produkujące i świadczące usługi (sekcje S i T – 11,1%),
- transport i gospodarka magazynowa (sekcja H – 5,4%),
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q – 4,1%),
- informacja i komunikacja (sekcja J – 3,8%),
- działalność profesjonalna naukowa i techniczna (sekcja M – 3,8%),
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A – 3,2%)
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R – 3,2%),
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O – 2,9%),
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N – 1,9%),
- edukacja (sekcja P – 1,3%),
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K – 1,0%)
- działalność związana z obsługą nieruchomości (sekcja L – 0,6%),
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E – 0,6%).
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I – 0,6%),

Pozostałe grup podmiotów (sekcja B i D) nie występowały w 2023 r.

Tabela 1. Zastawnie podmiotów gospodarczych w Gminie Cielądz w 2023 r. wg sekcji PKD 2007 – liczba i udział procentowy.

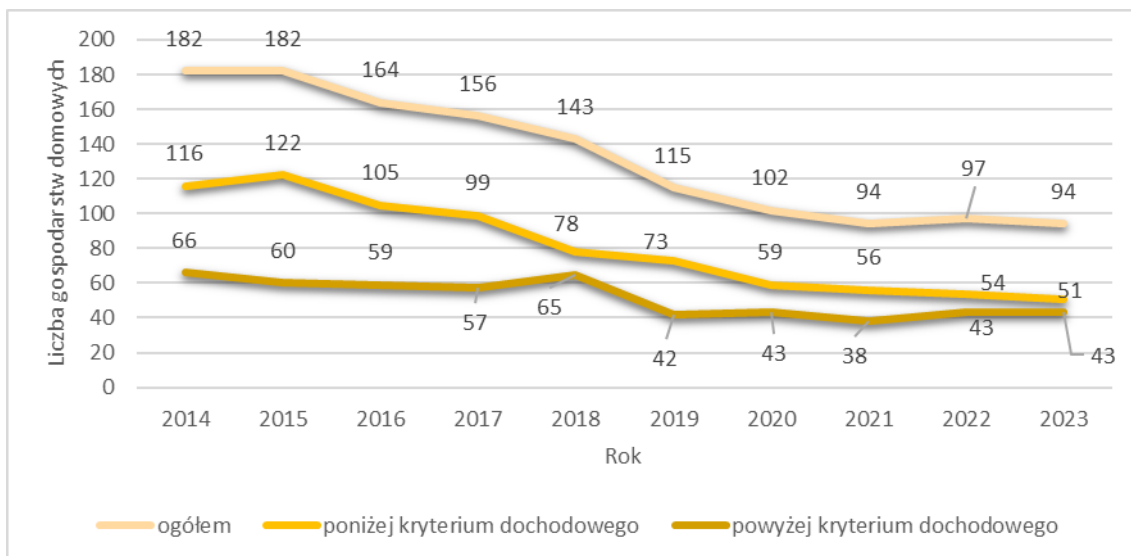
Ogółem	314	100%
Sekcja A	10	3,2%
Sekcja B	0	0,0%
Sekcja C	37	11,8%
Sekcja D	0	0,0%
Sekcja E	2	0,6%
Sekcja F	73	23,2%
Sekcja G	67	21,3%
Sekcja H	17	5,4%
Sekcja I	2	0,6%
Sekcja J	12	3,8%
Sekcja K	3	1,0%
Sekcja L	2	0,6%
Sekcja M	12	3,8%
Sekcja N	6	1,9%
Sekcja O	9	2,9%
Sekcja P	4	1,3%
Sekcja Q	13	4,1%
Sekcja R	10	3,2%
Sekcje S i T	35	11,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

1.5. Polityka społeczna

W Gminie Cielądz w rozpatrywanym okresie **sukcesywnie spadała liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej**, ze 182 w 2014 r. do 94 w 2023 r. (spadek o 48,4%). Na tej podstawie można założyć, przyjmując pewne uproszczenie, że poprawia się sytuacja materialna społeczności lokalnej, mniej osób jest zagrożonych wykluczeniem społecznymi i korzysta z pomocy wyspecjalizowanych instytucji. Jednak należy zwrócić uwagę, iż silny spadkowy trend w tym obszarze niestety został wyhamowany w roku 2022, kiedy to po raz pierwszy od 2015 r. liczba ta ponownie wzrosła r/r, a widać to po przyroście liczby gospodarstw powyżej kryterium dochodowego.

Wykres 16. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej

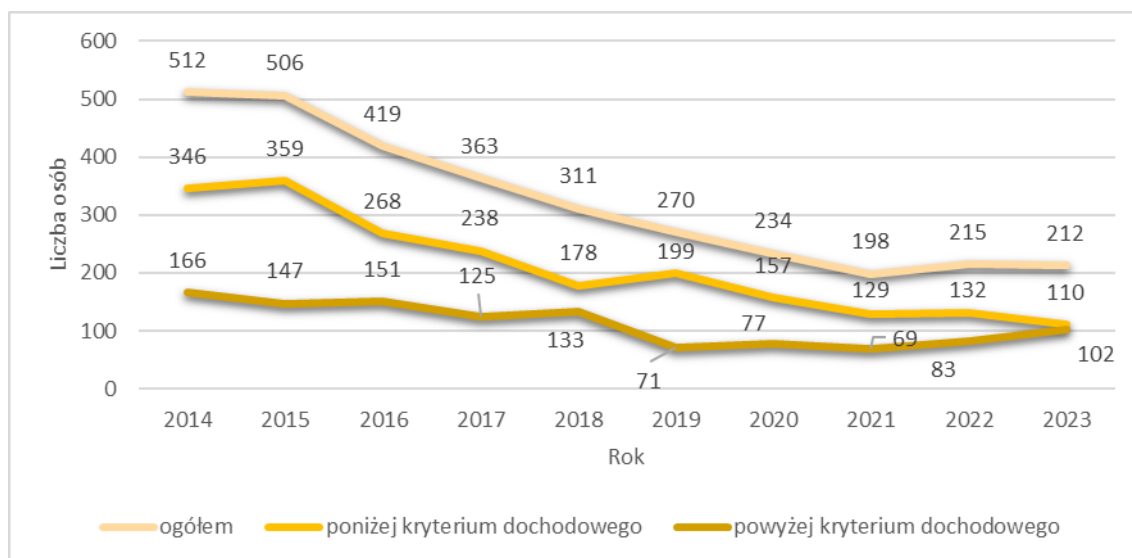


Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W bardzo podobny sposób kształtuje się **liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej**, spadek z 512 osób w 2014 r. do 212 w 2023 r. (spadek o 58,6%). I podobnie jak wyżej, silny spadkowy trend w tym obszarze niestety został wyhamowany. W roku 2022, zdecydowanie wzrosła liczba osób powyżej kryterium dochodowego.

Sytuacja ta powinna zostać poddana szczegółowej analizie, tak aby zapobiec ewentualnemu pogłębianiu się dla zidentyfikowanego negatywnego trendu w ostatnim czasie.

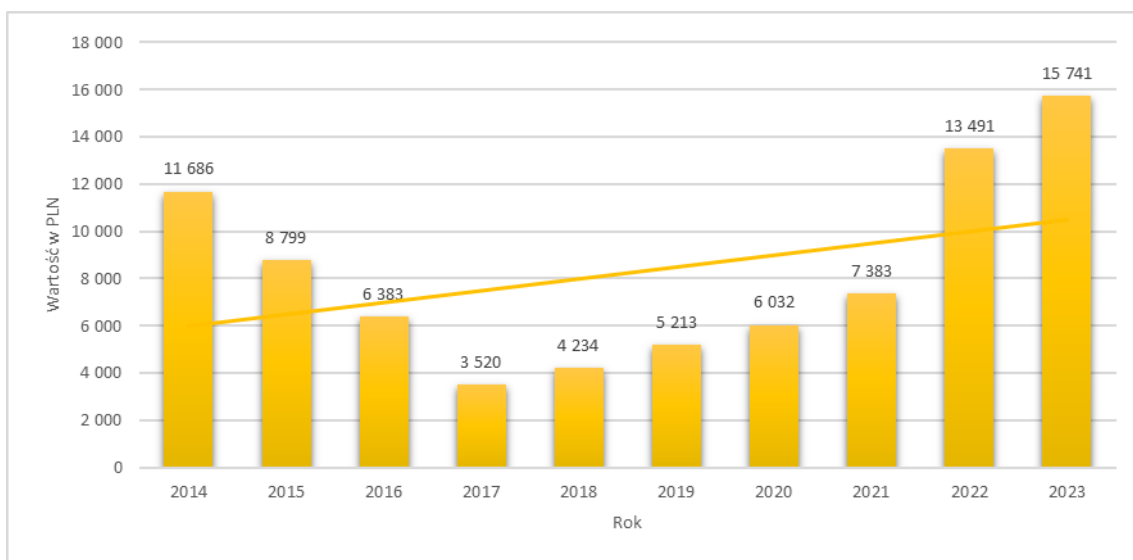
Wykres 17. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Podobny negatywny trend w ostatnich latach zaznacza się w przypadku kwot wypłaconych dodatków mieszkaniowych, które w roku 2022 i 2023 znacząco wzrosły w stosunku do kwot z lat wcześniejszych. Przeciętna wysokość dodatku w 2023 r. wyniosła 291,5 zł przy 167,6 zł w roku 2020. Jest to więc blisko 2-krotny wzrost w tak krótkim okresie. Wpływ na to miał bez wątpienia kryzys energetyczny i powiązane z nim rosnące koszty energii, a także uruchomione różne formy wsparcia mieszkańców w tym obszarze. Ogólnie jednak kwoty globalne są zdecydowanie wyższe niż w pozostałych latach analizy.

Wykres 18. Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych (PLN)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Szczególne znaczenie w zakresie wsparcia społecznego w gminie odgrywa Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu, który jest jednostką budżetową.

Ośrodek realizuje w szczególności zadania z zakresu:

- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych i zasiłków dla opiekunów,
- jednorazowych świadczeń,
- funduszu alimentacyjnego.

1.6. Oświata

Według danych GUS w roku 2023 w Gminie Cielądz zameldowane były następujące grupy wiekowe dzieci i młodzieży:

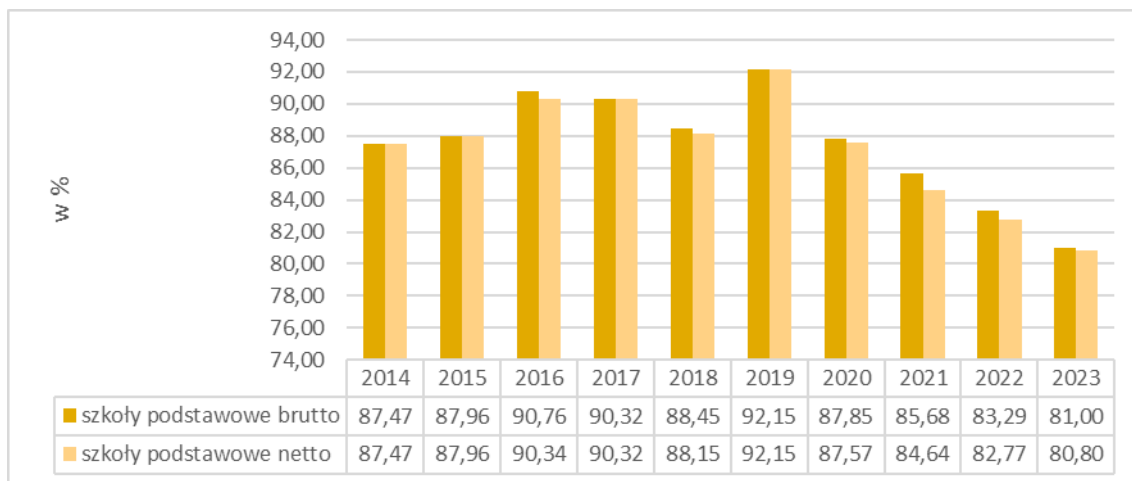
- w wieku 0-2 – 106 osób;
- w wieku 3-6 – 199 osób;
- w wieku 7-12 – 270 osób;
- w wieku 13-15 – 148 osób;
- w wieku 16-18 – 109 osób⁸.

Na terenie Gminy funkcjonują następujące publiczne jednostki oświatowo-edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. O. ppłk. Franciszka Mientkiego w Cielądzu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sierzchowach.

W odniesieniu do współczynników skolaryzacji dotyczących szkół podstawowych na przestrzeni analizowanego okresu ulega on zmianom, z tendencją spadkową w ostatnich 4 latach analizy tj. od 2020 r. W roku 2023 współczynnik ten zbliżył się do granicy 80% co jest pierwszym tak niskim wynikiem na przestrzeni ostatnich 10 lat. Teoretycznie wysoki współczynnik skolaryzacji netto (bliski 100%) oznacza, że prawie wszystkie dzieci w odpowiednim wieku uczęszczają do szkoły, co wskazuje na dobrą dostępność i skuteczność systemu edukacji.

Wykres 19. Współczynniki skolaryzacji (w %)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W przypadku Gminy Cielądz wskaźnik ten jak widać jest przeciętny z tendencją spadkową, dlatego wynik ten powinien zostać poddany bardziej wnikliwej analizie w dalszych

⁸ Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>



okresach i przy utrzymującej się tendencji spadkowej powinny zostać wprowadzone środki zaradcze.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, tzn. współczynnik skolaryzacji brutto np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-14 lat (wiek przypisany do tego poziomu) według stanu w dniu 31 XII tego samego roku. Natomiast współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Współczynnik skolaryzacji netto np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę uczniów szkół podstawowych w wieku 7-14 lat (wiek przypisany do tego poziomu) na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-14 lat według stanu w dniu 31 XII tego samego roku.

1.7. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Cielądz działa kilka jednostek bezpieczeństwa publicznego w tym:

- OSP w Cielądzu (włączona do KSRG),
- OSP w Łaszczynie,
- OSP w Grabicach,
- OSP w Ossowicach,
- OSP w Mroczkowicach,
- OSP w Sierzchowach,
- OSP w Brzozówce⁹.

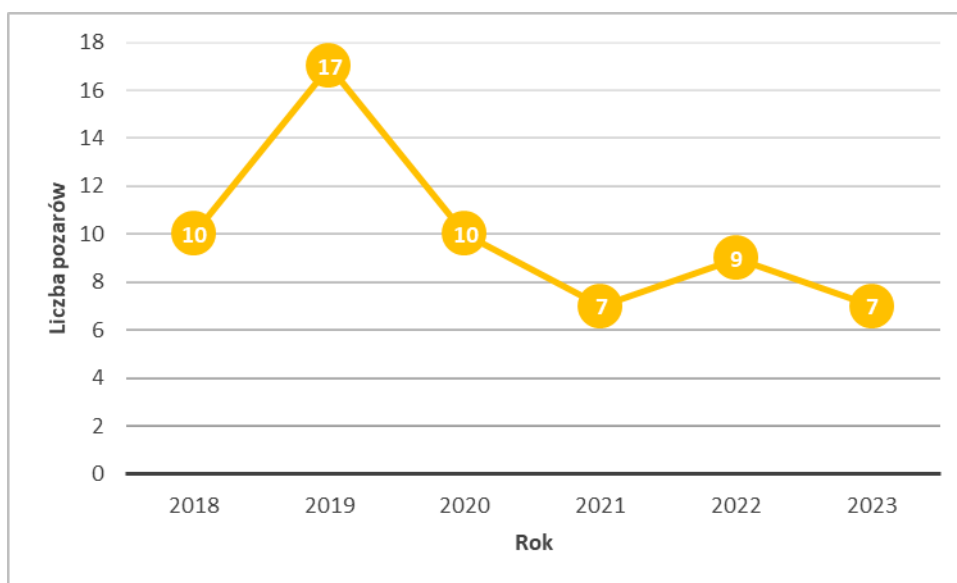
⁹ Jednostki OSP - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej - Portal Gov.pl, <https://www.gov.pl/web/kppsp-rawa-mazowiecka/jednostki-osp>

Ponadto Gmina objęta jest obszarem działania Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej – rejon służbowy nr VI Gmina Cielądz i Regnów.

W sytuacjach kryzysowych zabezpieczenia udziela Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego w Rawie Mazowieckiej oraz Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi.

Jeśli chodzi o miejscowe zagrożenia pożarem, tj. zdarzenia przyjmujące postać niekontrolowanych procesów palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym, powodujących straty materialne i ekologiczne, to na terenie gminy w latach 2018-2023 można mówić o względnie zmiennej ich ilości z tendencją spadkową w ostatnich latach (średnio 10 w roku), z najwyższą wartością w roku 2019 na poziomie 17 pożarów.

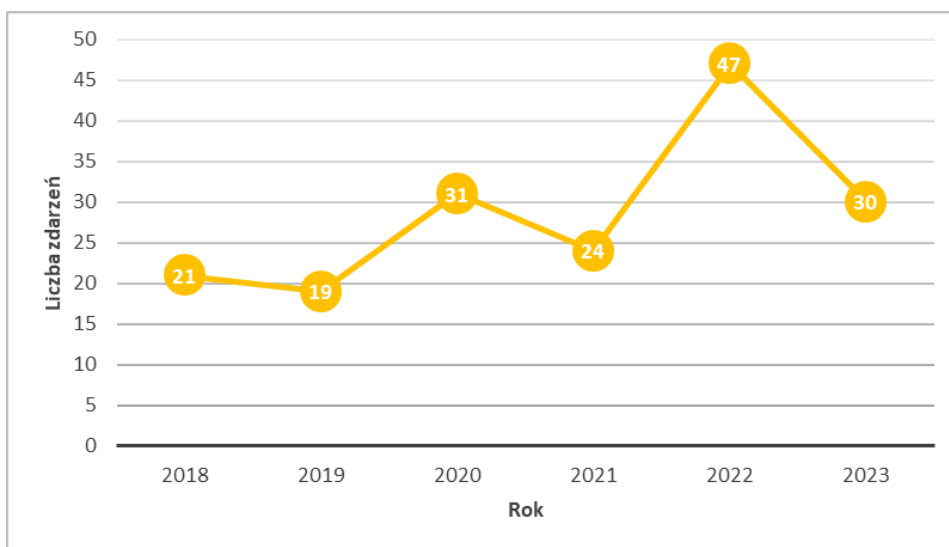
Wykres 20. Liczba pożarów w gminie w latach 2018-2023



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Podobnie, jeśli chodzi o miejscowe zagrożenia inne niż pożar, tj. zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzające zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w których brały udział jednostki bezpieczeństwa, to na przestrzeni ostatnich lata notuje się dość zmienną sytuację po tym względem, ze średnią na poziomie 29 zdarzeń i najwyższą ilością przypadającą na rok 2022 na poziomie 47 zdarzeń.

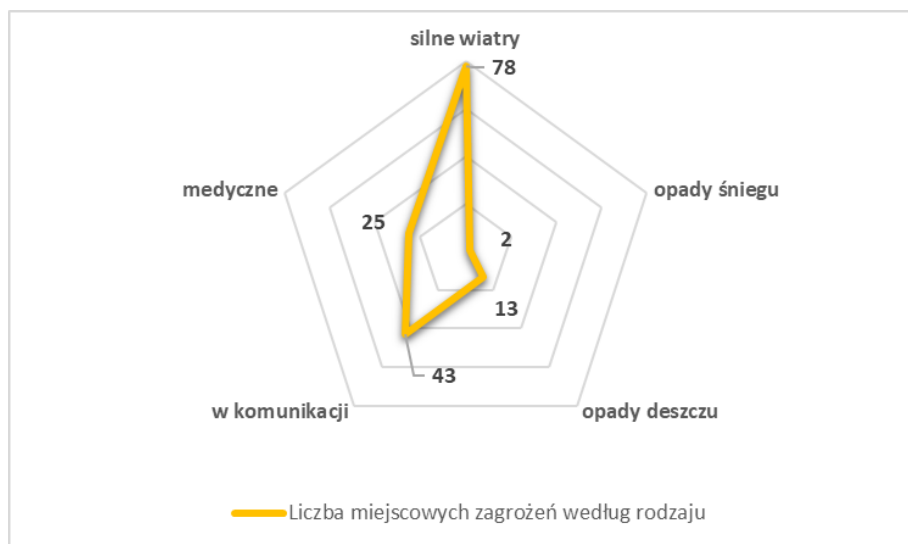
Wykres 21. Liczba miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w latach 2018-2023



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród omawianych zdarzeń największą liczbę w na przestrzeni lat 2018-2023 r. stanowiły te związane z silnym wiatrem, następnie w komunikacji i medyczne. Zdecydowanie mniejsze udziały miały zdarzenia związane z opadami śniegu i deszczu.

Wykres 22. Rodzaje miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w latach 2018-2023



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego



1.8. Opieka zdrowotna

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) jest częścią systemu opieki zdrowotnej, zapewniającą wszystkim osobom uprawnionym do świadczeń zamieszkałym/przebywającym na terytorium Polski kompleksowe i skoordynowane świadczenia opieki zdrowotnej w miejscu zamieszkania. Świadczenia udzielane są w warunkach ambulatoryjnych (w gabinecie, poradni lub przychodni), a w przypadkach uzasadnionych medycznie, także w domu pacjenta (również w domu pomocy społecznej). Obejmują także profilaktyczną opiekę nad dziećmi i młodzieżą sprawowaną przez pielęgniarkę/higienistkę w środowisku nauczania i wychowania.

Funkcjonowanie POZ (za wyjątkiem świadczeń profilaktycznej opieki nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania oraz świadczeń nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w POZ) oparte jest na prawie do imiennego wyboru lekarza, pielęgniarki, położnej podstawowej opieki zdrowotnej.

Podstawowe placówki zdrowia w Gminie Cielądz to:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego - poradnia (gabinet) lekarza POZ NZOZ VITA-MED , Sierzchowy 61,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego - poradnia (gabinet) pielęgniarki środowiskowej – rodzinnej - ul. Cielądz 59, 96-214 Cielądz,
- NZOZ "ANI-MED" Tomasz Budek - Transport sanitarny - ul. Cielądz 59, 96-214 Cielądz¹⁰.

Ambulatoryjną opiekę medyczną lekarską i pielęgniarską (poza godzinami funkcjonowania POZ, tj. nocna i świąteczna opieka zdrowotna) zabezpiecza SP ZOZ w Rawie Mazowieckiej, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna, Warszawska 14, 96-200 Rawa Mazowiecka. Natomiast najbliższy Szpitalny Oddział Ratunkowy znajduje się przy Tomaszowskim Centrum Zdrowia, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Jana Pawła II 35, 97-200 Tomaszów Mazowiecki¹¹.

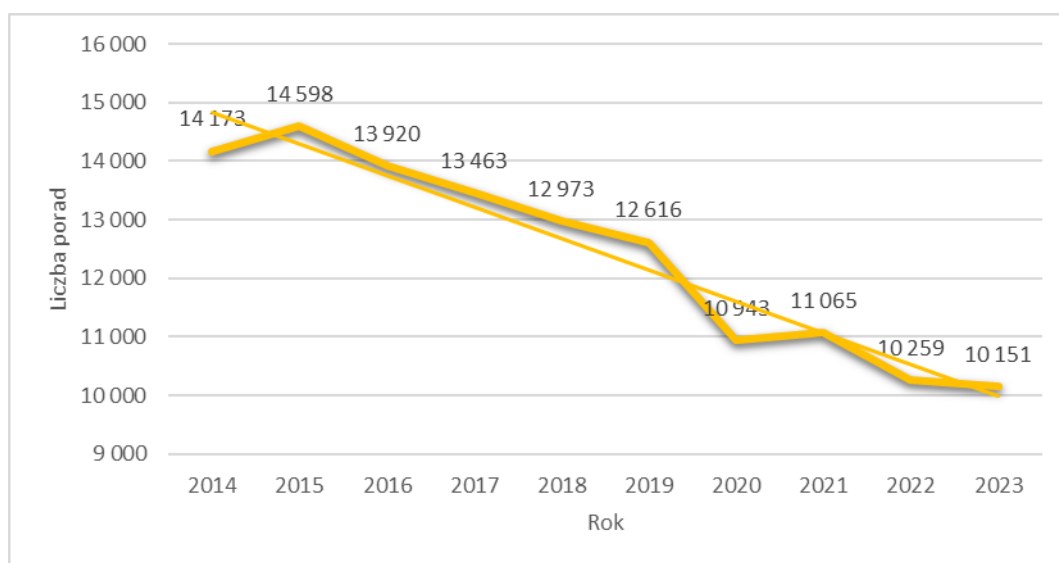
Jeśli chodzi o intensywność opieki zdrowotnej to w latach 2014-2019 zmienność liczby porad lekarskich w ramach podstawowej opieki zdrowotnej była niewielka, ale oscylowała

¹⁰ [Poradnie/gabinety podstawowej opieki zdrowotnej \(POZ\) - Gdzie się leczyć,](https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ)
<https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ>

¹¹ [Nocna i świąteczna opieka zdrowotna | Pacjent,](https://pacjent.gov.pl/nocna-i-swiateczna-opieka-zdrowotna) <https://pacjent.gov.pl/nocna-i-swiateczna-opieka-zdrowotna>

w granicy 4%. Dopiero w roku 2020 zanotowano bardzo wyraźny ich spadek, bo aż o 13%, co bez wątpienia związane było z pandemią. O tej pory **dane wykazują zdecydowanie niższe wartości z dalszą tendencją spadkową**. Ogólnie na przestrzeni całego rozpatrywanego okresu tj. 2014-2023 liczba porad lekarskich ogółem sukcesywnie spada, tj. z poziomu 14 598 porad w roku 2015 do poziomu 10 151 porad w roku 2023 (spadek o 28,4%).

Wykres 23. Porady lekarskie ogółem



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

1.9. Formy ochrony przyrody

Obszar gminy Cielądz jest **terenem bardzo mało atrakcyjnym pod względem przyrodniczym**. Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody¹² na terenie Gminy znajduje się jedna forma ochrony przyrody tj. pomnik przyrody w liczbie 2 obiektów. Jest to jedyna forma ochrony na terenie gminy, jednak pomniki mają charakter wieloobiektowy – a jeden z nich liczy łącznie 154 drzewa. Szczegóły prezentuje poniższa tabela:

Tabela 2. Pomniki przyrody w Gminie Cielądz

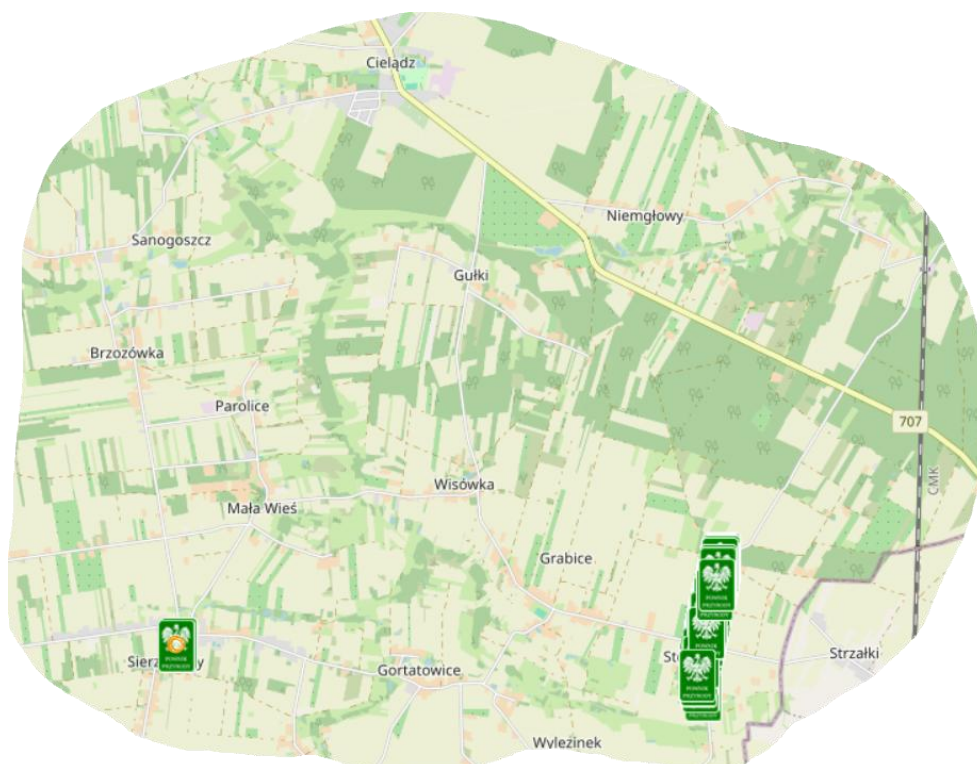
Identyfikator	Forma	Data utworzenia	Lokalizacja	Typ	Gatunek
PL.ZIPOP.1393.P P.1013032.1139	pomnik przyrody	1998-06-10	na działce nr ewidencyjny 395, teren kościoła w miejscowości Sierzchowy	Wieloobiektowy - Grupa drzew	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis oraz Lipa drobnolistna - Tilia cordata

¹² [CRFOP - Wyszukiwanie, https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf](https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf)

PL.ZIPOP.1393.P P.1013032.1140	pomnik przyrody	1997-09-02	Drzewa rosną po obydwu stronach drogi gminnej nr 381311 w miejscowości Stolniki, na działkach oznaczonych nr ewidencyjnymi 98/1, 98/3 obręb Stolniki, gm. Cielądz.	Wieloobiektowy - Aleja 154 szt. drzew,	129 szt. lip drobnolistnych, 24 szt. kasztanowców białych, 1 szt. wiąz szypułkowy
-----------------------------------	--------------------	------------	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Na poniższej mapie zaprezentowano lokalizację pomników przyrody.



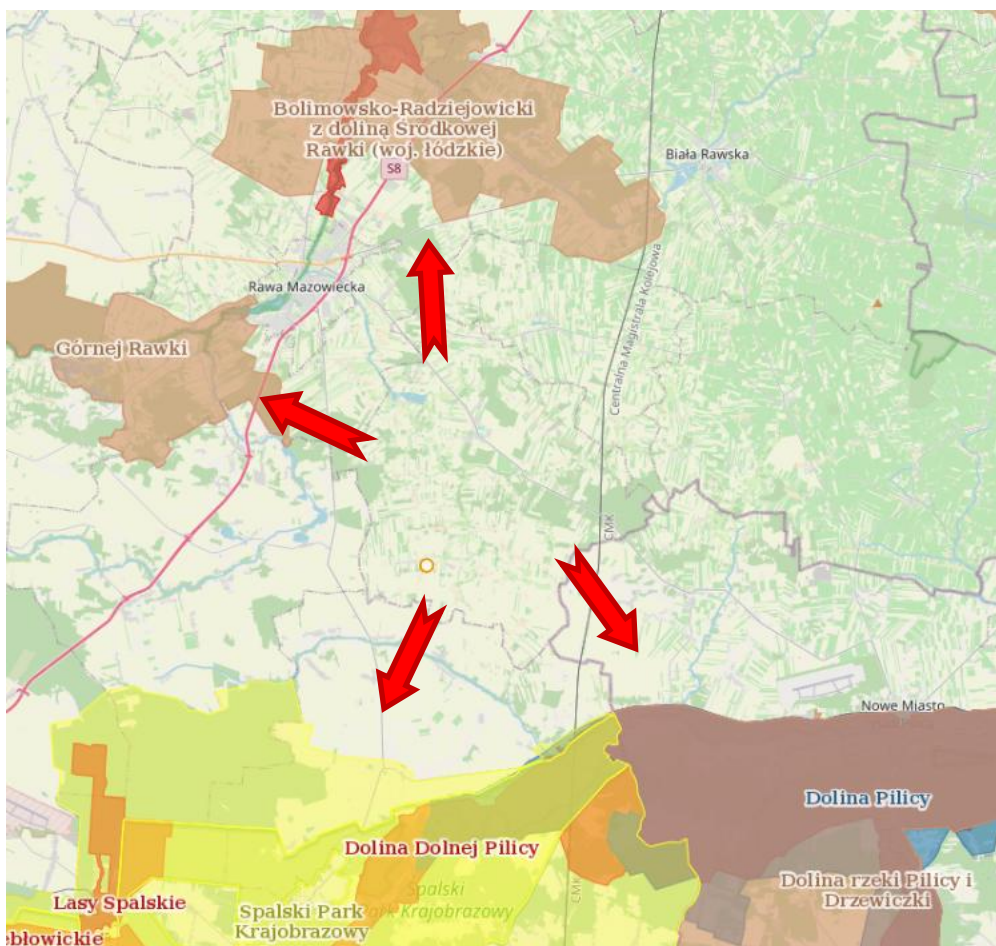
Mapa 7. Lokalizacja pomników przyrody w Gminie Cielądz

Źródło: Geoserwis GDOŚ, <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Należy jednak dodać, że w niedalekiej odległości od granic Gminy przebiegają granice:

- Spalskiego Parku Krajobrazowego (kierunek południowy),
- Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Rzeki Pilicy i Drzewiczki (kierunek południowy),
- Obszaru Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki (kierunek zachodni),
- Obszaru Chronionego Krajobrazu Bolimowsko-Radziejewickiego z Doliną Środkowej Rawki (kierunek północny),

- Obszaru Natura 2000 (obszary ptasie) – Dolina Pilicy (kierunek południowo-wschodni)
- Obszaru Natura 2000 (obszary siedliskowe) – Dolina Dolnej Pilicy (kierunek południowy)



Mapa 8. Obszary chronione w sąsiedztwie Gminy Cielądz

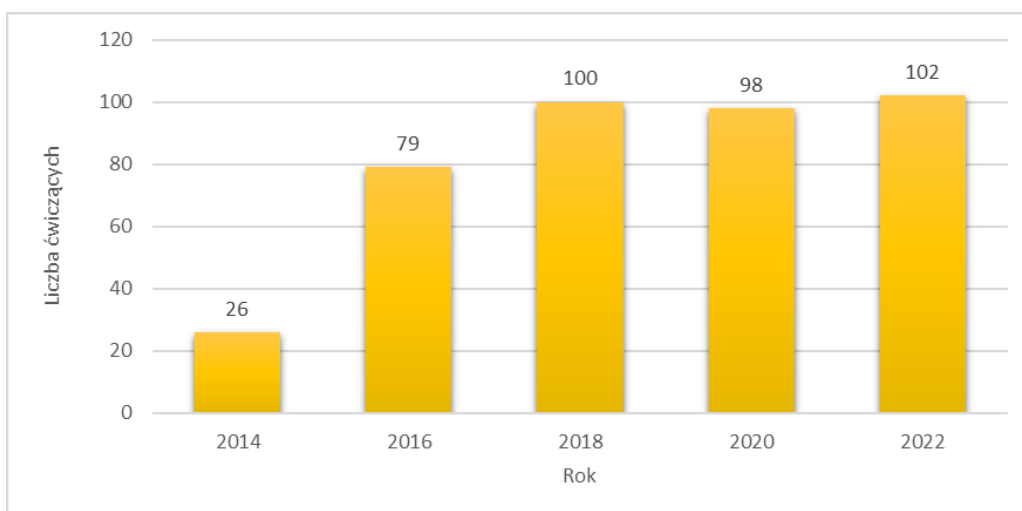
Źródło: Geoserwis GDOŚ, <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

1.10. Sport, turystyka i rekreacja

Analizując **obszar sportu**, należy wskazać, że na terenie gminy działają lub działałyby w ostatnich latach m.in.:

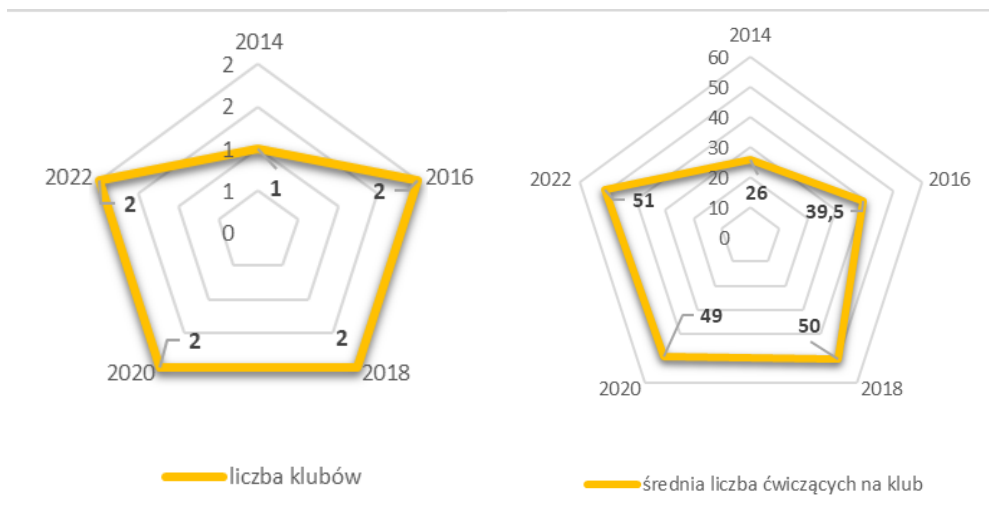
- Ludowy Klub Sportowy ORLĘTA Cielądz – piłka nożna (seniorzy, grupy młodzieżowe i dziecięce),
- Ludowy Klub Sportowy Grabice – piłka nożna.

Odpowiednia liczba klubów i jakość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przekłada się bez wątpienia na aktywności mieszkańców gminy. Można zauważyć, że w badanych latach liczba ćwiczących w lokalnych klubach sportowych ulegała nieznacznym wahaniom z tendencją wzrostową i ze średnią wartością ok. 81 ćwiczących. Wahania te związane są w dużej mierze z liczbą klubów, które brane są pod uwagę w statystykach publicznych - w roku 2014 był to 1 klub, a w kolejnych latach 2 kluby. Można jednak zauważyć, że wskaźnik ćwiczących w przeliczeniu na klub jest względnie stały i oscyluje w ostatnich latach w granicach 50 osób.



Wykres 24. Ćwiczący w klubach sportowych ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego



Wykres 25. Liczba klubów sportowych oraz średnia liczba ćwiczących przypadająca na klub

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego



Z pewnością promocja aktywności fizycznej i szerzej rozumianego zdrowego stylu życia będzie korzystana na wielu płaszczyznach dla gminy oraz jej mieszkańców: począwszy od mniejszych wydatków na ochronę zdrowia, poprzez większą odporność i kreatywność, na lepszej kondycji psychicznej kończąc.

Analizując **obszar turystyki** należy wspomnieć przede wszystkim o walorach turystycznych gminy, które opierają się w głównej mierze na obiektach zabytkowych (więcej na ten temat w pkt. 1.11. Kultura i dziedzictwo kulturowe)

Jednym z ciekawszych punktów na turystycznej mapie gminy jest „Sochowa Zagroda” – lokalne muzeum stworzone przez mieszkańca regionu w miejscowości Sierzchowy 62. Jest to prywatne muzeum wsi opoczyńsko-rawsko-mazowieckiej oraz galeria dawnych narzędzi, mebli i oryginalnych ubiorów ludowych, wyrobów rękodzieła ludowego, a także starych fotografii. Na miejscu udostępniane są do zwiedzania zbierane przez wiele lat kolekcje, które zostały uratowane od zniszczenia i zapomnienia (stare narzędzia, meble, obrazy, stroje ludowe, itp.) i udostępnione w stylizowanych pomieszczeniach. Poza wystawą miejsce to oferuje:

- występy zespołu ludowego „Sierzchowianie”,
- warsztaty rękodzieła ludowego,
- możliwość pieczenia kielbasek,
- poczęstunek zupą pomidorową z kluskami,
- zwiedzanie obiektów sakralnych w okolicy,
- noclegi.¹³

Niestety przez teren gminy **nie przebiegają żadne znakowane szlaki rowerowe czy szlaki piesze.**

Z oficjalnych statystyk publicznych (GUS BDL) wynika również, iż na terenie gminy **nie ma wydzielonych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych.**

W statystykach tych nie ma również informacji na temat miejsc noclegowych. Natomiast jak wynika z opracowania Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”, na wspomnianym obszarze „(...) baza miejsc

¹³ » Sochowa Zagroda, https://zagrodaedukacyjna.pl/zag_edu_farm/sochowa-zagroda/



noclegowych jest słabo rozwinięta. Na całym obszarze znajduje się jedynie 6 obiektów noclegowych, dysponujących ponad 10 miejscami noclegowymi. Pozostałe obiekty świadczące tego typu usługi to prywatne kwatery oraz gospodarstwa agroturystyczne”. Z opracowania wynika, że na terenie gminy Cielądz funkcjonują dwa gospodarstwa agroturystyczne.¹⁴

Również na głównych portalach turystycznych dotyczących obiektów noclegowych i gastronomicznych występuje niewielka ich liczba, np.: Rozpusta Spa w miejscowości Sanogoszcz.¹⁵ Większość obiektów noclegowych i lokali gastronomicznych zlokalizowanych jest w Rawie Mazowieckiej.

Podsumowując, aktualnie **gmina posiada niski potencjał turystyczny**. W szczególności dotyczy to obiektów noclegowych i gastronomicznych oraz infrastruktury turystycznej w postaci szlaków rowerowych czy pieszych.

Przy założeniu rozwoju gminy w oparciu o sektor turystyczny pożądanym zjawiskiem będą **inwestycje w nowoczesną i zróżnicowaną bazę noclegową i gastronomiczną**. To z kolei powinno przekładać się na zachęty inwestycyjne dla prywatnych inwestorów, chcących rozpocząć działalność w tej branży.

Rozwój turystyki możliwy będzie również przy założeniu **ściślej współpracy z sąsiadującymi gminami (np. w ramach LGD Kraina Rawki)**, w celu udostępnienia szerszej oferty atrakcji turystycznych, których na dziś sama Gmina Cielądz posiada niewiele.

1.11. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Jak wynika z wykazu zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 31 grudnia 2024 roku opublikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa na terenie Gminy Cielądz znajdują się następujące zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków – tabela poniżej:

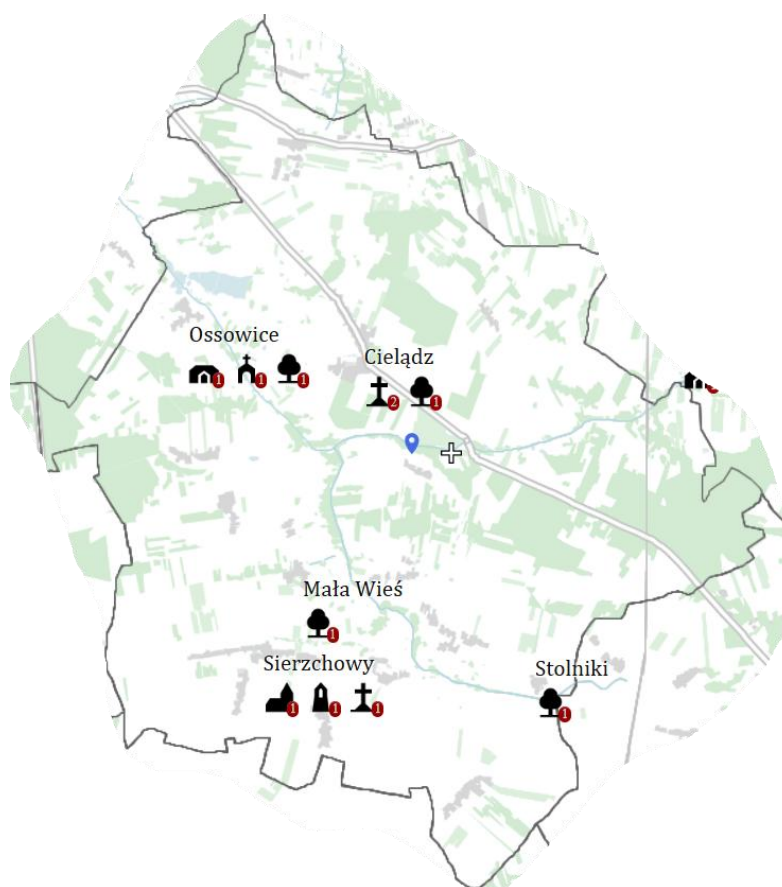
¹⁴ *Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027* Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”, Stara Rossocha, Czerwiec 2023.

¹⁵ <https://www.nocowanie.pl/noclegi/cieladz/>, <https://e-turysta.pl/noclegi-cieladz/>, <https://www.booking.com/city/pl/cieladz.pl.html>

Tabela 3. Zestawienie zabytków nieruchomych na terenie gminy Cielądz wpisanych do rejestru zabytków

Miejscowość	Zabytek
Cielądz	- cmentarz kościelny, przy kościele pw. Świętej Trójcy, nr rej.: 941 z 19.11.1993 - cmentarz rzym.-kat. (część), nr rej.: 807 z 20.11.1991 - park dworski, pocz. XX, nr rej.: 526 z 5.05.1980
Mała Wieś	- park dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 762 z 1.08.1985
Ossowice	- kapliczka przydrożna (przy posesji nr 31), 1 ćw. XX, nr rej.: 555 z 25.03.1981 - zespół dworski, XIX/XX: - dwór, nr rej.: 551 z 25.03.1981 - park, nr rej.: 484 z 16.09.1978
Sierzchowy	- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, 1 poł. XVI, nr rej.: 485-XI-26 z 9.09.1949 i 266 z 27.12.1967 - dzwonnica, XVIII, drewn., nr rej.: 798 z 27.12.1967 - cmentarz kościelny, nr rej.: 979/A z 16.11.1994
Stolniki	- aleja, k. XIX, nr rej.: 584 z 19.05.1982

Źródło: [LDZ rejestr](#), https://nid.pl/wp-content/uploads/2025/02/LDZ-rej_31.01.2025.pdf



Mapa 9. Zabytki nieruchome na terenie gminy Cielądz wpisane do rejestru zabytków – mapa ideowa

Źródło: NID | Portal mapowy, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>



Poza nimi niektóre obiekty zostały wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych. Poza rejestrem zabytków oraz wojewódzką ewidencją zabytków ochrona obiektów cennych z kulturowego i historycznego punktu widzenia odbywa się poprzez wpisanie obiektu do Gminnej Ewidencji Zabytków. Zgodnie z artykułem 4 Ustawy z dnia 17 września 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (DZ.U. Nr 162 z 2003 r., poz. 1568), obowiązkiem każdej gminy jest ochrona zabytków znajdujących się na jej terenie. W związku z tym gminy mają dbać o:

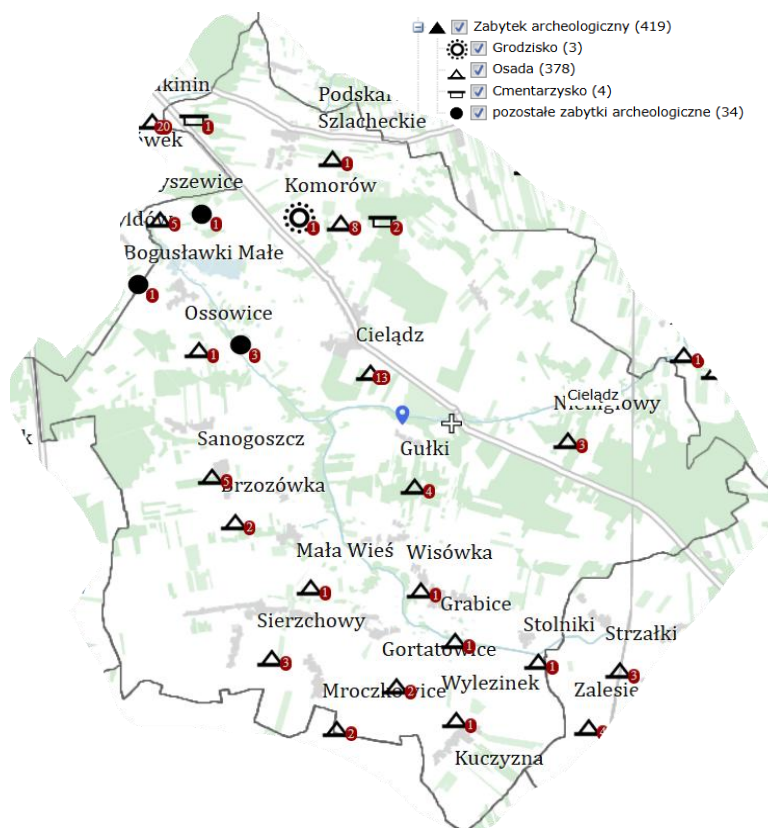
- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiające trwałe zachowanie zabytków oraz ich utrzymanie i zagospodarowanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

W Gminnej Ewidencji Zabytków powinny być ujęte:

- Zabytki nieruchome wpisane do rejestru,
- Inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- Inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Wójta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Jest to więc najszerszy wykaz obiektów nieruchomych objętych ochroną.

Na terenie gminy nie występują zabytki archeologiczne wykazane w Rejestrze C - Wykaz zabytków archeologicznych, znajdują się natomiast zabytki archeologiczne wpisane do ewidencji zabytków na poziomie wojewódzkim i gminnym.



Mapa 10. Zabytki archeologiczne na terenie gminy Cielądz wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków – mapa ideowa

Źródło: NID | Portal mapowy, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> oraz [wez i rejestr x1x.pdf](https://www.wuoz-lodz.pl/files/docs/wez_i_rejestr_x1x.pdf)
https://www.wuoz-lodz.pl/files/docs/wez_i_rejestr_x1x.pdf

Jeśli chodzi o działalność kulturalną w gminie to prowadzona ona jest przede wszystkim przez dwie samorządowe instytucje kultury:

- Gminną Bibliotekę Publiczną w Cielądzu, wraz z punktem filialnym w Ossowicach,
- Gminny Dom Kultury w Cielądzu.

Dodatkowo, na terenie gminy Cielądz, zlokalizowane są świetlice wiejskie m.in. jedna z najnowszych w miejscowości Niemgłowy¹⁶.

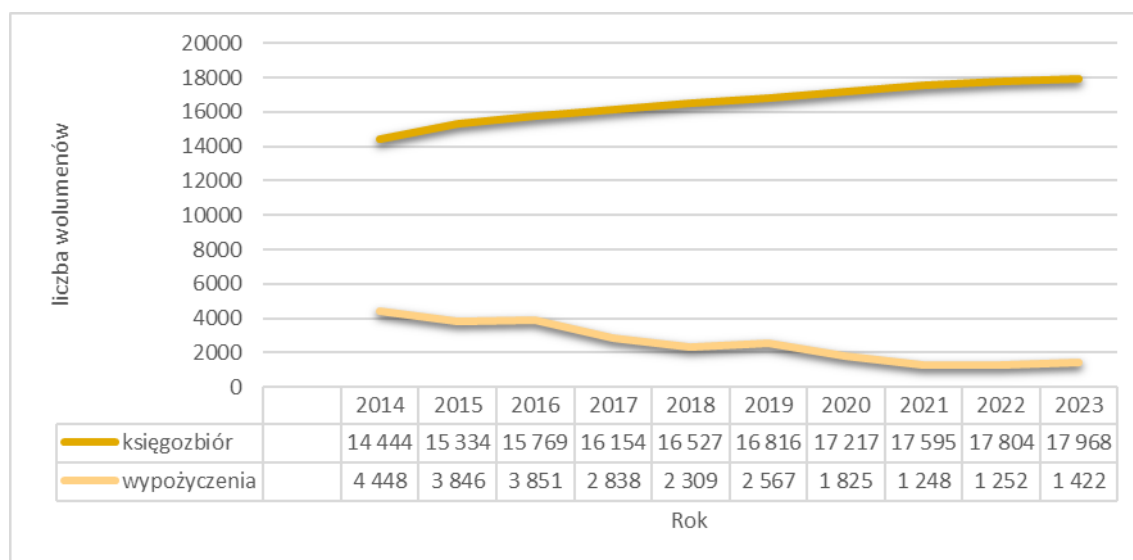
W odniesieniu do sektora kultury w gminie reprezentowanego przez czytelnictwo w latach 2014-2023 **obserwuje się tendencję spadkową**. W tym okresie **liczba wypożyczeń ulegała spadkowi** z pewnymi wahaniami i z niewielką tendencją wzrostową w ostatnich latach.

¹⁶ [Infrastruktura sołecka na Plus | Urząd Gminy w Cielądzu](https://www.cieladz.pl/885,infrastruktura-solecka-na-plus?fontsize=normal) , <https://www.cieladz.pl/885,infrastruktura-solecka-na-plus?fontsize=normal>

Ogólnie na przestrzeni lat 2014-2023 liczba wypożyczeń spadła z 4 448 w 2014 r do 1 422 w roku 2023, czyli spadek aż o 68%. Podobnie **negatywny trend spadkowy możemy zaobserwować w obszarze liczby czytelników**. O ile w roku 2014 było to 211 osób to w roku 2023 już tylko 133 osoby (spadek o 37%), choć należy zauważyć, że w roku 2019 oraz 2022-2023 odnotowano niewielkie wzrosty w stosunku do lat poprzednich.

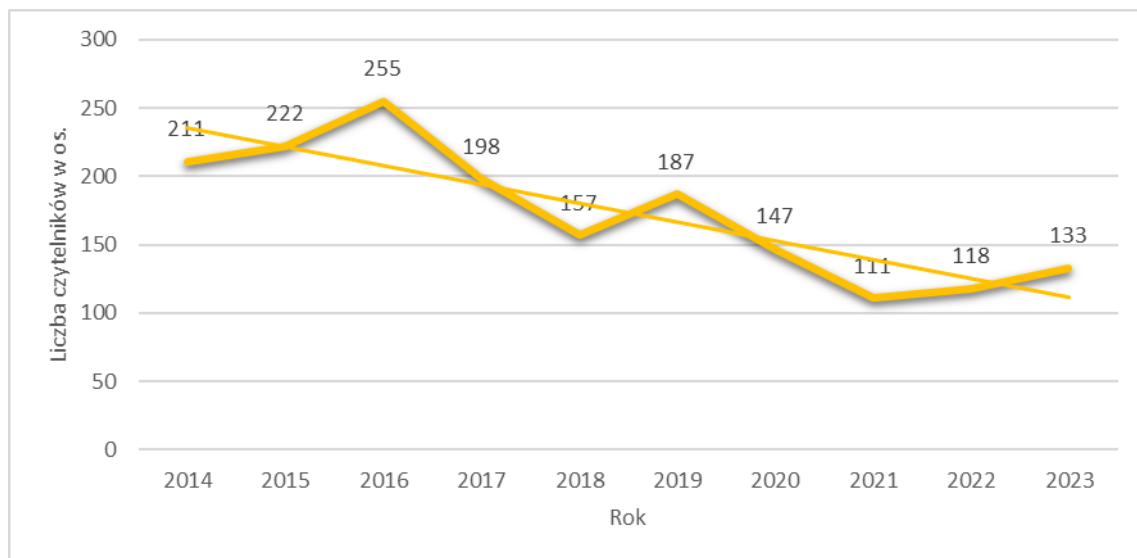
Ogólnie podane wyniki w zakresie czytelnictwa nie są optymistyczne. O ile rosnącą liczbę księgozbioru należy uznać za pozytywny aspekt (wzrost z 14 444 do 17 968 wolumenów), to już spadek liczby wypożyczeń i liczby czytelników jest zjawiskiem negatywnym. Wynika z tego, że należy promować ideę czytelnictwa wśród mieszkańców gminy, co może mieć pośredni wpływ na kształtowanie się kreatywnego kapitału ludzkiego w gminie. Należy jednak podkreślić, że obecnie pewnym substytutem tradycyjnego czytelnictwa jest korzystanie z nośników cyfrowych i takie zjawisko staje się naturalnym następstwem zmian cywilizacyjnych.

Wykres 26. Biblioteki publiczne – księgozbiór i wypożyczenia (w wol.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

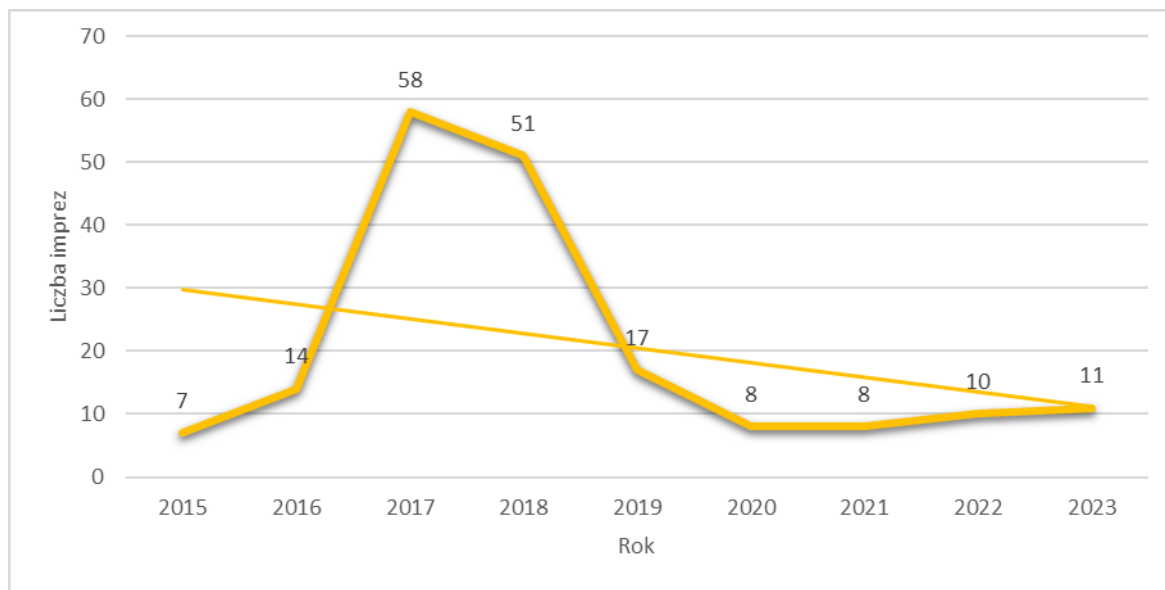
Wykres 27. Biblioteki publiczne – czytelnicy w ciągu roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2015-2023 **liczba imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem wahała się**. Do roku 2017 można mówić o tendencji wzrostowej. Rok 2019, a następnie 2020-21 (okres pandemii) przyniosły zdecydowane załamanie. Pozytywnym jest fakt powolnego zwiększania się liczby imprez w latach 2022-2023.

Wykres 28. Liczba imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem (w szt.)

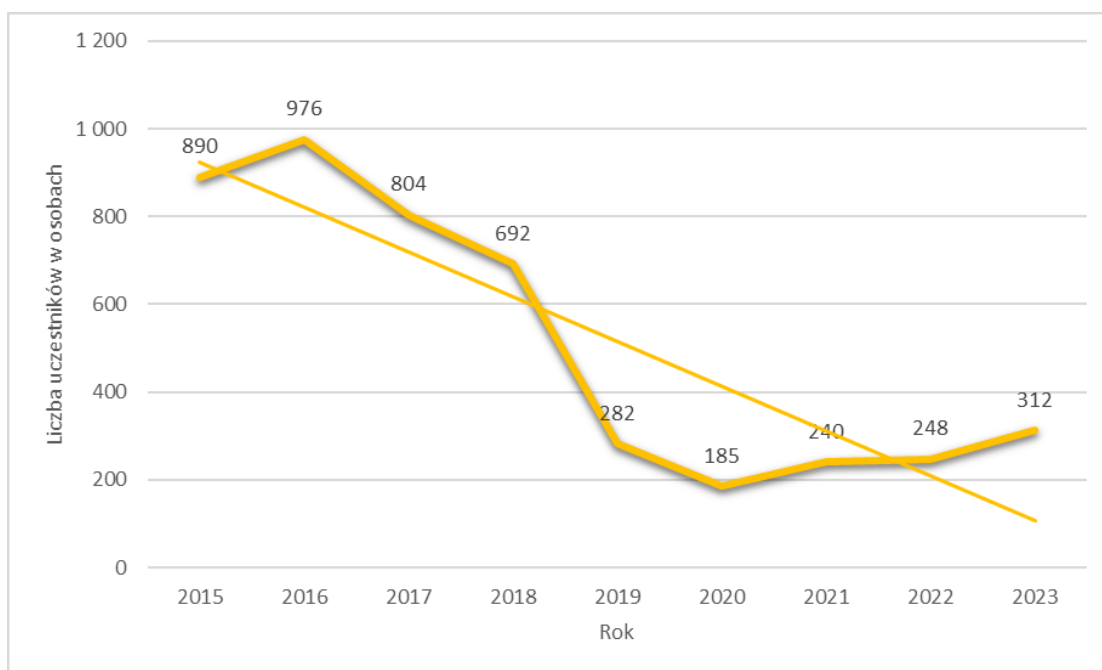


Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Sytuacja ta ma bezpośrednie przełożenie na liczbę uczestników lokalnych imprez. W latach 2015-2023 ich **liczba zdecydowanie spadła**, tj. blisko 3 krotnie co jest złym wynikiem **świadczącym o spadającej partycypacji lokalnej społeczności** w sektorze kultury. W przypadku średniej liczby uczestników na imprezę można mówić o względnej stabilizacji od roku 2017 na poziomie ok. 21 os. na imprezę. Obraz ten, podobnie jak wcześniej psuje pandemia w roku 2020, kiedy liczba ta była drastycznie mała (185 uczestników ogółem). Warto jednak odnotować, że od 2020 r. ogólna liczba uczestników wzrasta, co przekłada się na także na stopniowo wzrastającą średnia liczbę uczestników na imprezę.

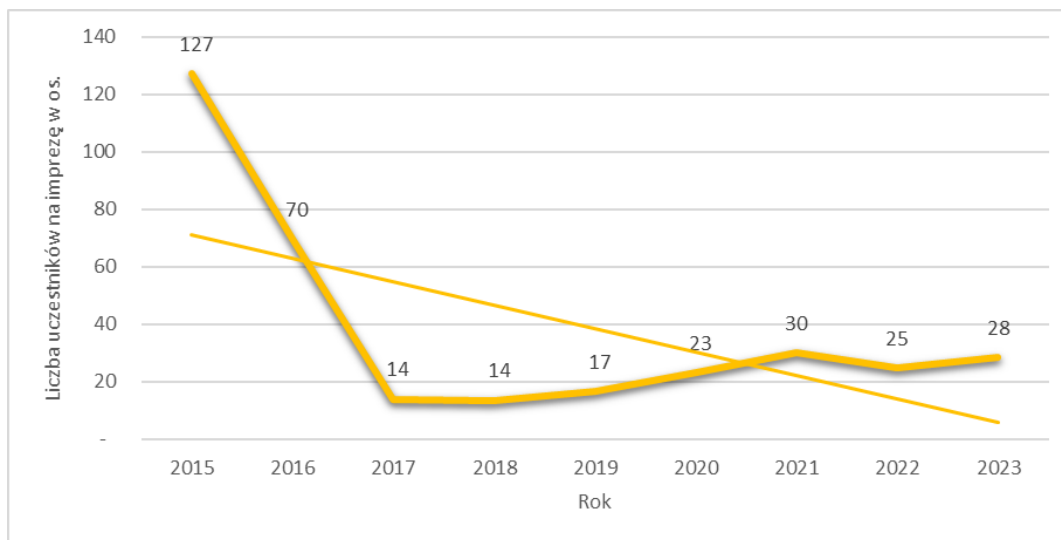
Ogólnie, na podstawie dostępnych danych, można powiedzieć, że jest to **wynik świadczący o umiarkowanym stopniu zaangażowania instytucji kultury i samych mieszkańców w sferze kultury**. Należy mieć więc nadzieję, że lokalne imprezy w najbliższych latach będą stanowiły coraz ważniejszy element w procesie kreowania gminnych produktów oraz podnoszenia atrakcyjności gminy.

Wykres 29. Uczestnicy lokalnych imprez ogółem (w os.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 30. Liczba uczestników na imprezę (w os.)



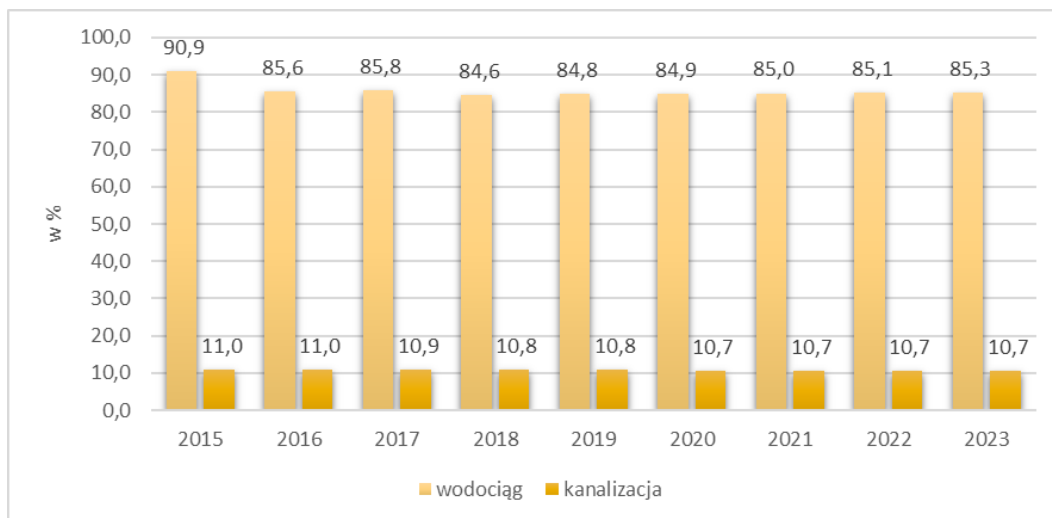
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

1.12. Infrastruktura techniczna i mieszkaniowa

W odniesieniu do gminnej infrastruktury technicznej można zauważyć, że odsetek budynków mieszkalnych podłączonych wodociągów jest względnie stabilny jest to ok. 85% (spadek z 90,9% do 85,3%). Podobnie stabilny jednak na zdecydowanie niższym poziomie jest odsetek w przypadku kanalizacji, gdzie średnia z okresu oscyluje w okolicy 10,7%. Wynika to z faktu, iż istnieje słabo rozwinięta długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, która w 2023 r. wyniosła zaledwie 7 km. Sugeruje to, iż większość budynków odprowadza ścieki do zamkniętych zbiorników bezodpływowych lub korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków.

W tym miejscu należy dodać, że dla Gminy Cielądz ważny jest proces usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z gminnych terenów. Z analizy złożonych wniosków do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz prowadzonej ewidencji wynika, iż w latach 2023-2025 gmina sukcesywnie realizowała zadania polegające na odbiorze i przekazywaniu do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. W szczególności: w roku 2023 zutylizowano –184,8 Mg wyrobów zawierających azbest; w 2024 –185,99 Mg; w 2025 – 161,010 Mg. Utylizacja wyrobów azbestowych prowadzona była zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a szczegółowe dane ilościowe znajdują się w dokumentacji źródłowej oraz w gminnej bazie azbestowej.

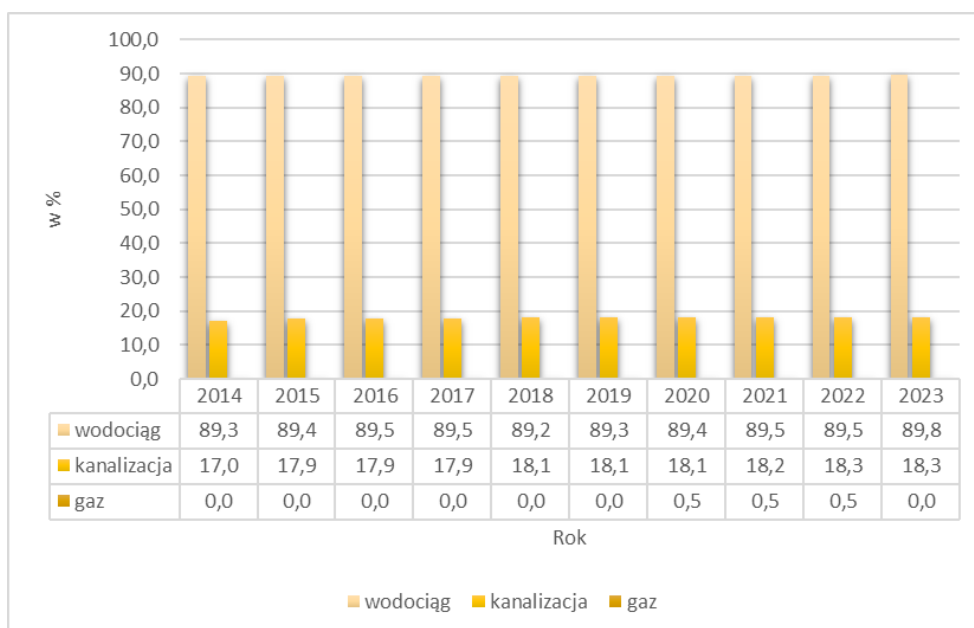
Wykres 31. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej (%)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odnośnie do odsetka ludności korzystającej z instalacji komunalnych, najmniejszy udział występuje w przypadku instalacji gazowych (wyłącznie w latach 2020-2022 na poziomie 0,5%). Natomiast w odniesieniu do pozostałych mediów wartości te są względnie stałe, z niewielką tendencją wzrostową i kształtują się w przypadku wodociągów średnio na poziomie 89,5%, a w przypadku kanalizacji 18,0%, co w tym drugim przypadku należy uznać za słaby wynik, choć lepszy niż w przypadku budynków mieszkalnych przyłączonych do tej infrastruktury.

Wykres 32. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

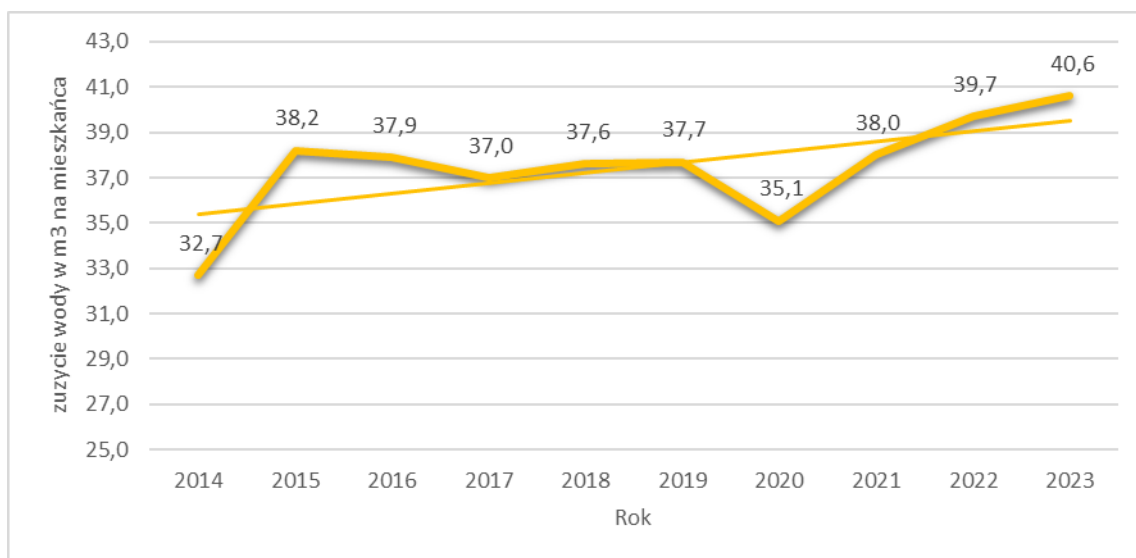


Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jeśli chodzi o zużycie wody na mieszkańca to wykazuje ono pewną tendencję wzrostową (szczególnie w ostatnich latach) z niewielkimi wahaniami w badanym okresie. W 2014 r. wynosiło ono 32,7 m³, a w 2023 r. już 40,6 m³ – wzrost o ok. 24%.

W świetle rosnących cen dotyczących wszystkich mediów zasadne jest racjonalne korzystanie z nich, oszczędzanie oraz działania w kierunku szerszego gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych. W tym obszarze istotna rola może odgrywać również samorząd gminny m.in. poprzez różnego rodzaju kampanie informacyjne.

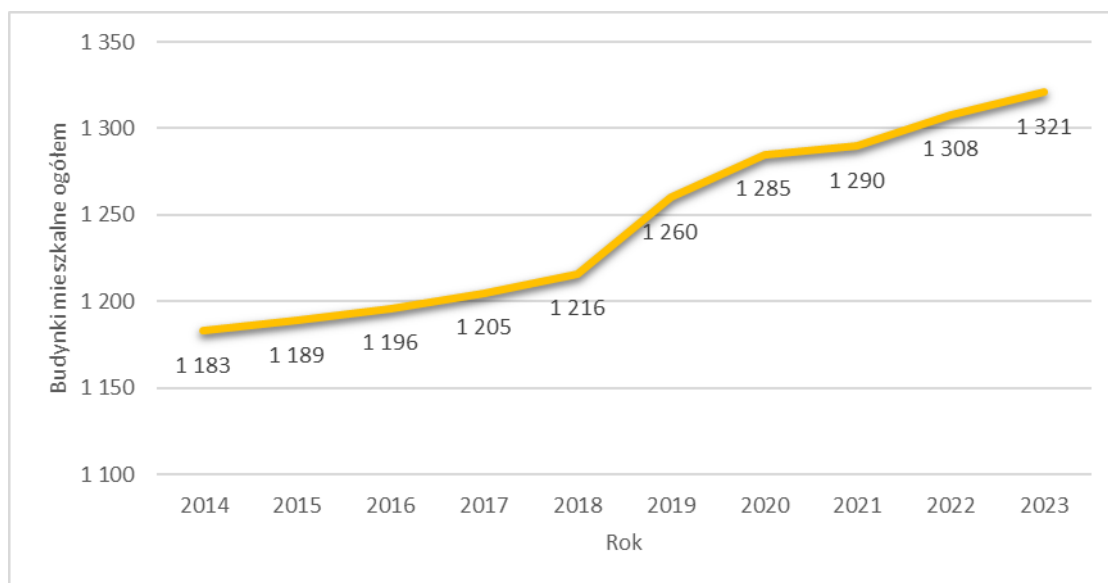
Wykres 33. Zużycie wody na mieszkańca (w m³)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

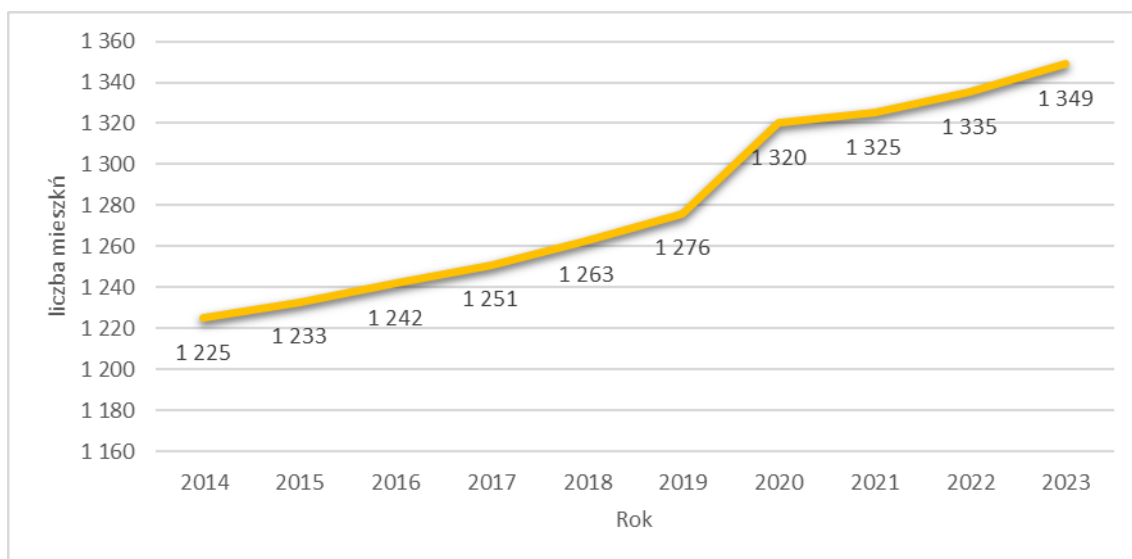
W miejscu tym należy zaznaczyć, że o blisko 12% zwiększyła liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy (z 1 183 do 1 321). Przyrost w tym obszarze jest stabilny w całym rozpatrywanym okresie. Wzrostowi o ponad 10% uległ też zasób mieszkaniowy w gminie liczony liczbą mieszkań (z 1 225 do 1 349) i przyjmuje on podobny trend jak w przypadku budynków mieszkalnych z wyraźniejszym przyrostem w latach 2019-2020. Wzrost niewątpliwie wpisuje się w ogólnopolski boom mieszkaniowy datowany od 2015 r. W tym obszarze można nadal spodziewać się kontynuacji wzrostowego trendu, przy założeniu kształtowania odpowiedniej polityki mieszkaniowej w kraju i samej gminie.

Wykres 34. Zasoby mieszkaniowe – budynki mieszkalne



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

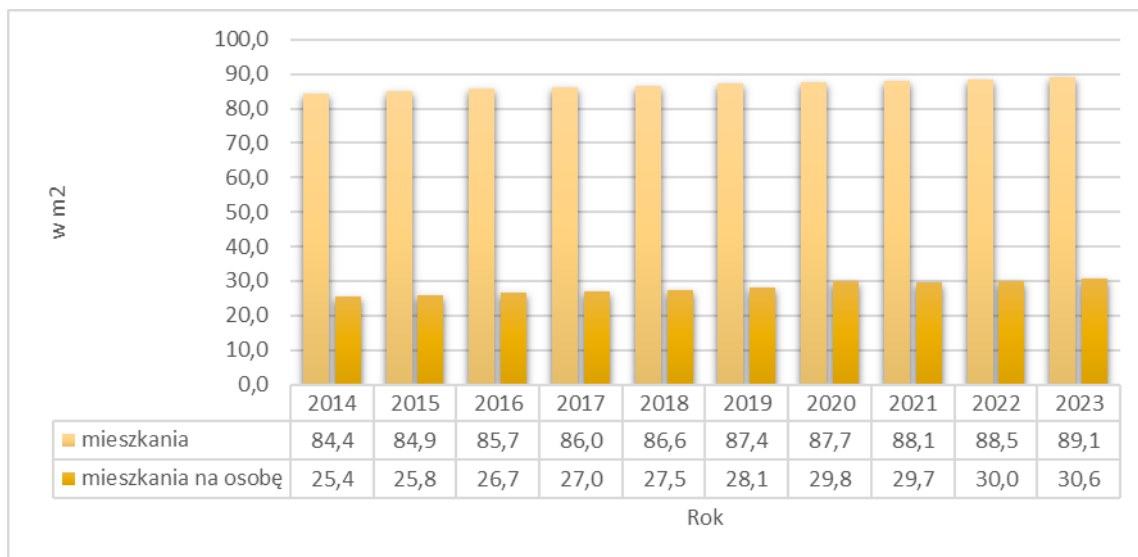
Wykres 35. Zasoby mieszkaniowe w Gminie (liczba mieszkań)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Pozytywnym zjawiskiem jest niewątpliwie sukcesywnie rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (wzrost z 84,4 m² do 89,1 m²), a także w przeliczeniu na osobę (25,4 do 30,6 m²/os). Wyniki te przekładać się mogą na poprawę warunków bytowych, a tym samym wzrost jakości życia mieszkańców w gminie.

Wykres 36. Zasoby mieszkaniowe – przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (w m²) i w przeliczeniu na osobę (w m²/os.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Ogólnie sytuację mieszkaniową w gminie Cielądz należy ocenić jako dobrą pod względem infrastruktury technicznej i mieszkaniowej, z koniecznością stwarzania warunków do wzrostu potencjału inwestycyjnego w tym względzie, w szczególności w zakresie większego wodociągowania i skanalizowania gminy.

1.13. Współpraca i partnerstwo, organizacje społeczne.

Gmina jest **aktywnym podmiotem w zakresie działalności i współpracy w związkach międzygminnych** oraz **współpracuje i dotuje szereg organizacji i stowarzyszeń**, bezpośrednio i poprzez swoje jednostki podległe. Są to m.in.:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”,
- Samorządowe Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej,
- Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Dobro Dzieci” z siedzibą w Rawie Mazowieckiej,
- Fundacja „Obudźmy Nadzieję” z siedzibą w Rawie Mazowieckiej,
- Ludowy Klub Sportowy Orleń Cielądz,
- Stowarzyszenie Kulturalno-Historyczne „Cymbarka”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Opoczyńsko – Rawsko Mazowieckiej Sierchowianie,



- Ludowy Klub Sportowy Grabice.¹⁷

Ponadto na terenie gminy zarejestrowane są następujące organizacje tzw. NGO-sy:

- Klub Miłośników Motoryzacji "Rawskie Klasyki",
- Fundacja "Respublica Civium" – Cielądz,
- Fundacja "Żywa Tradycja" – Sierzchowy,
- Fundacja Słowiańska Eko-Osada Brzozówka – Brzozówka,
- Fundacja Eko-osada Brzozówka – Brzozówka,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sierzchowskiej – Sierzchowy,
- Fundacja Edukacji Muzycznej "Pro Musica" – Cielądz.¹⁸

¹⁷ Wyniki otwartych konkursów na realizację zadań publicznych, <https://www.cieladz.pl/plik,7637,wyniki-otwartych-konkursow-ofert-w-2025-r.pdf>

¹⁸ [Spis organizacji - Cielądz - ngo.pl](https://spis.ngo.pl/lodzkie-cieladz-101303), <https://spis.ngo.pl/lodzkie-cieladz-101303>

2. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy – wnioski i rekomendacje

Na bazie przeprowadzonej diagnozy i analizy danych, głównie z okresu lat 2014-2023, określić można następujące wnioski dotyczące sytuacji gminy i ogólnego wyznaczenia przyszłych kierunków działań w strategii rozwoju Gminy Cielądz:

1. W obszarze demograficzno-społecznym

- **liczba ludności zmniejsza się** co jest negatywnym zjawiskiem. Co prawda udaje się utrzymać względną stabilność pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi, jednak ogólnie społeczność lokalna starzeje się,
- **gęstość zaludnienia** na terenie gminy jest **niewielka** i zdecydowanie niższa niż średnia dla kraju i województwa.
- w rozpatrywanych latach notuje się **ujemny przyrost naturalny**,
- w większości rozpatrywanych okresów **niekorzystne jest saldo migracji**, więcej osób wymeldowuje się niż zameldowuje, jednak ostatnie lata przynoszą odwrotny trend, tj. w latach 2021-2023 **odnotowano więcej zameldowań niż wymeldowań** i są to dość wyraźne wielkości.
- od lat obserwowany jest **sukcesywny spadek bezrobocia**, choć uwaga władz lokalnych w większym zakresie powinna skupić się na tworzeniu miejsc pracy w obszarach z zakresu innowacji, nowoczesnych technologii, odnawialnych źródeł energii, w tym również w rolnictwie, w szczególności dla kobiet (wzrastający ich udział wśród bezrobotnych).
- sukcesywnie **spada liczba gospodarstw domowych i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej** – można więc przyjąć, że poprawia się sytuacja materialna społeczności lokalnej, mniej osób jest zagrożonych wykluczeniem społecznym, należy jednak sukcesywnie analizować ten obszar w gminie, gdyż w ostatnich latach analizy spadek tego wskaźnika wyhamował. Dodatkowo w ostatnich latach **znacząco wzrosły**, w stosunku do lat wcześniejszych, **kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych**.

- **współczynników skolaryzacji jest przeciętny** i dodatkowo **w ostatnich latach** analizy odnotowano jego **znaczny spadek** – do poziomu ok. 80%, co powinno stanowić, przestrzeń potencjalnej weryfikacji,
- na przestrzeni rozpatrywanego okresu **liczba porad lekarskich ogółem sukcesywnie spada**.

2. W obszarze infrastrukturalno-gospodarczym

- gmina charakteryzuje się **przeciętną dostępnością komunikacyjną**, ze względu na brak ważnych ciągów komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy. Należy jednak odnotować bliskość ważnego szlaku komunikacyjnego w sąsiedztwie – droga S8 oraz Centralna Magistrała Kolejowa (choć bez obiektu dworcowego na trasie przebiegu na terenie gminy).
- patrząc na wskaźniki finansowe Gmina Cielądz rozwija się, występuje **trend wzrostowy w zakresie dochodów i wydatków ogółem i na mieszkańca**, sytuację finansową można określić jako **stabilną**, pozwalającą na realizowanie inwestycji, choć w analizowanym okresie **wydatki rosną szybciej niż dochody**, szczególnie w ostatnich okresach.
- za pozytywny aspekt należy uznać sukcesywnie **wzrastające wydatki inwestycyjne gminy w stosunku do wydatków ogółem**,
- w analizowanych latach **kilkunastokrotnie wzrosła wartość umów o dofinansowanie projektów z funduszy europejskich**,
- na plus należy odnotować **wzrastającą wartość wskaźnika przedsiębiorczości**, który jest miarą aktywności społeczności lokalnej w kierunku prowadzenia działalności gospodarczej, choć **w przypadku podmiotów nowo zarejestrowanych** w rejestrze REGON na 1000 ludności **odnotowano pewną zmienność na przestrzeni lat, ale z niewielką tendencją wzrostową**,
- działalność gospodarcza prowadzona jest w przede wszystkim przez **osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą**, gdzie przeważają **podmioty mikro**,
- podstawową działalnością podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie gminy jest: budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów

samochodowych, włączając motocykle oraz przetwórstwo przemysłowe i pozostała działalność usługowa.

- odnotowano **wzrostową tendencję w zakresie liczby budynków mieszkalnych** na terenie gminy **oraz wskaźnika zasobów mieszkaniowych** w gminie **liczoną liczbą mieszkań**, pozytywnym zjawiskiem jest także **rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań**.
- utrzymuje się **stabilny odsetek budynków podłączonych do wodociągów** oraz **stabilny, choć niezbyt wysoki** odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji, następuje jednak **niewielka poprawa udziału mieszkańców** korzystających z tych instalacji,
- występuje **trend wzrostowy w zakresie zużycia wody na mieszkańca**, warto zaznaczyć, że od roku 2020 odnotowywane są większe wzrosty tego wskaźnika.
- jeśli gminie zależy na rozwoju i zwiększaniu liczby mieszkańców, należy zastanowić się nad **stworzeniem dogodnych warunków do zwiększania potencjału w obszarze mieszkalnictwa**.
- gmina jest **dość aktywnym podmiotem** w zakresie **działalności w związkach międzygminnych i współpracy** z organizacjami i stowarzyszeniami.

3. W obszarze przyrodniczo-kulturowym i turystyczno-rekreacyjnym

- gmina ma **dobre położenie geograficzne względem ważnych ciągów komunikacyjnych (S8, CMK)**, jednak sam obszar gminy jest **mało wybitny pod względem przyrodniczym**, poza pomnikami przyrody nie występują na jej terenie inne formy ochrony przyrody, w tym powierzchniowe,
- obecnie **turystyka zajmuje bardzo niską pozycję w obszarze gospodarczym gminy**, ilości miejsc noclegowych jest mała i trudna do ustalenia, brak statystyk publicznych w tym zakresie, słabo rozwinięta jest także baza gastronomiczna.
- gmina **nie posiada znaczących obiektów dziedzictwa kulturowego**, które mogłyby generować silny ruch turystyczny, charakteryzuje się jednak bogatą i ciekawą historią, która mogłaby stanowić element turystyki kulturowej opartej o tradycje tego miejsca,



- aktualnie **gmina nie posiada potencjału w zakresie rozwoju funkcji turystycznej** w formie turystyki aktywnej – brak na jej terenie zarówno szlaków pieszych, jak i rowerowych.
- dość ograniczona ilość i jakość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przekłada się bez wątpienia na aktywności mieszkańców gminy, można zauważyć, że **ogólna liczba ćwiczących w lokalnych klubach sportowych przyjmuje stały poziom**, podobnie jak wskaźnik **ćwiczących w przeliczeniu na klub**.
- **wahaniom ulega liczba uczestników lokalnych imprez** organizowanych przez samorządowe instytucje kultury, jak i samych imprez, z pewną tendencją wzrostową przed okresem pandemii i mocnym spadkiem w okresie pandemii. Warto jednak odnotować, że **od 2020 r. ogólna liczba uczestników powoli wzrasta, co przekłada się także na stopniowo wzrastającą średnią liczbę uczestników na imprezę**. Jest to dobry prognostyk świadczący o pewnej aktywności instytucji kultury i chęci partycypacji lokalnej społeczności w sektorze kultury,
- **negatywny trend spadkowy** możemy zaobserwować w obszarze liczby czytelników i liczby wypożyczeń, przy jednoczesnej **wzrastającej wielkości księgozbioru** biblioteki gminnej.

3. Analiza SWOT Gminy Cielądz

Analiza SWOT stanowi jedno z kluczowych narzędzi diagnostycznych służących ocenie potencjału rozwojowego jednostki samorządu terytorialnego. Jej celem jest identyfikacja wewnętrznych zasobów i ograniczeń Gminy Cielądz (mocnych i słabych stron), a także zewnętrznych uwarunkowań, które mogą wspierać bądź hamować rozwój (szans i zagrożeń). Przeprowadzona analiza stanowi istotny element procesu planowania strategicznego, umożliwiając racjonalne formułowanie celów, priorytetów oraz działań rozwojowych.

Ujęcie czterech perspektyw, wewnętrznej (endogenicznej) i zewnętrznej (egzogonicznej), pozwala kompleksowo ocenić aktualne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe gminy. Analiza oparta została na danych statystycznych, dokumentach planistycznych, wiedzy lokalnej oraz obserwacji trendów rozwojowych w otoczeniu regionalnym i krajowym.

Wyniki **analizy SWOT** stanowią podstawę do sformułowania wizji rozwoju Gminy Cielądz do roku 2035 oraz wyznaczenia realistycznych, mierzalnych i spójnych celów strategicznych.

W kontekście zmieniających się wyzwań rozwojowych oraz dynamicznych przekształceń społecznych i gospodarczych (np. napięcie geopolityczne), analiza SWOT umożliwia nie tylko identyfikację aktualnych atutów i barier, lecz także ocenę potencjalnych kierunków interwencji i możliwości mobilizacji lokalnych zasobów. Dzięki temu narzędziu możliwe jest wypracowanie długofalowych, zintegrowanych działań służących poprawie jakości życia mieszkańców, podnoszeniu konkurencyjności gospodarczej oraz wzmocnieniu odporności gminy na zewnętrzne wstrząsy. Co istotne, analiza pozwala również uwzględnić głos społeczności lokalnej oraz potrzeby różnych grup interesariuszy, co sprzyja budowaniu konsensusu wokół strategicznych priorytetów i wzmacnia legitymizację przyjmowanych kierunków rozwoju.

Tabela 4. Analiza SWOT Gminy Cielądz

Czynniki wewnętrzne	
Silne strony	Słabe strony
- Stabilna sytuacja finansowa gminy i rosnące wydatki inwestycyjne. - Wyraźny wzrost wskaźnika przedsiębiorczości (REGON/1000 mieszkańców).	- Systematyczny spadek liczby ludności i proces starzenia się społeczeństwa. - Ujemny przyrost naturalny w większości lat analizowanego okresu.

• Zlokalizowanie przy drodze wojewódzkiej DW 707 i bliskość drogi ekspresowej S8. • Obecność linii kolejowej CMK na terenie gminy (z możliwością korzystania z przystanku Biała Rawska). • Malejące bezrobocie rejestrowane, szczególnie wśród mężczyzn. • Niski poziom gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. • Systematyczny wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań. • Rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań. • Działalność instytucji kultury (GDK i biblioteka), świetlice wiejskie. • Obecność szkoły podstawowej w dwóch lokalizacjach. • Atrakcyjne walory krajobrazowe w sąsiedztwie terenów chronionych. • Pozytywne saldo migracji w ostatnich latach. • Aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym unijnych. • Współpraca z LGD „Kraina Rawki” i organizacjami społecznymi, • W Gminie Cielądz jest 2263 gospodarstw o łącznej powierzchni 7176,4073 ha.	• Brak stacji kolejowej na terenie gminy, mimo przebiegu CMK. • Niski poziom skanalizowania – tylko ok. 10% budynków podłączonych. • Brak dróg rowerowych i pieszo-rowerowych. • Spadek współczynnika skolaryzacji netto szkół podstawowych. • Pogarszające się wskaźniki dotyczące czytelnictwa (spadek liczby czytelników i wypożyczeń). • Niewystarczająca liczba miejsc noclegowych i obiektów gastronomicznych. • Zmienność liczby imprez kulturalnych i ograniczony udział mieszkańców. • Duży udział kobiet w strukturze bezrobotnych. • Niska dostępność usług opieki zdrowotnej i spadek liczby porad POZ. • Brak szlaków turystycznych i niewielkie wykorzystanie zasobów kulturowych. • Ograniczona liczba placówek edukacyjnych – brak szkół ponadpodstawowych. • Niewielka liczba organizacji społecznych działających lokalnie. • Rozdrobnienie gospodarstw.
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
• Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w nowej perspektywie 2021–2027. • Wzrost zainteresowania życiem w mniejszych gminach (trend post-COVID). • Rozwój sektora turystyki wiejskiej i agroturystyki. • Możliwość rozwoju kooperacji w ramach LGD i ZIT. • Rozwój infrastruktury cyfrowej i e-usług dla mieszkańców. • Programy wspierające lokalną przedsiębiorczość i innowacje. • Możliwość zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej poprzez rozwój terenów pod działalność. • Zmiany demograficzne mogą sprzyjać rozwojowi usług opiekuńczych i senioralnych. • Działania związane z efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii. • Rozwój partnerstw z gminami sąsiednimi w zakresie kultury i rekreacji. • Potencjał dziedzictwa kulturowego i lokalnych inicjatyw (np. Sochowa Zagroda). • Nowe technologie w edukacji i zdrowiu (np. teleopieka, zdalne nauczanie).	• Pogłębiające się procesy depopulacyjne i odpływ młodych mieszkańców. • Ryzyko dalszego spadku urodzeń i wzrostu liczby osób starszych. • Niepewność dotycząca finansów JST w związku ze zmianami podatkowymi. • Rosnące koszty utrzymania infrastruktury i usług publicznych. • Kryzysy energetyczne i ich wpływ na budżety gospodarstw domowych. • Postępująca marginalizacja obszarów wiejskich w kontekście urbanizacji. • Konkurencja ze strony większych ośrodków o inwestorów i mieszkańców. • Brak zdolności absorpcji funduszy UE w przypadku braku przygotowanych projektów. • Niska aktywność obywatelska i malejące zaangażowanie społeczne. • Utrzymujące się różnice w dostępie do usług publicznych (edukacja, zdrowie, transport). • Ryzyko degradacji środowiska wskutek niekontrolowanego rozwoju budownictwa. • Niewystarczająca promocja gminy na zewnątrz.



STRATEGIA ROZWOJU GMINY CIELĄDZ NA LATA 2026-2035

• Możliwość rozwoju rynku nieruchomości na cele mieszkaniowe. • Korzystne położenie między Rawą Mazowiecką, Tomaszowem i Nowym Miastem n. Pilicą.	• Uzależnienie od zmiennej sytuacji geopolitycznej i gospodarczej w kraju. • Możliwe zjawiska ekstremalne związane ze zmianami klimatu (susze, burze, intensywne opady).
---	--

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy w Cielądzu

Analiza SWOT Gminy Cielądz ukazuje złożony obraz uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych, identyfikując zarówno czynniki sprzyjające rozwojowi, jak i istotne ograniczenia oraz wyzwania. Wśród mocnych stron wyróżnia się stabilna sytuacja finansowa gminy oraz rosnący poziom inwestycji publicznych, w tym zauważalne zaangażowanie w pozyskiwanie środków unijnych. Gmina może pochwalić się niskim poziomem bezrobocia i rosnącą liczbą podmiotów gospodarczych, co wskazuje na pozytywny trend w zakresie przedsiębiorczości lokalnej. Ważnym atutem jest także korzystne położenie komunikacyjne – obecność drogi wojewódzkiej i bliskość drogi ekspresowej S8 – umożliwiające relatywnie dobrą dostępność do większych ośrodków miejskich. Istotnym zasobem gminy pozostaje jej kapitał społeczny – aktywność organizacji lokalnych, funkcjonowanie instytucji kultury oraz obecność unikalnych miejsc dziedzictwa lokalnego, jak Sochowa Zagroda.

Zidentyfikowane słabe strony wskazują na istotne ograniczenia strukturalne i demograficzne. Gmina od lat doświadcza zjawisk typowych dla obszarów peryferyjnych – spadku liczby mieszkańców, ujemnego przyrostu naturalnego oraz postępującego procesu starzenia się społeczeństwa. Wskaźniki te w dłuższej perspektywie mogą negatywnie wpływać na potencjał rozwojowy i obniżać zdolność gminy do regeneracji demograficznej. Istotnym problemem pozostaje niski stopień skanalizowania gminy oraz brak szerszego dostępu do infrastruktury technicznej – co ogranicza możliwości inwestycyjne i poprawy jakości życia. W zakresie kapitału ludzkiego zauważalny jest spadek współczynnika skolaryzacji netto oraz niepokojący trend spadku liczby użytkowników bibliotek i uczestników wydarzeń kulturalnych.

Z punktu widzenia szans rozwojowych, Gmina Cielądz dysponuje wachlarzem potencjalnych kierunków działania, które – odpowiednio zaplanowane – mogą znacząco poprawić jej pozycję w regionie. Po pierwsze, nowa perspektywa finansowa UE 2021–2027 otwiera możliwości pozyskiwania środków na rozbudowę infrastruktury wodno-



kanalizacyjnej, wsparcie dla MŚP, transformację energetyczną czy rozwój usług społecznych i cyfrowych. Po drugie, zmieniające się preferencje społeczne, m.in. w wyniku pandemii COVID-19, zwiększają atrakcyjność mniejszych miejscowości jako miejsca zamieszkania, co może być impulsem dla osiedlania się nowych mieszkańców. Szansą dla Cielądza jest również rozwój sektora turystyki wiejskiej i agroturystyki, szczególnie przy współpracy z sąsiednimi gminami oraz wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Sprzyjające warunki do kooperacji oferuje również LGD „Kraina Rawki”.

Równocześnie, gmina musi być świadoma zagrożeń, jakie mogą zakłócić lub spowolnić proces rozwoju. Najważniejszymi z nich są negatywne trendy demograficzne – depopulacja i starzenie się społeczeństwa – które mogą skutkować ograniczoną dostępnością kadr, niższym popytem lokalnym oraz wzrostem kosztów usług społecznych. Rosnące koszty utrzymania infrastruktury, niepewność związana z finansami JST oraz zmiany legislacyjne wpływające na dochody samorządów (np. „Polski Ład”) mogą ograniczyć możliwości inwestycyjne gminy. Zmiany klimatyczne i ryzyko występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych to kolejne czynniki, które należy brać pod uwagę w kontekście infrastruktury i bezpieczeństwa. Należy również monitorować zagrożenia związane z niską aktywnością społeczną i odpływem młodych, wykształconych mieszkańców do większych ośrodków miejskich.

Podsumowując, Gmina Cielądz stoi przed koniecznością wdrożenia zintegrowanej, wielowymiarowej strategii rozwoju, koncentrującej się zarówno na poprawie jakości życia mieszkańców, jak i na aktywizacji endogenicznych potencjałów rozwojowych. Kluczowe będą działania na rzecz zatrzymania negatywnych trendów demograficznych, rozwój infrastruktury technicznej (ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji i dostępności transportowej), wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości oraz rewitalizacja funkcji społeczno-kulturowych gminy. Tylko spójne i konsekwentne działania w tych obszarach pozwolą gminie nie tylko zachować stabilność, ale też realnie podnieść jakość życia jej mieszkańców i umocnić pozycję w strukturze regionu.

4. Misja i wizja Gminy Cielądz

W procesie planowania strategicznego niezwykle istotnym elementem jest określenie kierunku, w którym dana jednostka samorządu terytorialnego zamierza się rozwijać w perspektywie średnio- i długoterminowej. Punktem wyjścia dla sformułowania celów strategicznych, działań priorytetowych oraz sposobów ich realizacji jest precyzyjne określenie misji oraz wizji rozwoju. Elementy te służą ukierunkowaniu działań uczestników lokalnego życia społeczno-gospodarczego oraz wzmacniają tożsamość wspólnoty terytorialnej.

Misja Gminy Cielądz określa podstawowy cel i sens jej funkcjonowania w kontekście odpowiedzialnego zarządzania zasobami lokalnymi, kreowania wysokiej jakości życia mieszkańców i wspierania ich inicjatyw. Jest to deklaracja wartości i postawy władz samorządowych wobec lokalnej wspólnoty. Misja wskazuje „po co istniejemy”, „dla kogo działamy” oraz „na jakich fundamentach budujemy lokalną politykę”. Odnosi się zarówno do zadań obowiązkowych gminy, jak i do jej ambicji w zakresie rozwoju, solidarności społecznej oraz dbałości o otoczenie naturalne i dziedzictwo kulturowe.

Z kolei wizja stanowi obraz docelowego stanu rozwoju Gminy Cielądz w roku 2035 – wyznacza aspiracyjny, ale osiągalny horyzont działań samorządu, instytucji lokalnych i mieszkańców. Wskazuje, do czego gmina dąży i jak chce być postrzegana w przyszłości – jako atrakcyjne miejsce do życia, pracy, inwestowania i wypoczynku. Wizja odpowiada na pytania: „jakiej gminy pragniemy?”, „co chcemy osiągnąć?”, „jakie wartości będą nas wyróżniać?” – w kontekście trendów społecznych, technologicznych, środowiskowych i gospodarczych.

W procesie opracowania misji i wizji Gminy Cielądz uwzględniono szeroką diagnozę strategiczną, przeprowadzoną analizę SWOT, uwarunkowania przestrzenne i środowiskowe, a także zidentyfikowane potrzeby mieszkańców i opinie lokalnych liderów. Istotne było również zapewnienie spójności z dokumentami szczebla krajowego i regionalnego, w tym Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Misja Gminy Cielądz

Gmina Cielądz to odpowiedzialna i otwarta wspólnota lokalna, działająca na rzecz zrównoważonego rozwoju, integracji społecznej oraz poprawy jakości życia mieszkańców.



Naszą misją jest wspieranie przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej, dbałość o dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne oraz zapewnienie dostępu do nowoczesnych i przyjaznych usług publicznych. Gmina funkcjonuje w oparciu o przejrzyste zasady, w dialogu z mieszkańcami i z poszanowaniem lokalnych zasobów.

Misja ta stanowi zobowiązanie do etycznego, skutecznego i długofalowego działania na rzecz dobra wspólnego, przy jednoczesnym wspieraniu potencjałów lokalnych i promowaniu partnerskiej współpracy.

Wizja Gminy Cielądz

Cielądz 2035 – gmina bezpieczna, zielona i nowoczesna, w której mieszkańcy żyją w harmonii z otaczającą przyrodą, korzystając z nowoczesnej infrastruktury i dobrze zorganizowanych usług publicznych. Atrakcyjne miejsce do życia, rozwijania własnej działalności oraz spędzania wolnego czasu. Gmina silna swoją wspólnotą, zakorzeniona w tradycji, otwarta na innowacje i odporna na wyzwania przyszłości.

Wizja ta zakłada równoważenie działań gospodarczych i społecznych z ochroną walorów krajobrazowych i kulturowych. Oznacza to rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, wzmocnienie roli lokalnych przedsiębiorstw, inwestycje w edukację i rekreację, a także aktywne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Gmina Cielądz zmierza ku modelowi nowoczesnej wsi – dynamicznej, solidarnie zarządzanej i ekologicznie odpowiedzialnej.

Znajomość misji i wizji Gminy Cielądz stanowi istotny punkt odniesienia dla wszystkich grup interesariuszy uczestniczących w jej rozwoju. Dla mieszkańców to sygnał, że samorząd dostrzega ich potrzeby, działa transparentnie i z myślą o wspólnym dobru. Jasno zakomunikowana wizja umożliwia większe zaangażowanie społeczności w życie publiczne.

Z kolei dla rolników, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji lokalnych, misja i wizja stanowią strategiczne ramy, w których warto lokować wysiłki i zasoby. Pokazują, że gmina stawia na innowacyjne rolnictwo, rozwój usług lokalnych, nowe technologie i poprawę jakości przestrzeni publicznej. Jednocześnie stanowią inspirację do sięgania po środki zewnętrzne, angażowania się w partnerstwa i inicjatywy międzysektorowe. W tym sensie, misja i wizja Gminy Cielądz nie są wyłącznie deklaracjami – są narzędziem mobilizacji i odpowiedzialnego współdziałania na rzecz wspólnej, lepszej przyszłości.

5. Cele strategiczne, operacyjne, zadania w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Formułowanie celów strategicznych oraz przyporządkowanych im celów operacyjnych i zadań stanowi kluczowy etap planowania rozwoju Gminy Cielądz. Na tym etapie strategii konkretne działania zostają zorientowane wokół zidentyfikowanych potrzeb społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz przestrzennych, wynikających z przeprowadzonej diagnozy i analizy SWOT. Cele te określają nie tylko aspiracje gminy, ale też kierunki interwencji niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej oraz podniesienia efektywności zarządzania zasobami publicznymi.

Podstawą struktury działań rozwojowych jest cel strategiczny horyzontalny, którym jest Zrównoważony rozwój Gminy Cielądz i efektywne zarządzanie zasobami publicznymi. Cel ten ma charakter przekrojowy i wyznacza ogólną filozofię działania samorządu – integrując aspekty społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe. Odnosi się także do zasad zrównoważonego rozwoju, efektywnego wykorzystania potencjałów lokalnych oraz odpowiedzialnego kształtowania ładu przestrzennego i środowiskowego.

Cele strategiczne Gminy Cielądz ujęte zostały w pięciu obszarach priorytetowych, które w najbliższych latach powinny stanowić podstawę do planowania operacyjnego, realizacji projektów inwestycyjnych i społecznych oraz efektywnego korzystania z funduszy zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej. W ramach każdego celu strategicznego wskazano zestaw zadań, których realizacja w perspektywie do 2035 roku powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności, spójności i odporności gminy.

Tabela 5. Cele strategii rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035

CEL STRATEGICZNY HORYZONTALNY	
Zrównoważony rozwój Gminy Cielądz i efektywne zarządzanie zasobami publicznymi	
Cel strategiczny 1. Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji, sportu	
Zadanie 1.1	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowo-wychowawczych.
Zadanie 1.2	Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży.
Zadanie 1.3	Wspieranie programów stypendialnych dla uzdolnionej młodzieży.
Zadanie 1.4	Budowa nowej lub modernizacja istniejącej infrastruktury przedszkolnej.
Zadanie 1.5	Rozszerzenie oferty edukacji ekologicznej i obywatelskiej w szkołach.
Zadanie 1.6	Rozwój sieci świetlic wiejskich oraz ich aktywacja poprzez działania animacyjne.
Zadanie 1.7	Wsparcie organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej i kulturalnej.
Zadanie 1.8	Rewitalizacja i doposażenie Gminnego Domu Kultury.

Zadanie 1.9	Organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych i integracyjnych dla mieszkańców.
Zadanie 1.10	Rozwój i tworzenie klubów sportowych oraz sekcji młodzieżowych.
Zadanie 1.11	Budowa i modernizacja ogólnodostępnych boisk, siłowni plenerowych i placów zabaw.
Zadanie 1.12	Wspieranie aktywizacji seniorów i rozwoju polityki senioralnej.
Zadanie 1.13	Utworzenie miejsca wsparcia i integracji rodzin z dziećmi.
Zadanie 1.14	Rozbudowa oferty czytelnicznej i cyfryzacja Gminnej Biblioteki Publicznej.
Zadanie 1.15	Wspieranie programów wspierających gminne inicjatywy mieszkańców.
Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego	
Zadanie 2.1	Wspieranie programów dotyczących przedsiębiorczości lokalnej i rolnictwa.
Zadanie 2.2	Promocja lokalnych producentów i usługodawców poprzez markę lokalną.
Zadanie 2.3	Opracowanie systemu ulg podatkowych dla nowych firm.
Zadanie 2.4	Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych i ich promocja wśród potencjalnych inwestorów.
Zadanie 2.5	Wsparcie zakładania działalności gospodarczej poprzez edukację.
Zadanie 2.6	Organizacja targów lokalnych produktów i usług.
Zadanie 2.7	Stworzenie systemu informacji gospodarczej i współpracy B2B.
Zadanie 2.8	Rozbudowa kompleksowej oferty turystycznej.
Zadanie 2.9	Rozwój infrastruktury wspierającej agroturystykę i turystykę wiejską.
Zadanie 2.10	Wprowadzenie gminnych szlaków tematycznych (np. kulturowy, historyczny, rowerowy).
Zadanie 2.11	Digitalizacja zasobów turystycznych i ich udostępnienie online (aplikacja/mapa).
Zadanie 2.12	Organizacja wydarzeń plenerowych o charakterze regionalnym przyciągających turystów.
Zadanie 2.13	Tworzenie partnerstw z innymi gminami i LGD „Kraina Rawki” dla promocji wspólnej oferty.
Zadanie 2.14	Rozwijanie lokalnych usług gastronomicznych i noclegowych.
Zadanie 2.15	Powołanie Rady Gospodarczej jako forum współpracy samorządu z przedsiębiorcami.
Zadanie 2.16	Wspieranie tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw w rolnictwie, w tym inicjowanie współpracy między lokalnymi rolnikami, przetwórcami i odbiorcami
Zadanie 2.17	Wspieranie organizacji szkoleń i doradztwa dla rolników i właścicieli gospodarstw w zakresie innowacyjnych technologii produkcji rolnej, rolnictwa ekologicznego.
Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego	
Zadanie 3.1	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w gminie.
Zadanie 3.2	Wsparcie dla przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników retencyjnych.
Zadanie 3.3	Zwiększenie lesistości gminy poprzez programy zalesień i nasadzeń drzew.
Zadanie 3.4	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów i programów edukacji ekologicznej.
Zadanie 3.5	Wprowadzenie systemu zachęt do stosowania OZE w gospodarstwach domowych.
Zadanie 3.6	Rozwój infrastruktury do gromadzenia i wykorzystywania wody opadowej.
Zadanie 3.7	Monitoring jakości powietrza i ograniczanie niskiej emisji.
Zadanie 3.8	Wspieranie programów grantowych na zielone dachy i ogrody deszczowe.
Zadanie 3.9	Przygotowanie planu adaptacji do zmian klimatu dla gminy.
Zadanie 3.10	Ochrona lokalnych siedlisk i tworzenie mikrozrezerwatów przyrody.
Zadanie 3.11	Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi.
Zadanie 3.12	Wsparcie dla ekologicznego rolnictwa i krótkich łańcuchów dostaw.
Zadanie 3.13	Wprowadzenie systemu zielonego budżetu partycypacyjnego.
Zadanie 3.14	Opracowanie „Zielonej Mapy Cielądz” – plan działań proekologicznych.
Zadanie 3.15	Wspieranie rozwoju małej retencji.
Cel strategiczny 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej	
Zadanie 4.1	Rozbudowa sieci wodociągowej i podniesienie jakości dostarczanej wody.
Zadanie 4.2	Systematyczna poprawa stanu dróg gminnych, w tym gruntowych.
Zadanie 4.3	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w oparciu o źródła LED.
Zadanie 4.4	Budowa brakujących chodników i bezpiecznych przejść dla pieszych.

Zadanie 4.5	Modernizacja remiz OSP i świetlic wiejskich jako lokalnych centrów aktywności.
Zadanie 4.6	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej w kierunku lepszego powiązania z S8 i CMK.
Zadanie 4.7	Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku – parki, place rekreacyjne, ścieżki.
Zadanie 4.8	Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu na całym obszarze gminy.
Zadanie 4.9	Przebudowa i adaptacja obiektów publicznych na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
Zadanie 4.10	Uporządkowanie gospodarki odpadami.
Zadanie 4.11	Przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu – wsparcie dla transportu zbiorowego.
Zadanie 4.12	Budowa i rozwój infrastruktury rowerowej (ścieżki, stojaki, stacje napraw).
Zadanie 4.13	Termomodernizacja budynków publicznych oraz wsparcie termomodernizacji budynków prywatnych.
Zadanie 4.14	Poprawa estetyki przestrzeni publicznych w centrum Cielądza i sołectwach, w tym parku dworskiego w Cielądzu.
Zadanie 4.15	Wspieranie gminnych działań rewitalizacyjnych na obszarach rewitalizacji.
Cel strategiczny 5. Rozwój nowoczesnych usług publicznych	
Zadanie 5.1	Cyfryzacja usług administracyjnych – wprowadzenie e-urzędu.
Zadanie 5.2	Rozwój portalu mieszkańca i aplikacji mobilnej do kontaktu z urzędem.
Zadanie 5.3	Wprowadzenie elektronicznego systemu zgłoszeń usterek i interwencji.
Zadanie 5.4	Szkolenia kadry urzędniczej z zakresu nowoczesnego zarządzania publicznego.
Zadanie 5.5	Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych – e-konsultacje, profilaktyka.
Zadanie 5.6	Rozwój gminnych usług opiekuńczych i asystenckich.
Zadanie 5.7	Uruchomienie i rozwój lokalnego systemu informacji przestrzennej (GIS).
Zadanie 5.8	Wdrożenie narzędzi do partycypacji społecznej online.
Zadanie 5.9	Zwiększenie transparentności zarządzania – fundusz sołecki, otwarte dane.
Zadanie 5.10	Stworzenie programu wspierającego cyfrowe kompetencje mieszkańców.
Zadanie 5.11	Rozwój elektronicznej dokumentacji w placówkach edukacyjnych i kultury.
Zadanie 5.12	Wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania kryzysowego.
Zadanie 5.13	Usprawnienie komunikacji między gminą a mieszkańcami przez media społecznościowe i newslettery.

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy w Cielądzu

Układ celów strategicznych przyjętych w Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035 stanowi spójną i kompleksową odpowiedź na zidentyfikowane wyzwania rozwojowe oraz potrzeby lokalnej społeczności.

Przyjęte pięć celów strategicznych obejmuje najważniejsze obszary funkcjonowania Gminy Cielądz i uwzględnia zarówno utrwalone wyzwania, jak i nowe potrzeby wynikające ze zmieniających się warunków zewnętrznych. Cel 1 – Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji i sportu – koncentruje się na wzmacnianiu kapitału społecznego, inwestycjach w edukację oraz rozwijaniu lokalnej tożsamości i integracji mieszkańców. Szczególną rolę przypisuje się aktywizacji dzieci i młodzieży, tworzeniu warunków do partycypacji społecznej oraz wspieraniu instytucji kultury i organizacji obywatelskich.

Cel 2 – Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego – ma na celu pobudzenie gospodarcze gminy poprzez wspieranie mikroprzedsiębiorstw, rozwój sektora



agroturystycznego i aktywne przyciąganie inwestycji. Założono również działania służące tworzeniu przyjaznego otoczenia biznesowego, promowaniu lokalnych produktów oraz rozwoju atrakcyjnej oferty turystycznej, wpisującej się w potencjał dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych.

Cel 3 – Poprawa stanu środowiska naturalnego odzwierciedla rosnącą wagę kwestii ekologicznych w polityce rozwoju lokalnego. Skupia się na poprawie gospodarki wodno-ściekowej, wspieraniu odnawialnych źródeł energii, zwiększaniu efektywności energetycznej, ochronie lokalnych zasobów przyrodniczych oraz kształtowaniu postaw proekologicznych wśród mieszkańców. Działania te są również odpowiedzią na zmiany klimatyczne oraz potrzebę budowania odporności środowiskowej gminy.

Cel 4 – Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej obejmuje zadania związane z rozbudową sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, drogowej oraz infrastruktury rekreacyjnej i bezpieczeństwa publicznego. Uwzględniono tu również działania na rzecz poprawy dostępności cyfrowej, rozwoju przestrzeni publicznych i wsparcia mobilności mieszkańców. Realizacja tego celu umożliwi podniesienie standardów życia, a jednocześnie zwiększy atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy Cielądz.

Wreszcie, Cel 5 – Rozwój nowoczesnych usług publicznych odpowiada na potrzebę poprawy jakości i dostępności usług świadczonych przez samorząd. Szczególny nacisk położono na cyfryzację procesów administracyjnych, rozwój e-usług, systemy informacji przestrzennej oraz wdrażanie innowacyjnych form kontaktu z mieszkańcami. Kluczowe znaczenie mają również działania wspierające włączenie cyfrowe, profilaktykę zdrowotną, usługi opiekuńcze oraz transparentne zarządzanie zasobami publicznymi.

Całościowe zestawienie celów strategicznych i operacyjnych tworzy spójny, hierarchiczny system planowania rozwoju gminy, umożliwiający przełożenie wizji i misji na konkretne działania. Każdy z celów strategicznych został rozwinięty poprzez przypisanie mu zestawu zadań priorytetowych, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonych rezultatów. Tak skonstruowana struktura celów stanowi praktyczne narzędzie zarządzania rozwojem Gminy Cielądz oraz fundament do monitorowania postępów i elastycznego reagowania na zmiany w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

6. Zbieżność merytoryczna strategii z innymi, kluczowymi dokumentami strategicznymi

Cele „Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035” pozostają w zgodzie z kierunkami wyznaczonymi w kluczowych dokumentach strategicznych obowiązujących na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim. Spójność ta ma istotne znaczenie zarówno dla zapewnienia wewnętrznej koherencji polityki rozwoju gminy, jak i dla skutecznego pozyskiwania środków zewnętrznych – w szczególności z funduszy Unii Europejskiej dostępnych w perspektywie finansowej 2021–2027 oraz w kolejnych latach. **Zgodność celów** lokalnych z priorytetami takich dokumentów jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego, a także dokumentów wdrażających politykę spójności UE, znacząco zwiększa szanse Gminy Cielądz na realizację ambitnych projektów rozwojowych z **dofinansowaniem zewnętrznym**.

Strategiczna zbieżność sprzyja również lepszej koordynacji działań z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami społecznymi oraz sektorem prywatnym, co przekłada się na trwałe i zrównoważone **efekty społeczno-gospodarcze**.

W procesie analizy zbieżności merytorycznej dokumentów wzięto pod uwagę następujące opracowania strategiczne poziomu krajowego, regionalnego oraz subregionalnego:

- Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności),
- Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Tabela 6. Zbieżność celów strategii z kluczowymi dokumentami strategicznymi

Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 1. Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji, sportu	
Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4) • „Europa bliższa obywatelom” (CP5)

	„Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	- Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie - Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi - Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami - Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	- Obszar: Spójność społeczna: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne - Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym - Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Cele operacyjne: 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego 2.1. Rozwój kapitału społecznego 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego	
Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	„Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” (CP1) „Lepiej połączona Europa” (CP3)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	- Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie - Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi - Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność

	• Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu • Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	• Obszar: Reindustrializacja: Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji • Obszar: Rozwój innowacyjnych firm: Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych • Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa: Przemiany strukturalne sektora; Nowe formy działania i współpracy; Nowoczesne instrumenty wsparcia • Obszar: Spójność społeczna: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy • Obszar: Kapitał dla rozwoju: Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych • Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo • 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze • 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym • 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Cele operacyjne: • 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego • 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego • 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego	
Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2) ewentualnie wymiana • „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4) • „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	• Cel 6: Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi • Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie • Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom • Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone

	gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Cele operacyjne: 2.1. Rozwój kapitału społecznego 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej	
Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	„Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2) „Lepiej połączona Europa” (CP3) „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	- Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie - Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność - Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym

Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego 2030	Cele operacyjne: • 2.1. Rozwój kapitału społecznego • 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska • 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej • 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami • 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych
Opracowanie strategiczne	Zbieżne założenia, cele, obszary, priorytety
Cel strategiczny 5. Rozwój nowoczesnych usług publicznych	
Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (cele polityki spójności)	• „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4) • „Europa bliższa obywatelom” (CP5) • „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	• Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi • Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji • Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu • Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	• Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców; Budowa zintegrowanego systemu planowania rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym • Obszar: E-państwo: Cyfrowe państwo usługowe • Obszar: Finanse publiczne: Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne • Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE: Wykorzystanie środków z budżetu UE w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	• 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo • 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze • 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów • 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym • 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem

	• 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym • 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych • 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Cele operacyjne: • 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego • 2.1. Rozwój kapitału społecznego • 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego • 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych • Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo. Działania: a. Podnoszenie wiedzy umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli; b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem

Źródło: opracowanie własne

Zestawienie zbieżności celów Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035 z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym potwierdza silne zakorzenienie lokalnej polityki rozwojowej w szerszych ramach programowych. Każdy z pięciu celów strategicznych – obejmujących sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, infrastrukturalną i usługową – znajduje swoje odpowiedniki w priorytetach Unii Europejskiej (w tym Celach Polityki Spójności), Celach Zrównoważonego Rozwoju ONZ (Agenda 2030), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Zgodność ta świadczy o tym, że strategia gminna nie funkcjonuje w oderwaniu od kluczowych kierunków rozwoju wyznaczanych na wyższych szczeblach, lecz w sposób spójny i komplementarny realizuje założenia obowiązujących polityk publicznych. Wpisanie lokalnych działań w logikę szerszych programów zwiększa szanse Gminy Cielądz na skuteczne ubieganie się o środki zewnętrzne – zwłaszcza z funduszy europejskich – oraz na efektywną współpracę z partnerami regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi.

Zestawienie wskazuje również, że Gmina Cielądz dostrzega i aktywnie odpowiada na kluczowe wyzwania rozwojowe XXI wieku, takie jak transformacja energetyczna, zmiany demograficzne, cyfryzacja usług publicznych, adaptacja do zmian klimatycznych czy potrzeba budowania odporności wspólnot lokalnych. Dzięki takiej orientacji strategicznej gmina



prezentuje się jako partner świadomy, odpowiedzialny i przygotowany do wdrażania projektów o znaczeniu ponadlokalnym.

Zbieżność celów strategii lokalnej z nadrzędnymi dokumentami planistycznymi zapewnia także spójność i efektywność działań prowadzonych na różnych poziomach administracyjnych. Oznacza to, że inicjatywy podejmowane przez Gminę Cielądz mogą być skutecznie wzmacniane przez działania realizowane przez powiat rawski, samorząd województwa łódzkiego czy administrację centralną, co sprzyja synergii i bardziej efektywnemu wykorzystaniu zasobów publicznych.

Wreszcie, dokument wskazujący jednoznaczną zgodność celów lokalnych z politykami UE i państwa polskiego wzmacnia pozycję Gminy Cielądz jako dojrzałego i odpowiedzialnego partnera – zarówno dla instytucji publicznych, jak i dla inwestorów, organizacji społecznych czy środowiska naukowego. Potwierdza to gotowość gminy do aktywnego uczestnictwa w procesach rozwojowych o większym zasięgu, a także do realizacji wspólnych przedsięwzięć służących budowie nowoczesnego, odpornego i zrównoważonego terytorium.

Audyt krajobrazowy województwa łódzkiego (AKWł) został uchwalony uchwałą Nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r. i obowiązuje od dnia 1 lipca 2025 r. Dokument sporządzono zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 537). Nadrzędnym celem AKWł jest identyfikacja krajobrazów priorytetowych oraz wskazanie zasad i warunków ich zachowania, ochrony i kształtowania, co wpisuje się w wdrażanie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej oraz w podejście oparte na zrównoważonym rozwoju i ładzie przestrzennym. W ramach AKWł obszar województwa łódzkiego podzielono na 1281 krajobrazów (przyrodniczych, przyrodniczo-kulturowych i kulturowych), przy czym, ze względu na dominujące użytkowanie gruntów, w strukturze województwa przeważają krajobrazy wiejskie, a najwyższe walory widokowe koncentrują się w krajobrazach przyrodniczych, szczególnie w dolinach rzek.

W odniesieniu do **Gminy Cielądz** należy wskazać, że jej obszar nie jest objęty obszarem chronionego krajobrazu ani inną formą ochrony krajobrazu w ramach wyodrębnionych w AKWł parków kulturowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu oraz obiektów ujętych w wykazach dziedzictwa o randze UNESCO



(w tym pomników historii). Jednocześnie rolniczy charakter gminy oraz mozaikowa struktura użytkowania terenu powodują, że kluczowe znaczenie dla zachowania walorów krajobrazowych mają działania związane z ochroną tradycyjnego krajobrazu rolniczego, ograniczaniem presji urbanizacyjnej, utrzymaniem elementów przyrodniczych w strukturze pól oraz ochroną lokalnych zasobów dziedzictwa materialnego.

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035, **pozostają zgodne z kierunkami ochrony i kształtowania krajobrazu wskazanymi w AKWŁ**. Strategia nie wyznacza szczegółowych lokalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych ani nie wprowadza rozwiązań, które mogłyby prowadzić do istotnego pogorszenia stanu krajobrazu. Przeciwnie, przyjęte cele i zadania wspierają utrzymanie ładu przestrzennego, ochronę środowiska i adaptację do zmian klimatu, co pośrednio wzmacnia ochronę walorów krajobrazowych. Zgodność ta przejawia się w szczególności w uwzględnieniu rekomendowanych w AKWŁ kierunków działań, obejmujących: kontynuację racjonalnej gospodarki rolnej i rozwój rolnictwa zrównoważonego; ochronę miedzi, zadrzewień śródpolnych oraz zachowanie różnorodnej struktury upraw, co sprzyja utrzymaniu tradycyjnego układu rozłogów pól i mozaikowości krajobrazu; maksymalne zachowanie istniejących zadrzewień i naturalnych elementów ukształtowania terenu; rozwój małej i średniej retencji poprzez budowę obiektów retencyjnych, co jednocześnie wspiera odporność krajobrazu na susze i nawałne opady; zachowanie układów urbanistycznych wsi opartych na zabudowie zagrodowej oraz ochronę lokalnych zasobów kultury materialnej; a także rewaloryzację zabytkowej zieleni, w tym zieleni towarzyszącej obiektom o walorach historycznych.

Podsumowując, strategia jest zgodna z AKWŁ, gdyż nie wprowadza ustaleń sprzecznych z rekomendowanymi zasadami ochrony i kształtowania krajobrazu, a jednocześnie zawiera kierunki działań, które wspierają zachowanie krajobrazu rolniczego, utrzymanie elementów zielonej infrastruktury, poprawę retencji i ładu przestrzennego oraz ochronę dziedzictwa kulturowego. Potencjalne oddziaływania na krajobraz mogą pojawić się dopiero na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć, jednak ich zakres, lokalizacja i parametry będą przedmiotem odrębnych analiz oraz uzgodnień w ramach procedur właściwych dla dokumentów wykonawczych i inwestycji, w tym, w razie potrzeby, procedur oceny oddziaływania na środowisko.



Dodatkowo należy zaznaczyć, że zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035 **cele i zadania w sposób wystarczający odpowiadają założeniom Rozporządzenia (UE) 2024/1991**, mimo że dokument ma charakter ogólny i kierunkowy, a nie operacyjny. Strategia uwzględnia kluczowe obszary odbudowy i ochrony zasobów przyrodniczych poprzez działania odnoszące się do poprawy stanu ekosystemów lądowych, rolniczych i leśnych, w tym m.in. zwiększanie lesistości, ochronę siedlisk przyrodniczych, rozwój małej retencji, odbudowę i ochronę naturalnych elementów krajobrazu rolniczego (miedze, zadrzewienia śródpolne), wspieranie rolnictwa ekologicznego i krótkich łańcuchów dostaw oraz edukację ekologiczną mieszkańców. Zadania te pośrednio przyczyniają się również do poprawy warunków funkcjonowania ekosystemów słodkowodnych, poprzez rozwój gospodarki wodno-ściekowej, retencjonowanie wód opadowych i adaptację do zmian klimatu, co sprzyja zachowaniu naturalnych funkcji hydrologicznych i ograniczaniu presji na cieki oraz obszary dolinne. W zakresie bioróżnorodności, w tym wskaźników dotyczących ekosystemów rolniczych i leśnych oraz populacji zapylaczy i ptaków krajobrazu rolniczego, Strategia tworzy ramy dla działań sprzyjających ich odbudowie i stabilizacji, choć szczegółowe wskaźniki i cele ilościowe będą określone na etapie dokumentów wykonawczych i programów sektorowych. Tym samym przyjęte w projekcie zapisy należy uznać za adekwatne i wystarczające na poziomie strategicznym, gdyż wyznaczają kierunki działań zgodne z wymogami rozporządzenia, a jednocześnie pozostawiają niezbędną elastyczność umożliwiającą ich dalsze uszczegółowienie i dostosowanie w procesie realizacyjnym, bez ryzyka zwiększenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

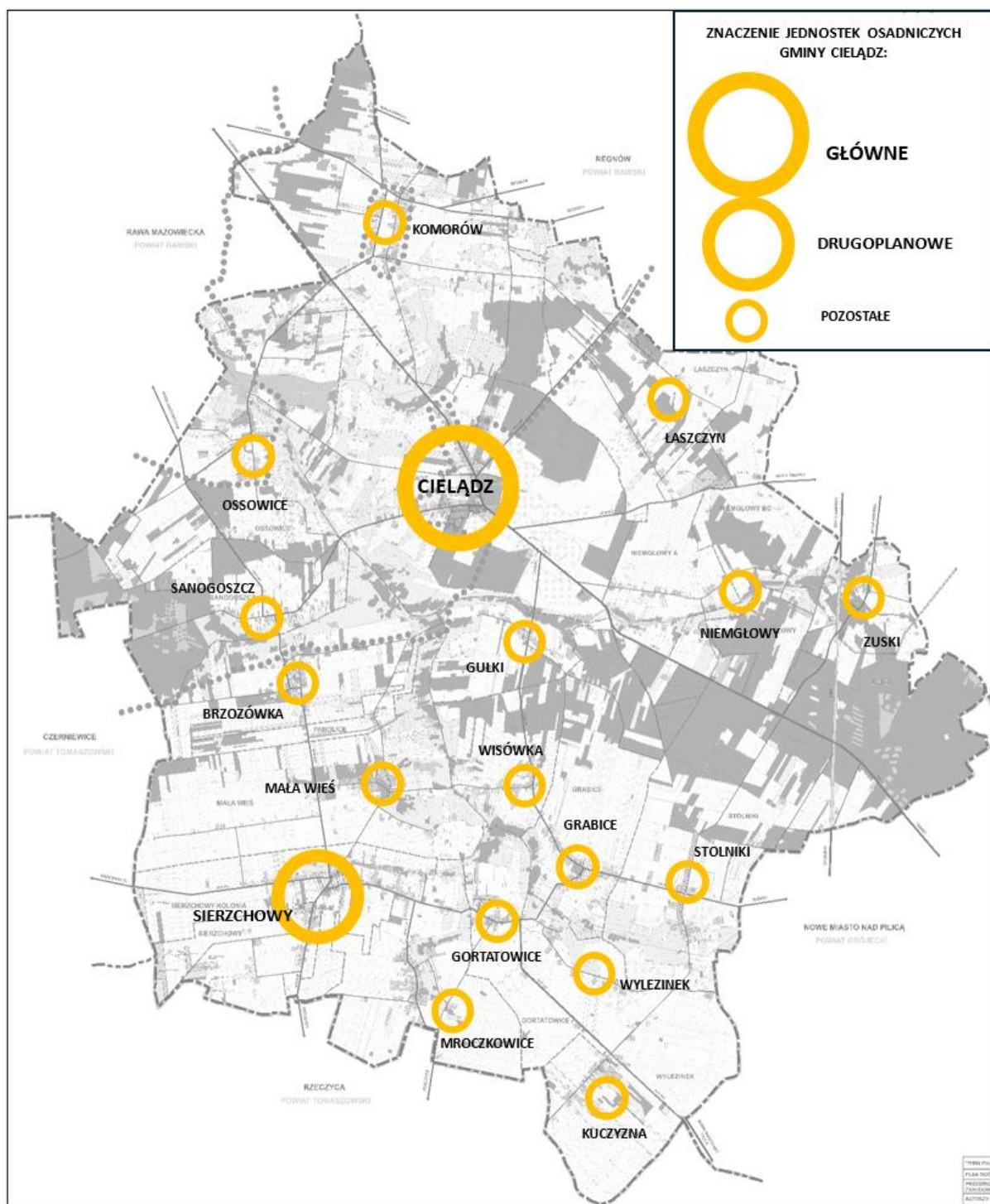
Prawidłowo ukształtowana struktura funkcjonalno-przestrzenna stanowi fundament zrównoważonego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Odnosi się ona do logicznego rozmieszczenia funkcji społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych w przestrzeni gminy, z uwzględnieniem jej potencjału endogenicznego, istniejącego zagospodarowania oraz przewidywanych kierunków rozwoju. W kontekście Gminy Cielądz, model ten powinien zapewniać efektywne wykorzystanie zasobów przestrzennych, równoważenie interesów mieszkańców i inwestorów, a także ochronę cennych walorów przyrodniczych i kulturowych.

W niniejszym rozdziale przedstawiono syntetyczny opis docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Cielądz, uwzględniający istniejące oraz projektowane powiązania przestrzenne, hierarchię funkcjonalną ośrodków lokalnych, układ osadniczy, mając na uwadze rozmieszczenie terenów inwestycyjnych, kierunki rozwoju infrastruktury technicznej oraz obszary wymagające szczególnej ochrony i rewitalizacji. Model ten stanowi przestrzenną projekcję celów strategicznych i operacyjnych strategii, odzwierciedlając równocześnie postulaty dokumentów planistycznych, takich jak plan ogólny czy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.

Celem modelu jest zapewnienie harmonijnego rozwoju całego terytorium gminy, w tym integracja przestrzenna sołectw, poprawa dostępności usług publicznych, wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości, przeciwdziałanie rozproszonemu zabudowy oraz racjonalne zarządzanie gruntami rolnymi i leśnymi.

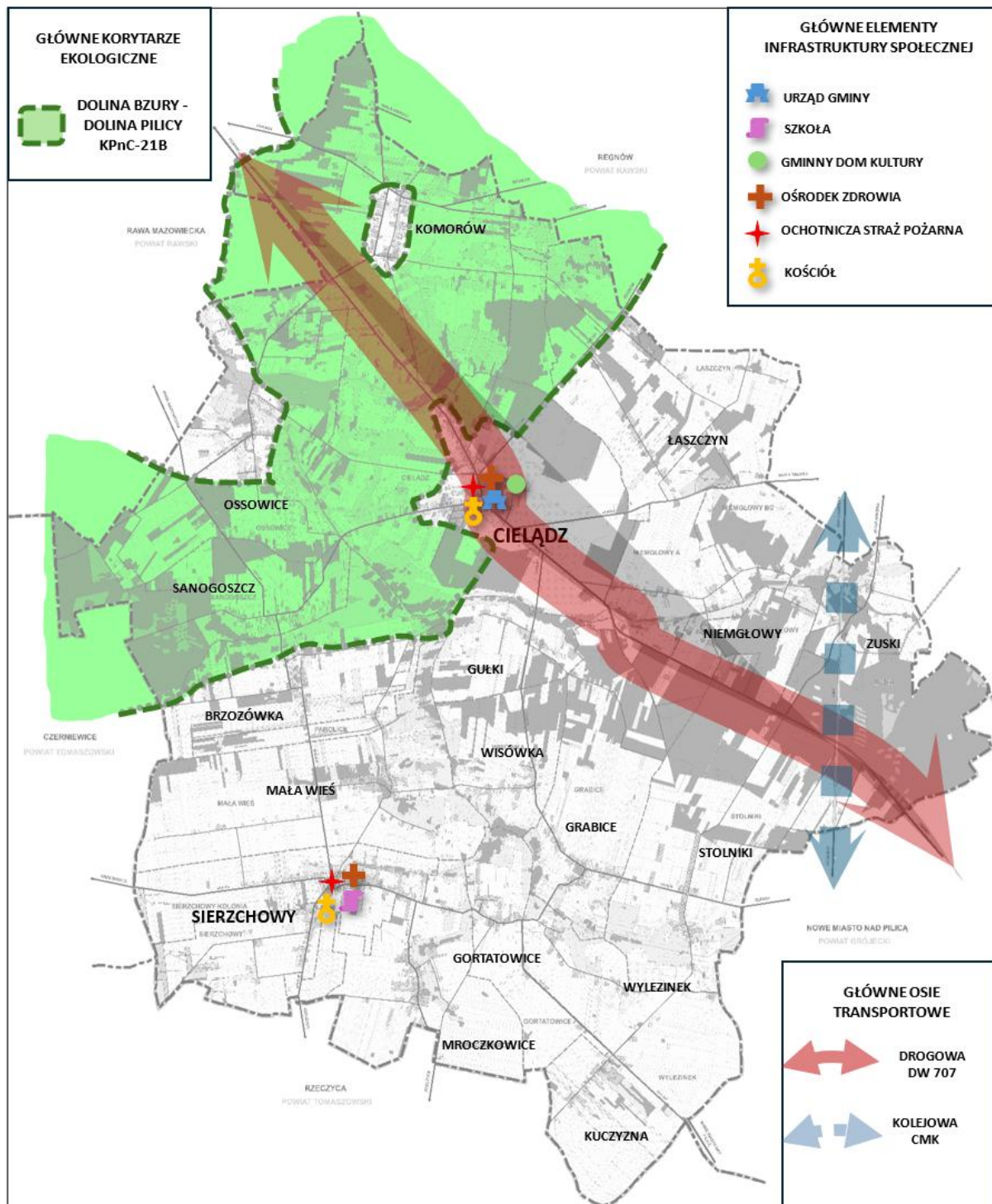
W procesie realizacji strategii uwzględniany będzie korytarz rowerowej trasy regionalnej nr 204, którego schematyczny przebieg i numeracja zostały określone uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 926/25 z dnia 8 lipca 2025 r. Trasa ta stanowi element regionalnej sieci szkieletowej dla ruchu rowerowego, rozwijanej w województwie łódzkim według modelu „kręgosłupa i ości”. W związku z tym Gmina Cielądz dążyć będzie do rozwijania lokalnych tras rowerowych, które będą funkcjonalnie powiązane z trasami regionalnymi i krajowymi. Planowane działania obejmować będą zarówno dostosowanie istniejącej infrastruktury

Mapa 12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – sieć osadnicza



Źródło: opracowanie własne

Mapa 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – korytarze ekologiczne, elementy infrastruktury społecznej, główne osie transportowe



Źródło: opracowanie własne



8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu. W celu zachowania równowagi ekologicznej i zrównoważonego korzystania z zasobów przyrodniczych Gminy Cielądz wdrażane są **zasady ochrony środowiska**, uwzględniające m.in. ochronę korytarzy ekologicznych w dolinach Rawki i Chojnatki, utrzymanie łąk i pastwisk, a także sprawne funkcjonowanie systemów melioracyjnych. Kluczowe jest zachowanie bioróżnorodności, ochrona siedlisk i zieleni oraz poprawa jakości powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji i wspieranie odnawialnych źródeł energii. W polityce przestrzennej akcentuje się potrzebę adaptacji do zmian klimatu i retencji wód. Gmina dba również o estetykę krajobrazu, ochronę dziedzictwa przyrodniczego i prowadzi działania edukacyjne promujące postawy proekologiczne. Nieodzownym uzupełnieniem polityki środowiskowej gminy jest prowadzenie szeroko zakrojonej edukacji ekologicznej, szczególnie wśród dzieci, młodzieży i rolników. Kształtowanie postaw proekologicznych, wzmacnianie świadomości mieszkańców na temat lokalnych zasobów przyrodniczych oraz promowanie zrównoważonych praktyk użytkowania środowiska są niezbędne dla zapewnienia trwałości działań i skutecznego zarządzania środowiskiem w dłuższej perspektywie.

W zakresie ochrony powietrza w Gminie Cielądz planuje się działania na rzecz rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, obejmujące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w szczególności instalacji rozproszonych, takich jak panele fotowoltaiczne i pompy ciepła. Priorytetem będzie także termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz promowanie efektywnych energetycznie i ekologicznych źródeł ogrzewania, ograniczających emisję zanieczyszczeń. Równocześnie dążyć się będzie do ograniczenia rozpraszania zabudowy, co przyczyni się do zmniejszenia potrzeb transportowych i ochrony terenów otwartych. Ważnym kierunkiem będzie modernizacja infrastruktury drogowej, w tym poprawa jakości nawierzchni, przebudowa skrzyżowań i budowa brakujących odcinków dróg, co wpłynie na płynność ruchu i ograniczy emisje komunikacyjne. Wspierany będzie rozwój zrównoważonej mobilności, zwłaszcza poprzez tworzenie tras rowerowych, pieszo-rowerowych oraz oznakowanie pasów dla rowerów w obszarach zwartej zabudowy. Gmina



będzie również dążyć do ograniczania emisji poprzez wdrażanie nowoczesnych technologii środowiskowych oraz kontrolę przestrzegania norm jakości powietrza.

Na terenie Gminy Cielądz występują formy **ochrony przyrody**, które podlegają szczególnym regulacjom prawnym, w tym zakazom, nakazom oraz ograniczeniom w zakresie użytkowania i zagospodarowania przestrzeni. W zależności od rodzaju formy ochrony, ograniczenia mogą przyjmować różny charakter: od całkowitego zakazu zabudowy po dopuszczenie określonych działań pod warunkiem ich neutralności ekologicznej. W przypadku pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy, zasady ich ochrony są określone indywidualnie, przy czym szczególna ochrona dotyczy całego obiektu, w tym jego korony i systemu korzeniowego – w odniesieniu do drzew jako pomników przyrody żywej. W gminie obowiązują także regulacje związane z ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz aktów wykonawczych do niej. Określają one listę gatunków chronionych i szczegółowe zakazy dotyczące ich niszczenia, przesiedlania czy naruszania siedlisk.

W Gminie Cielądz **ochrona krajobrazu** zakłada konieczność zachowania i wzmacniania jego zróżnicowania, ze szczególnym uwzględnieniem ekosystemów leśnych, łąkowych i pastwiskowych, które współtworzą charakterystyczny dla gminy mozaikowy układ przestrzenny. Ważnym elementem tej polityki jest ochrona gruntów rolnych i leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne, a także promowanie rolnictwa ekologicznego i zrównoważonych praktyk uprawowych, nienaruszających lokalnej równowagi przyrodniczej. Gmina będzie wspierać działania związane z utrzymaniem oraz odtwarzaniem układów zieleni, w tym terenów zieleni urządzonej, parków wiejskich, zadrzewień przydrożnych i cmentarzy, które pełnią istotne funkcje przyrodnicze i estetyczne. Szczególna uwaga powinna być skierowana na jakość zainwestowania terenów o funkcji rekreacyjnej oraz na przeciwdziałanie dysharmonii krajobrazowej – w tym wznoszeniu budynków o nadmiernej skali i wysokości, zakłócających czytelność sylwety miejscowości oraz kompozycję zabudowy wiejskiej.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W Gminie Cielądz ochrona dziedzictwa kulturowego obejmuje zachowanie i rewaloryzację obiektów zabytkowych oraz ich dostosowanie do funkcji edukacyjnych, społecznych



i turystycznych. Priorytetem jest utrzymanie w dobrym stanie technicznym m.in. zabytków sakralnych, dawnych dworów, parków i kapliczek. Gmina wspiera działania konserwatorskie, dokumentacyjne oraz popularyzujące lokalne dziedzictwo. Ważna jest także integracja ochrony zabytków z planowaniem przestrzennym oraz edukacją mieszkańców. Wszystkie obiekty podlegają ochronie zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. Zmiany w strukturze zagospodarowania przestrzennego będą ukierunkowane na racjonalne wykorzystanie istniejących terenów i poprawę ładu przestrzennego, przy zachowaniu walorów środowiskowych, krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego. W związku z wiejskim charakterem gminy i rozproszoną zabudową istotne będzie ograniczanie rozlewania się zabudowy oraz uzupełnianie istniejących struktur osadniczych, zwłaszcza w miejscowościach dobrze skomunikowanych i wyposażonych w infrastrukturę. Gmina będzie dążyć do intensyfikacji zabudowy na terenach już uzbrojonych, co pozwoli obniżyć koszty rozbudowy sieci i usług publicznych. W zakresie rozwoju budownictwa mieszkaniowego konieczne będzie dostosowanie planowania przestrzennego do zmieniających się potrzeb demograficznych, w tym starzejącego się społeczeństwa i migracji młodych mieszkańców. Preferowana będzie zabudowa zwarta, jednorodzinna, zlokalizowana w pobliżu szkół, ośrodków zdrowia i innych usług. Gmina Cielądz powinna również wspierać rozwój budownictwa energooszczędnego oraz alternatywnych form mieszkaniowych, takich jak mieszkania wspomagane czy kooperatywy. Planowane inwestycje powinny wpisywać się w lokalny kontekst przestrzenny i architektoniczny, z poszanowaniem tradycji budownictwa wiejskiego oraz istniejących ograniczeń wynikających z ochrony przyrody i krajobrazu.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego powinny opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju i dostosowania do lokalnych uwarunkowań osadniczych, gospodarczych i środowiskowych. Z uwagi na wiejski charakter gminy oraz brak większych ośrodków miejskich, lokalizacja tego typu obiektów nie powinna stanowić priorytetu w polityce przestrzennej. Ewentualne inwestycje w obszarze handlu wielkopowierzchniowego powinny być ograniczone do wybranych lokalizacji o dogodnym położeniu komunikacyjnym, najlepiej w sąsiedztwie istniejących skupisk usługowych



i głównych dróg, z zapewnieniem pełnej obsługi technicznej. Należy unikać sytuowania tego typu obiektów na terenach cennych krajobrazowo i przyrodniczo, w otoczeniu zabytków oraz w pobliżu zwartej zabudowy mieszkaniowej, gdzie mogłyby wywoływać uciążliwości przestrzenne i środowiskowe. Potencjalne lokalizacje powinny być analizowane pod kątem wpływu na lokalny handel detaliczny, by nie doprowadzić do jego osłabienia. Wskazane jest również uwzględnianie rozwiązań ekologicznych, takich jak instalacje OZE, zrównoważony system odprowadzania wód opadowych oraz zapewnienie dostępu dla pieszych i rowerzystów. Gmina Cielądz będzie dążyć do wspierania lokalnych form handlu i usług, adekwatnych do skali i charakteru przestrzennego gminy.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego. Zakłada się, że inwestycje celu publicznego – m.in. w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, infrastruktury technicznej i społecznej – powinny być lokalizowane w sposób racjonalny, z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej, istniejącego uzbrojenia terenu oraz struktury osadniczej. Priorytetowe są lokalizacje w miejscowościach o największym potencjale funkcjonalnym, takich jak Cielądz, Sierzchowy i Komorów. Szczególną uwagę należy zwrócić na dostępność dla wszystkich grup mieszkańców oraz zgodność z celami ochrony środowiska. Zaleca się tworzenie wielofunkcyjnych obiektów publicznych, które integrują funkcje edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne, zwiększając efektywność inwestycji i ich oddziaływanie społeczne.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej powinny wspierać zrównoważony rozwój oraz poprawę jakości życia mieszkańców, przy jednoczesnym wzmacnianiu atrakcyjności inwestycyjnej gminy. W obszarze transportu priorytetem pozostaje modernizacja dróg gminnych i zapewnienie dobrych połączeń z Rawą Mazowiecką, Łodzią, Warszawą jako największym rynkiem pracy i sąsiednimi gminami. Ważne jest również poprawienie dostępności transportu zbiorowego, zwłaszcza dla mieszkańców mniejszych sołectw, osób starszych i młodzieży. Rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej sprzyjać będzie integracji przestrzennej oraz proekologicznym postawom. W zakresie infrastruktury technicznej kluczowe znaczenie ma modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz energetycznej, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii i działań zwiększających retencję wód. Należy dążyć do równomiernego rozwoju tej infrastruktury we wszystkich sołectwach. Z kolei w obszarze



infrastruktury społecznej istotna będzie modernizacja szkół, rozwój oferty kulturalno-rekreacyjnej, rozbudowa opieki zdrowotnej, stworzenie oferty dla seniorów – typu kluby seniora oraz tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW. Rozwój odnawialnych źródeł energii stanowi ważną szansę na zwiększenie samowystarczalności energetycznej, poprawę jakości środowiska oraz stymulowanie lokalnej gospodarki. Inwestycje w większe instalacje OZE (powyżej 500 kW) będą możliwe wyłącznie z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa, z uwzględnieniem warunków środowiskowych oraz wpływu na otoczenie. Szczególną uwagę należy zwrócić na spełnienie wymagań lokalizacyjnych, ocenę oddziaływania na środowisko oraz zachowanie odpowiednich odległości od zabudowy. Każda inwestycja powinna być przyjazna środowisku i akceptowalna społecznie, dlatego wskazane jest włączanie mieszkańców w proces decyzyjny dotyczący lokalizacji większych instalacji energetycznych.

Na terenie Gminy Cielądz dopuszcza się **lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, pod warunkiem pełnej zgodności z przepisami prawa oraz uwzględnienia istniejących form ochrony przyrody. Inwestycje te muszą spełniać wysokie standardy technologiczne i organizacyjne, by nie powodowały uciążliwości dla mieszkańców, obiektów publicznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyeliminowanie ryzyka pogorszenia jakości produkcji rolnej. Każde takie przedsięwzięcie powinno zostać poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko, aby zagwarantować zgodność z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz być poddane konsultacjom społecznym. Obecnie są to założenia teoretyczne, w niniejszej strategii **nie planuje się takich przedsięwzięć**.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Rolnictwo odgrywa istotną rolę w strukturze społeczno-gospodarczej Gminy Cielądz, stanowiąc jeden z podstawowych sposobów użytkowania przestrzeni oraz ważne źródło utrzymania mieszkańców. Wiejski charakter gminy, znaczny udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni oraz tradycje rolnicze sprawiają, że sektor rolny pozostaje istotnym elementem lokalnej gospodarki oraz krajobrazu kulturowego. Rolnictwo w gminie opiera się głównie na rodzinnych gospodarstwach rolnych, charakteryzujących się zróżnicowaną powierzchnią i profilem produkcji. W Gminie Cielądz jest 2263 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 7176,4073



ha. Dominującą formą użytkowania gruntów jest produkcja roślinna, obejmująca przede wszystkim uprawy polowe typowe dla regionu centralnej Polski, w tym zboża, kukurydza. Coraz większą rolę zaczyna odgrywać również sadownictwo i warzywnictwo. Uzupełnieniem produkcji roślinnej jest hodowla zwierząt gospodarskich, prowadzona na skalę dostosowaną do możliwości poszczególnych gospodarstw. Przeważająca część gleb (zwłaszcza gruntów ornych, sadów, łąk trwałych), występujących na terenie Gminy Cielądz zaliczana jest do IV, V i VI klasy bonitacyjnej. Ważne jest promowanie zrównoważonego rolnictwa, unikanie nadmiernego stosowania środków chemicznych oraz utrzymanie systemów melioracyjnych. Zaleca się również ochronę trwałych użytków zielonych oraz wprowadzanie zieleni śródpolnej jako zabezpieczenia przed erozją. W zakresie gospodarki leśnej priorytetem jest zachowanie funkcji ekologicznych lasów, ograniczenie ich przeznaczania na cele inne niż leśne oraz wspieranie zalesień na gruntach słabej jakości rolniczej.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. Gminne działania rewitalizacyjne na obszarach zdegradowanych mają na celu przywrócenie im funkcji społecznych, gospodarczych i środowiskowych, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i tożsamości miejsca. Priorytetem będzie poprawa jakości życia mieszkańców, aktywizacja społeczna i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Rewitalizacja powinna obejmować tworzenie funkcjonalnych przestrzeni publicznych, zachowanie wartościowych układów przestrzennych oraz włączenie lokalnej społeczności w planowanie działań. Na terenach przemysłowych, popegeerowskich - rolniczo lub przyrodniczo zdegradowanych, podejmowane będą działania przywracające możliwość użytkowania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

9. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa łódzkiego wraz z zakresem planowanych działań

Obszar strategicznej interwencji (OSI) można rozumieć jako część terytorium gminy wskazaną w strategii rozwoju, która wyróżnia się specyficznymi uwarunkowaniami społecznymi, gospodarczymi lub przestrzennymi, mogącymi ograniczać jej rozwój albo – przeciwnie – stanowić podstawę do jego przyspieszenia. Są to zatem obszary, które ze względu na określone problemy lub szanse wymagają ukierunkowanej interwencji publicznej, łączącej działania inwestycyjne i regulacyjne, finansowane z różnych źródeł. Interwencja ta może dotyczyć m.in. poprawy infrastruktury, wzmocnienia lokalnej gospodarki lub rozwoju kapitału ludzkiego, a jej celem jest przezwyciężenie barier lub pełne wykorzystanie potencjałów.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) na poziomie województwa może być następstwem połączenia dwóch ujęć, tj. krajowego, wynikającego z polityki regionalnej szczebla centralnego, wyrażonego w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), oraz regionalnego, wynikającego z dokumentów oraz konsultacji dotyczących województwa (Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030).

Nawiązując do zapisów KSRR 2030, **9 miast średnich województwa łódzkiego** zostało uznanych za tracące funkcje społeczno-gospodarcze, tj. Kutno, Łask, Opoczno, Ozorków, Radomsko, Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Wieluń, Zduńska Wola. Za krajowe obszary problemowe, zagrożone trwałą marginalizacją, uznano w regionie łódzkim **18 gmin wiejskich**, a ich delimitacja pokrywa się z analizami prowadzonymi na poziomie regionalnym. Są to: Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośnice, Łanięta, Masłowice, Nowe Ostrowy, Oporów, Przedbórz, Sadkowice, Uniejów, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. Dodatkowo na poziomie regionalnym wyznaczono **7 gmin wiejskich**, które zostały uznane za obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Są to: Aleksandrów, Budziszewice, Czerniewice, Łęki Szlacheckie, Ręčno, Żarnów, Żelechlinek. Łącznie w województwie łódzkim wyznaczono zatem 25 gmin wiejskich zagrożonych trwałą marginalizacją w których kumulują się zarówno problemy społeczne, jak i gospodarcze. Gminy te charakteryzują się również słabszą dostępnością transportową. Wśród samorządów z problemami nie znalazła się Gmina Cielądz.

Mapa 14. Obszar zielonej gospodarki (OSI)



Źródło: Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030

Gmina Cielądz wpisuje się w **OSI Obszar Zielonej Gospodarki**, który obejmuje 94 gmin położonych poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi, z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz predysponowanych do rozwoju turystyki ze względu na: potencjał endogeniczny środowiska przyrodniczego (doliny rzek, obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo) i dziedzictwa kulturowego (obszary i obiekty zabytkowe), a także zagospodarowanie turystyczne. W strategii regionalnej podkreślono, że w gminach, w których potencjał rolnictwa jest wysoki, grunty rolne powinny być chronione, a wiodąca funkcja rozwijana. Istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in. właściwym doбором upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystaniem potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnym stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin. W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa

rolno-spożywczego. Na obszarze gmin położonych w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo wskazaniem dla gospodarowania będzie system rolnictwa zrównoważonego, produkcja żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej.

Mapa 15. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w województwie łódzkim



Źródło: Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030

Ważne będzie również wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą obszarów związanych m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem produktów turystycznych. Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności OSI na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Ponadto istotną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki odgrywać będą miasta, czyli ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich.

10. Dodatkowe obszary kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań

Zidentyfikowane na podstawie diagnozy strategiczne **obszary problemowe** Gminy Cielądz wymagają ukierunkowanych działań naprawczych i inwestycyjnych. W oparciu o dane demograficzne, analizę infrastruktury oraz ocenę potencjału przestrzenno-środowiskowego wyodrębniono trzy obszary kluczowe, które determinują rozwój lokalny. Należą do nich: niekorzystna struktura demograficzna i niski poziom aktywności społecznej, niedorozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także wyzwania związane z ładem przestrzennym, ochroną środowiska i dziedzictwem kulturowym. Planowane działania będą koncentrować się na wykorzystaniu dostępnych instrumentów finansowych i regulacyjnych oraz aktywizacji społeczności lokalnej w celu wzmocnienia atrakcyjności osiedleńczej, poprawy jakości życia mieszkańców oraz ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych gminy. W tabeli zaproponowano **przykładowe kierunki działań**.

Tabela 7. Obszary kluczowe Gminy Cielądz w ujęciu problemowym

Obszary kluczowe w ujęciu problemowym		
Sytuacja demograficzna i aktywizacja społeczna	Infrastruktura techniczna i transport	Gospodarka przestrzenna, środowisko i dziedzictwo kulturowe
- Wprowadzenie lokalnych programów wsparcia dla młodych rodzin (np. boni żłobkowy, dopłaty mieszkaniowe). - Rozwój oferty mieszkań komunalnych i socjalnych dla młodych i seniorów. - Poszerzenie oferty edukacyjno-wychowawczej dla dzieci i młodzieży (np. zajęcia dodatkowe, warsztaty tematyczne). - Rozwój infrastruktury i oferty dla seniorów (kluby seniora, opieka dzienna, rehabilitacja). - Stworzenie gminnego systemu wolontariatu i lokalnej aktywizacji społecznej. - Budowanie centrów integracji społecznej w świetlicach wiejskich.	- Modernizacja i rozbudowa sieci dróg gminnych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości peryferyjnych. - Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w obszarach nieuzbrojonych. - Wsparcie dla montażu przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników retencyjnych. - Modernizacja istniejącej sieci oświetleniowej i wdrażanie energooszczędnych rozwiązań. - Usprawnienie lokalnego transportu zbiorowego. - Tworzenie ciągów pieszo-rowerowych między miejscowościami oraz przy obiektach publicznych.	- Ograniczenie rozlewania się zabudowy poprzez aktualizację dokumentów planistycznych. - Wprowadzenie lokalnych standardów architektonicznych zgodnych z krajobrazem kulturowym. - Renowacja i uporządkowanie miejsc pamięci, cmentarzy oraz zabytków nieruchomych. - Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych (Rawka, zadrzewienia śródpolne). - Utrzymanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk jako elementów wspierających bioróżnorodność. - Zakładanie zieleńców, parków kieszonkowych i małych ogrodów rekreacyjnych w centrum wsi.

• Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych w działaniach integracyjnych i edukacyjnych. • Promowanie gminy jako miejsca do życia i osiedlania się poprzez kampanie promocyjne i działania wizerunkowe. • Prowadzenie systematycznych badań opinii mieszkańców na temat potrzeb społecznych i jakości życia.	• Rozbudowa infrastruktury internetowej (np. szerokopasmowy Internet w miejscach słabo dostępnych). • Tworzenie bezpiecznych przystanków i zatok autobusowych z wiatami i oświetleniem. • Dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów. • Wspieranie rozwoju OZE (fotowoltaika, pompy ciepła) w obiektach publicznych i gospodarstwach domowych.	• Promowanie tradycyjnego budownictwa i rewitalizacja zdegradowanej zabudowy. • Organizacja wydarzeń kulturalnych na bazie dziedzictwa lokalnego (np. festiwal folkloru). • Edukacja ekologiczna i krajobrazowa w szkołach i świetlicach wiejskich. • Ograniczanie niskiej emisji i wdrażanie systemów monitorowania jakości powietrza.
---	--	--

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy w Cielądzu

Realizacja działań w ramach wyznaczonych obszarów wymaga zaangażowania wielu podmiotów, w tym przede wszystkim samorządu gminnego, lokalnych organizacji pozarządowych oraz sektora przedsiębiorczości. To właśnie Gmina Cielądz jako inicjator i koordynator polityki rozwoju lokalnego, ponosi kluczową odpowiedzialność za planowanie, wdrażanie i monitorowanie skutecznych rozwiązań w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców, rozbudowy infrastruktury oraz ochrony dziedzictwa i środowiska.

Równocześnie, istotną rolę pełnią organizacje pozarządowe, które dzięki znajomości lokalnych potrzeb oraz zdolności do mobilizacji społeczności mogą wspierać działania integracyjne, edukacyjne i kulturalne, zwiększając ich oddziaływanie i trwałość. Ważnym partnerem są również lokalni przedsiębiorcy, których zaangażowanie w inwestycje, tworzenie miejsc pracy czy rozwój zielonych technologii może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i gospodarczej gminy. Tylko poprzez współpracę tych trzech sektorów możliwe będzie skuteczne przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom i uruchomienie trwałych procesów rozwojowych w Gminie Cielądz.



11. Uwarunkowania wodne oraz związane ze zmianami klimatu

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 624 ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026 - 2035 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

W nawiązaniu do danych zawartych we wcześniejszym dokumencie strategicznym, tj. „Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020”¹⁹ należy wskazać, że jeśli chodzi o sieć hydrograficzną Gminy Cielądz, to obszar ten charakteryzuje się następującymi cechami:

- położony jest w zlewni rzeki Rawki, dorzeczu rzeki Bzury.
- głównym elementem podstawowej sieci hydrograficznej gminy jest rzeka Rylka, o długości 27,6 km, która jest niewielkim prawostronnym dopływem Rawki – pow. zlewni 198,11 km².
- rzeka Rylka uchodzi do Rawki na jej 59,8 km i jest to jedyny tego typu ciek, płynący przez teren Gminy, który posiada częściowe źródła na jej terenie.
- Kanał Regnów-Ossowice jest największym dopływem Rylki (wybudowany w latach 20-tych XX w.).
- na obszarze Gminy istnieje szereg rowów melioracyjnych w dolinie rzeki Rylki m.in.: rów melioracyjny R-E, prowadzący stale wodę, następnie wpadający do rowu R-D. Sieć tę uzupełniają stawy i zbiorniki retencyjne.

¹⁹ *Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020*, załącznik do uchwały Nr XXVIII/178/17 Rady Gminy Cielądz z dnia 28 czerwca 2017 r., s. 22.

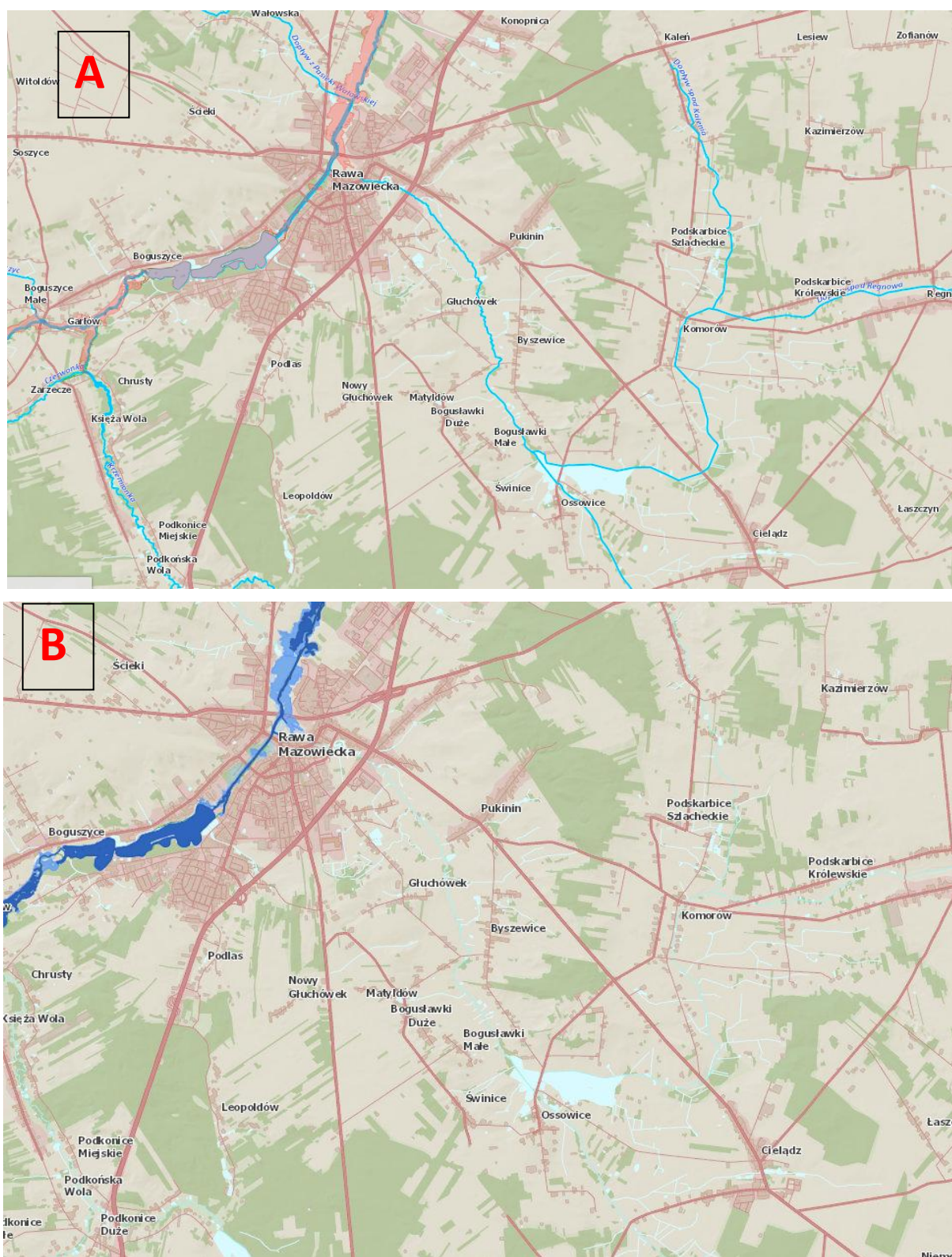
Mapa 16. Ogólny układ sieci hydrologicznej na terenie Gminy Cielądz



Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF)

Jak wynika z danych Hydroportal²⁰ z map prezentujących wstępną ocenę ryzyka powodziowego i map zagrożenia powodziowego, na terenie Gminy Cielądz nie występują zagrożenia wzdłuż rzeki Rylki i jej dopływów. Najbliższe tereny zagrożone powodzią położone są na terenie miasta Rawa Mazowiecka wzdłuż rzeki Rawki.

²⁰ [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF)



Mapa 17. Mapy prezentujące wstępną ocenę ryzyka powodziowego (A – kolor czerwony) i zagrożenie powodziowe (B – kolor niebieski) na terenie gminy Cielądz

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF)



Potwierdza to analiza map zagrożenia powodziowego, udostępnionych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r. Teren Gminy Cielądz znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym nie obowiązują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 t.j.), dotyczące gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania dlatego też dla robot inwestycyjnych planowanych na tym obszarze nie jest wymagane:

- uzyskanie decyzji zwalniających wynikających z art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 t.j.),
- uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 t.j.).

Jednocześnie należy podkreślić, że na podstawie map zagrożenia powodziowego, teren gminy Cielądz znajduje się całkowicie poza obszarem zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($U_{0,2\%}$), a także całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), Gmina Cielądz, położona jest na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie i znajduje się, w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód:

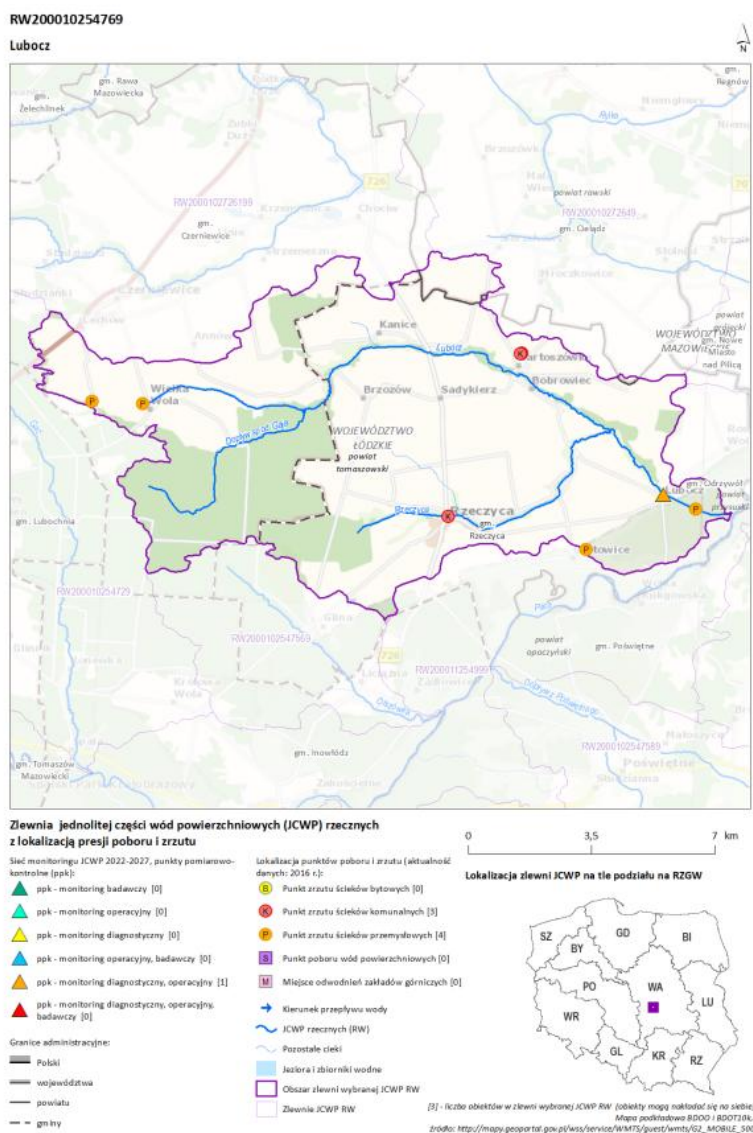
a) Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- PLRW200010254769 (Lubocz),
- PLRW200010254789 (Rokitna),
- PLRW2000102726199 (Rawka do Krzemionki),
- PLRW200010272649 (Rylka).

b) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd):

- PLGW200063,
- PLGW200073

Poniżej, dla wspomnianych JCWP i JCWPd, zaprezentowano mapy poglądowe.



Mapa 18. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla rzeki Lubocz

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF),
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

RW200010254789

Rokitna



Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

Granice administracyjne:

- Polska
- województwa
- powiatu
- gminy

Lokalizacja punktów poboru i zrzutu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrzutu ścieków bytowych [2]
- Punkt zrzutu ścieków komunalnych [0]
- Punkt zrzutu ścieków przemysłowych [0]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [0]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]

→ Kierunek przepływu wody

— JCWP rzecznych (RW)

— Pozostałe cieki

— Jeziora i zbiorniki wodne

— Obszar zlewni wybranej JCWP RW

— Zlewnia JCWP RW

0 3 6 km

Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW



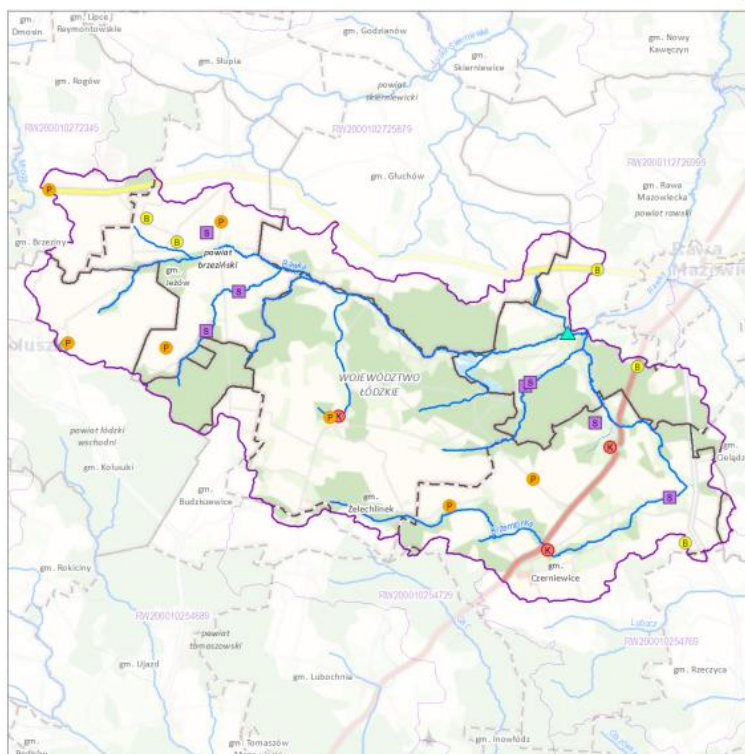
[1] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa podziałowa RZGW i RZGW
Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/WMTS/generuj/wmbs/GZ_Mobilne_300

Mapa 19. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla rzeki Rokitna

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF),
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

RW2000102726199

Rawka do Krzemionki



Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych

z lokalizacją presji poboru i zrztu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

Granice administracyjne:

- Polska
- województwa
- powiatu
- gminy

Lokalizacja punktów poboru i zrztu (aktualność danych: 2026 r.):

- Punkt zrztu ścieków bytowych [5]
- Punkt zrztu ścieków komunalnych [3]
- Punkt zrztu ścieków przemysłowych [7]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [7]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]

- Kierunek przepływu wody
- JCWP rzecznych (RW)
- Pozostałe cieki
- Jeziora i zbiorniki wodne
- Obszar zlewni wybranej JCWP RW
- Zlewnia JCWP RW

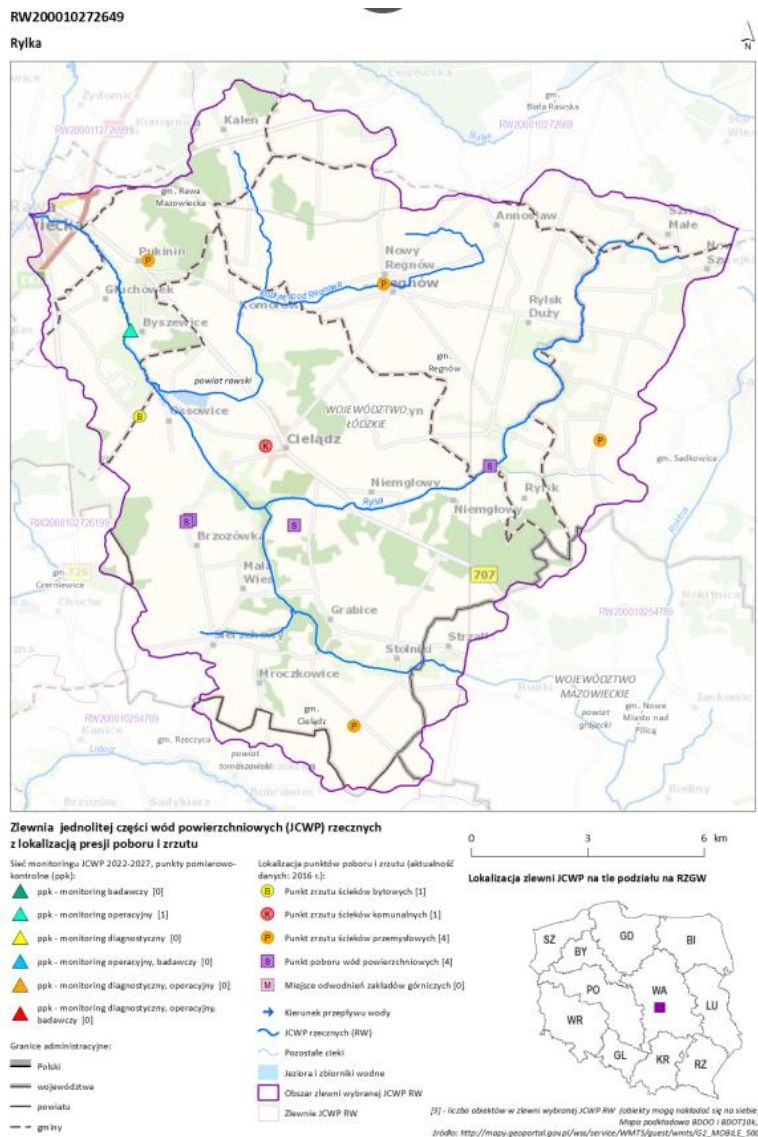
Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW



[1] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa powiatowa 8000 i 800730L
Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/serwis/wmrt5/guest/wmrt5_MOBIL_E_500

Mapa 20. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrztu dla rzeki Rawka do Krzemionki

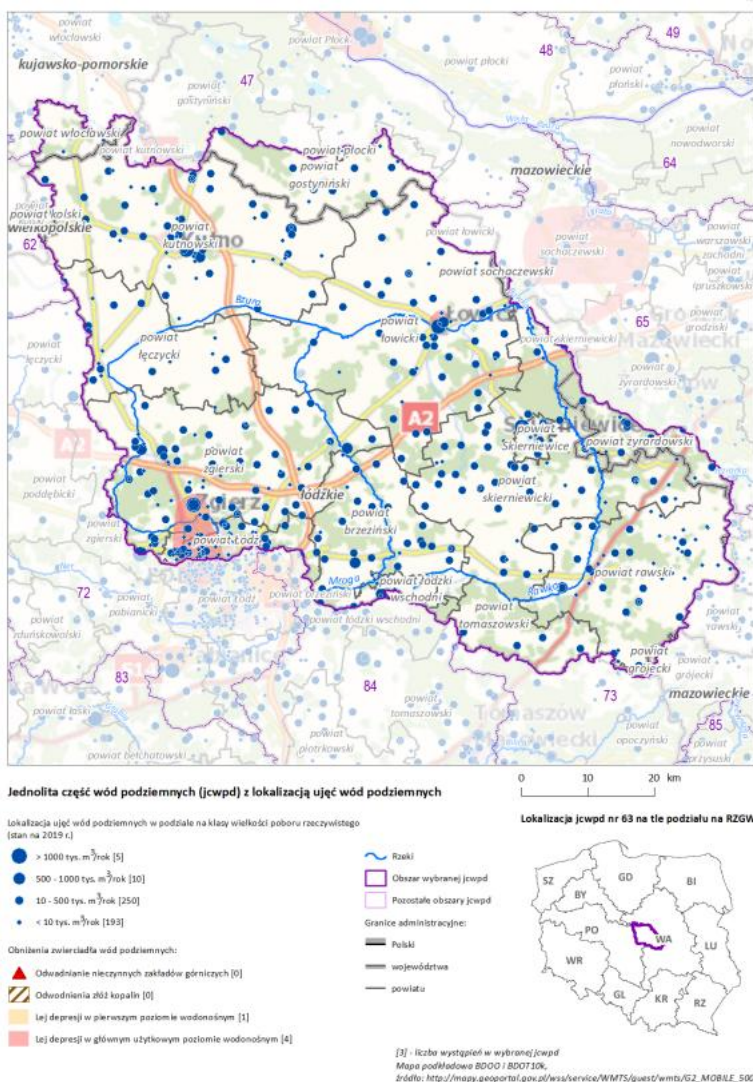
Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF),
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>



Mapa 21. Mapa prezentująca zlewnie jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla Rylka

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF),
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

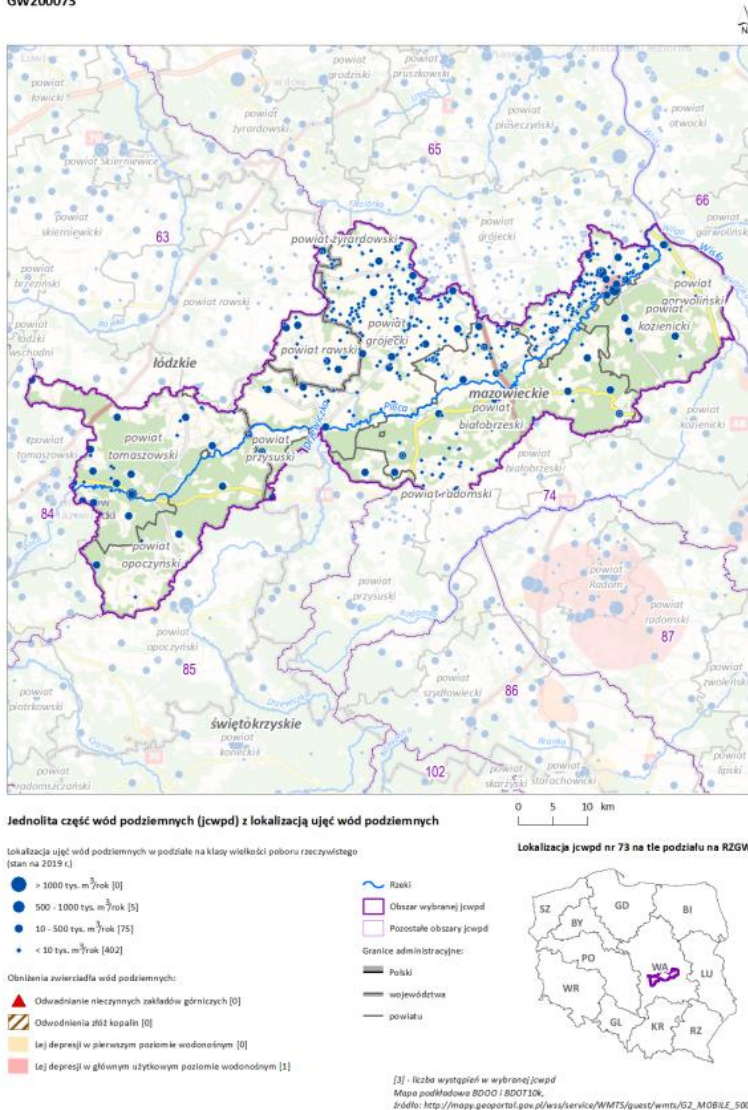
GW200063



Mapa 22. Mapa prezentująca jednolitą część wód podziemnych (JCWPd) PLGW200063 z lokalizacją ujęć wód podziemnych

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF),
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

GW200073



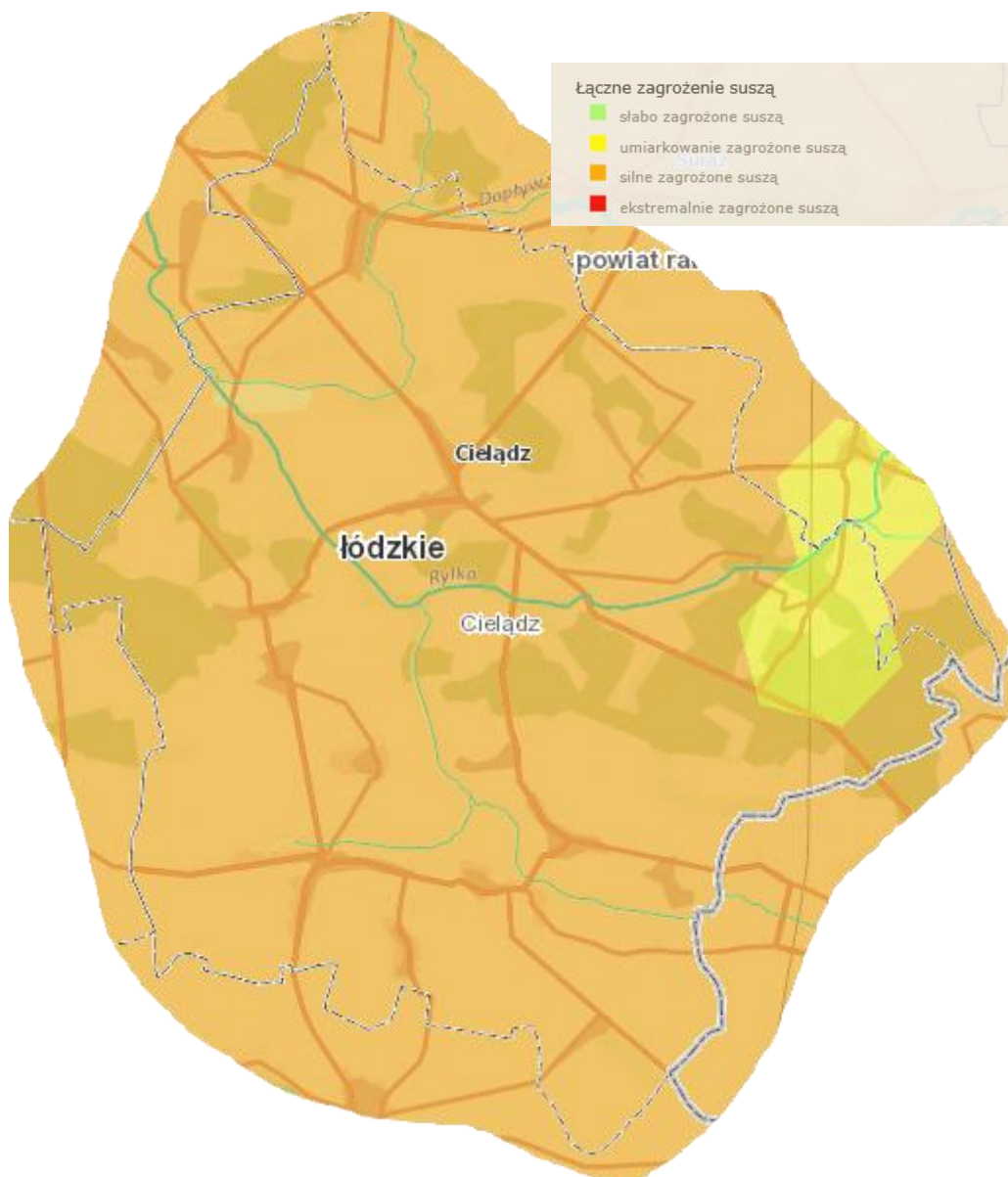
Mapa 23. Mapa prezentująca jednolitą część wód podziemnych (JCWPd) PLGW200073 z lokalizacją ujęć wód podziemnych

Źródło: [Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF](https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF),
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Należy dodać, iż jak wynika z zapisów II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) działanie istotne przy opracowaniu strategii rozwoju gminy Cielądz to aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.

Ponadto należy dodać, że Gmina Cielądz znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 404 Zbiornik Koluski - Tomaszów oraz 2151 Subniecka Warszawska część centralna

Ponadto z danych zawartych na Hydroportalu²¹ można odczytać, że praktycznie cały obszar gminy znajduje się w strefie silnego zagrożenia suszą, natomiast tylko wschodnie niewielkie obszary wykazują umiarkowane zagrożenie suszą.



Mapa 24. Mapa prezentująca zagrożenie suchą na terenie gminy Cielądz.

Źródło: Hydroportal - ISOK, https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF

²¹ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPDF

Wśród przeciwdziałania skutkom suszy i działań dotyczących promowania/wsparcia przez gminę wśród mieszkańców rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw, wymienić można:

- stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych; zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowolniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.); sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników; zakładanie terenów zielonych w miastach;
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach; zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką w miastach i przy domach; zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach miejskich w przydomowych ogrodach.

Ponieważ strategia rozwoju gminy zakłada pozyskiwanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, co wiąże się z rozwojem zabudowy produkcyjno-usługowej, w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, należy uwzględnić następujące rodzaje działań:

- wprowadzenie egzekwowania standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji; unikanie „betonowania” przestrzeni stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

12. System realizacji strategii, źródła finansowania

Skuteczna realizacja Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035 wymaga nie tylko jasno określonych celów i działań, ale także sprawnego **systemu wdrażania, monitorowania i oceny postępów**. Proces ten stanowi istotny element zarządzania strategicznego, umożliwiający bieżącą kontrolę nad realizacją założeń oraz wprowadzanie koniecznych korekt w przypadku zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Monitorowanie strategii pozwala ocenić, czy przyjęte działania są skuteczne i przynoszą oczekiwane rezultaty, a także identyfikować bariery rozwojowe oraz nowe możliwości działania.

W Gminie Cielądz przewiduje się wdrażanie działań w oparciu o przejrzysty system realizacyjny, w którym główną odpowiedzialność ponosi Wójt Gminy. Za wykonanie konkretnych zadań odpowiadają właściwe komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne, zgodnie z przypisanymi im kompetencjami. Plan operacyjny, będący załącznikiem do strategii, określa dokładnie podmioty realizujące, jednostki wspierające oraz sposób monitorowania postępów w realizacji poszczególnych działań.

Ewaluacja strategii będzie prowadzona w cyklach dwuletnich, począwszy od roku 2027, a wyniki monitoringu zostaną powiązane z przygotowywanym corocznie przez Wójta raportem o stanie gminy, sporządzanym zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Dzięki temu system realizacji strategii będzie sprzężony z bieżącym zarządzaniem oraz narzędziami planowania budżetowego i inwestycyjnego.

Ważnym elementem tego systemu jest otwartość na udział interesariuszy – w tym mieszkańców, organizacji społecznych i lokalnych przedsiębiorców – co pozwoli na lepsze dopasowanie działań do potrzeb społeczności oraz budowanie poczucia współodpowiedzialności za rozwój gminy. Stałe gromadzenie danych, ich analiza oraz przejrzystość raportowania przyczynią się nie tylko do efektywnego wdrażania strategii, lecz także do wzrostu zaufania publicznego i budowy trwałej wizji rozwoju Gminy Cielądz.

Ponadto, kluczowe znaczenie dla skutecznej realizacji strategii będzie mieć pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym z **funduszy unijnych, krajowych programów wsparcia**

oraz partnerstw publiczno-prywatnych. Aktywne aplikowanie o dostępne dofinansowania, przy jednoczesnym zabezpieczaniu środków własnych gminy, pozwoli na realizację ambitnych projektów inwestycyjnych oraz społecznych, wzmacniających potencjał rozwojowy Gminy Cielądz.

Tabela 8. Podstawowe zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych

Przykładowe wskaźniki	Oczekiwany kierunek zmian do 2035 r., źródło danych	Wartość bazowa, pomocnicza wskaźnika (2023 r.)	Cel strategiczny 1. Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji, sportu	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego	Cel strategiczny 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej	Cel strategiczny 5. Rozwój nowoczesnych usług publicznych
Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej (os.)	Spadek, GUS	212					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej (szt.)	Spadek, GUS	94					
Liczba projektów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (szt.)	Wzrost, JST	-					
Ćwiczący w klubach sportowych (os.), 2022 r.	Wzrost, GUS	102					
Liczba projektów zrealizowanych przy udziale NGO (szt.)	Wzrost, JST	-					
Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na mieszkańca	Wzrost, JST	-					
Biblioteki (liczba czytelników) (os.)	Wzrost, GUS	133					
Liczba osób uczestniczących w lokalnych imprezach (os.)	Wzrost, GUS	312					
Liczba przestępstw ogółem	Spadek, GUS	-					
Wskaźnik salda migracji	Wzrost, GUS	1					
Przyrost naturalny	Wzrost, GUS	-11					
Poziom tożsamości lokalnej (badania własne, %)	Wzrost, JST	-					
Liczba mieszkańców gminy (os.)	Wzrost, GUS	3923					

Liczba obiektów objętych termomodernizacją (ob.)	Wzrost, JST	-					
Liczba instalacji OZE (szt.)	Wzrost, JST	-					
Lesistość (%)	Wzrost, JST	-					
Stopień emisji dwutlenku węgla (t/r)	Spadek, GUS	-					
Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Wzrost, GUS	-					
Liczba projektów z zakresu edukacji ekologicznej (szt.)	Wzrost, JST	-					
Liczba bezrobotnych (os.)	Spadek, GUS	39					
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Spadek, JST	-					
Wskaźnik przedsiębiorczości (Podmioty wpisane do REGON na 1000 ludności)	Wzrost, GUS	76					
Liczba nowych miejsc pracy	Wzrost, GUS	-					
Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	Wzrost, GUS	8,15					
Liczba zgłoszonych ofert pracy (szt.)	Wzrost, GUS	-					
Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha)	Wzrost, JST	-					
Liczba turystów (os.)	Wzrost, JST	-					
Liczba miejsc noclegowych	Wzrost, JST	-					
Liczba projektów promujących gminę (szt.)	Wzrost, JST	-					
Liczba gospodarstw agroturystycznych (ob.)	Wzrost, JST	-					
Liczba wejść na stronę internetową gminy	Wzrost, JST	-					
Jakość gminnej administracji (badania własne, %)	Wzrost, JST	-					
Wartość umów o dofinansowanie projektów ze środków UE (mln PLN)	Wzrost, GUS	14,74					
Liczba projektów z zakresu e-administracji publicznej (szt.)	Wzrost, JST	-					
Liczba lekarzy i dentystów (os.)	Wzrost, JST	-					
Korzystający z instalacji wodociągowej (%)	Wzrost, GUS	89,8					

Korzystający z instalacji kanalizacyjnej (%)	Wzrost, GUS	18,3					
Korzystający z instalacji gazowej (%)	Wzrost, GUS	0					
Liczba wydanych pozwoleń na budowę (szt.)	Wzrost, JST	-					
Zasoby mieszkaniowe, mieszkania (ob.)	Wzrost, GUS	1349					
Powierzchnia zrewitalizowanych terenów (ha)	Wzrost, JST	-					
Powierzchnia gruntów leśnych (ha), 2022 r.	Wzrost, GUS	-					
Liczba zrewitalizowanych obiektów (ob.)	Wzrost, JST	-					
Długość nowych dróg (km)	Wzrost, JST	-					
Długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (km)	Wzrost, JST	-					
Liczba projektów dla uczniów niepełnosprawnych (szt.)	Wzrost, JST	-					
Liczba szkoleń kompetencyjnych dla kadry nauczycielskiej (szt.)	Wzrost, JST	-					

Źródło: opracowanie własne; GUS – Główny Urząd Statystyczny; JST – Gmina Cielądz. W przypadku braku wartości bazowej dla wskaźnika (np. za 2023 r.) należy zbadać kierunek zmian w roku opracowywania raportu ewaluacyjnego (np. badanie kierunku zmian w latach 2024-2026)

Tabela 9. Plan operacyjny realizacji Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035

CEL STRATEGICZNY HORYZONTALNY			
Zrównoważony rozwój Gminy Cielądz i efektywne zarządzanie zasobami publicznymi			
Nr zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny 1. Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji, sportu			
1.1-1.15	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu
Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego			
2.1-2.17	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu
Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego			
3.1-3.15	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu
Cel strategiczny 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej			
4.1-4.15	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu
Cel strategiczny 5. Rozwój nowoczesnych usług publicznych			
5.1-5.13	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu	Urząd Gminy w Cielądzu

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy w Cielądzu

Dokumenty wykonawcze obejmują zarówno obowiązujące plany, strategie i programy, jak i dokumenty, które mogą zostać opracowane w przyszłości w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby rozwojowe. W celu zapewnienia spójności działań i efektywnego wdrażania

strategii rozwoju gminy, sporządzono zestawienie tych dokumentów w formie tabeli, uwzględniające aktualnie obowiązujące akty oraz potencjalne instrumenty planistyczne. Ich stosowanie ma istotne znaczenie dla skutecznej realizacji celów strategicznych, umożliwiając lepszą koordynację działań, kontrolę postępów i szybkie reagowanie na zmieniające się uwarunkowania. Dokumenty te tworzą ramy operacyjne dla polityki rozwoju Gminy Cielądz i wspierają podejmowanie decyzji przez lokalne władze, przyczyniając się do długofalowego, zrównoważonego rozwoju gminy.

Tabela 10. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, obowiązujących lub planowanych

Przykładowy obszar tematyczny	Dokument gminny (wykonawczy)	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Planowanie przestrzenne	- Plan ogólny Gminy Cielądz, - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Cielądz, - Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, - Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Cielądz,	- zgodność zapisów planu z modelem funkcjonalno-przestrzennym gminy przyjętym w strategii, - aktualizacja planu w miarę potrzeb oraz w wyniku zmian w prowadzonej polityce przestrzennej, - aktualizacja programu rewitalizacji, opracowanie gminnego programu rewitalizacji
Energetyka	- założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, - plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,	kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,
Gospodarka komunalna	- wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, - Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Cielądz, - wieloletni plan inwestycyjny,	- kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy, - realizacja założeń wieloletniego planu inwestycyjnego,
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Cielądz,	aktualizacja dokumentu i kontynuacja realizacji projektów, zadań uwzględnionych w gminnym programie opieki nad zabytkami,
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Cielądz, - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cielądz, - Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Cielądz, - program małej retencji,	- aktualizacja dokumentu i kontynuacja realizacji projektów, zadań uwzględnionych w planie gospodarki niskoemisyjnej, - kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,

Transport	• plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych, • plan zrównoważonej mobilności, • plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego, • strategia rozwoju elektromobilności,	• kompleksowa realizacja założeń zawartych w planach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy,
Polityka społeczna	• Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Cielądz, • gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, • Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Cielądz, • Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomani w Gminie Cielądz,	• implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja, • kompleksowa realizacja zadań uwzględnionych w programach, dopuszczalne są aktualizacje wynikające z zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy, • realizacja przewidzianych w programie rewitalizacji projektów społecznych,
Rozwój lokalny	• Program współpracy Gminy Cielądz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, • plany odnowy miejscowości, • plan urzędniowo-rolny, • strategia rozwoju kultury, • sołectkie strategie rozwoju wsi	• realizacja przewidzianych w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi projektów, szersze wykorzystywanie endogenicznych potencjałów rozwojowych, szersze angażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych, • implementacja oraz bieżąca ewaluacja planów urzędniowo-rolnego oraz odnowy miejscowości, • implementacja założeń strategii, monitoring i ewaluacja,
Zarządzanie kryzysowe	• gminny plan zarządzania kryzysowego,	• implementacja oraz bieżąca kontrola gminnych planów zarządzania kryzysowego,
Finanse publiczne	• Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Cielądz, • uchwały budżetowe.	• zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Cielądz zgodne z przyjętymi w strategii priorytetowymi celami oraz zadaniami do realizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wytycznych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

W ramach **Umowy Partnerstwa na lata 2021–2027** określono **cele rozwojowe Polski**, które będą wspierane z funduszy unijnych. Obejmują one zwiększenie konkurencyjności gospodarki, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, osiągnięcie dobrego stanu środowiska naturalnego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju, przejście na gospodarkę niskoemisyjną, zrównoważenie systemu energetycznego oraz poprawę stabilności dostaw paliw i energii. Ponadto, istotne są działania na rzecz poprawy



jakości kapitału ludzkiego i zwiększenia udziału kapitału społecznego w rozwoju kraju, ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego, zwiększenie efektywności funkcjonowania instytucji publicznych, poprawa dostępności usług odpowiadających na wyzwania demograficzne oraz rozwój połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich, i podniesienie jakości usług transportowych dla przewozu towarów i pasażerów.

Przykładowe źródła finansowania projektów, kierunków działań zapisanych w strategii wskazywane dla samorządów przez **Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej**:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym),
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych.

Przy konstruowaniu konkretnych **ram finansowych** dla projektów pod uwagę brane będą następujące uwarunkowania: analiza dochodów i wydatków gminy w ostatnich latach; analiza możliwości inwestycyjnych i płynności finansowej gminy; analiza zadłużenia gminy; analiza skuteczności w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań w ostatnich latach; zapisy wieloletniej prognozy finansowej gminy; informacje na temat potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania, bieżący harmonogram konkursów,



warunków udziału i realizacji projektów, w tym wkładu własnego i udziału dofinansowania; baza wiedzy i doświadczeń powstałych w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach w gminie; baza wiedzy i doświadczeń powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla dokumentów strategicznych funkcjonujących na poziomie gminy; informacje zapisane w opracowanych dotychczas projektach, wnioskach aplikacyjnych, studiach wykonalności.

Potencjalne **źródła finansowania zadań** zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035 są zróżnicowane i obejmują zarówno środki własne gminy, jak i zewnętrzne źródła publiczne i prywatne. Ich odpowiednie wykorzystanie ma kluczowe znaczenie dla skutecznej realizacji działań strategicznych w różnych obszarach, takich jak infrastruktura, edukacja, gospodarka, ochrona środowiska, kultura czy usługi społeczne. Poniżej przedstawiono szczegółową charakterystykę potencjalnych źródeł finansowania:

Środki własne budżetu gminy.

Najbardziej podstawowym źródłem finansowania zadań są dochody własne Gminy Cielądz, obejmujące m.in. wpływy z podatków i opłat lokalnych (np. podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny), udział w podatkach dochodowych (PIT i CIT), dochody z majątku gminy (dzierżawy, najmu, sprzedaży nieruchomości), a także wpływy z opłat administracyjnych. Choć ich poziom jest ograniczony przez potencjał fiskalny gminy, stanowią one bazę do współfinansowania inwestycji oraz realizacji zadań bieżących.

Fundusze Unii Europejskiej.

W perspektywie finansowej 2021–2027 Gmina Cielądz może korzystać z wielu programów UE wspierających rozwój lokalny, w tym:

- Fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFRR, EFS+, Fundusz Spójności) w ramach programów krajowych (np. FEnIKS) i regionalnych (Fundusze Europejskie dla Łódzkiego),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) – w zakresie projektów społecznych, edukacyjnych, usług publicznych i cyfryzacji,
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS) – dla inwestycji infrastrukturalnych, ochrony środowiska, energetyki i mobilności,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Wspólnej Polityki Rolnej – dla modernizacji wsi, infrastruktury komunalnej, rewitalizacji, wsparcia dla NGO czy przedsiębiorców,



- Fundusze Norweskie i EOG – na projekty społeczne, edukacyjne, środowiskowe i związane z równouprawnieniem.

Środki krajowe.

Rządowe programy wsparcia inwestycyjnego i rozwojowego oferują możliwość pozyskiwania dotacji na zadania lokalne. Przykładowo można wskazać:

- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – finansowanie dużych projektów infrastrukturalnych, wodno-kanalizacyjnych, energetycznych czy edukacyjnych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – dofinansowanie budowy i modernizacji dróg lokalnych,
- Programy Ministerstwa Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Sportu, Zdrowia – na rozbudowę placówek publicznych i rozwój usług,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska (WFOŚiGW) – na działania z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, OZE, gospodarki odpadami czy retencji.

Programy regionalne i wojewódzkie.

Środki dostępne poprzez instytucje samorządu województwa, takie jak:

- Program Fundusze Europejskie dla Łódzkiego (FEŁ2021–2027) – finansowanie projektów w ramach ZIT, rozwoju infrastruktury edukacyjnej, społecznej, drogowej, wsparcie dla przedsiębiorców i NGO,
- Budżet Samorządu Województwa Łódzkiego – wsparcie inicjatyw lokalnych, współpracy międzygminnej i programów celowych (np. infrastruktura sportowa, dziedzictwo kulturowe, polityka senioralna),
- Środki z Regionalnych Programów Operacyjnych z lat 2014–2020 (w ramach możliwości kontynuacji i przesunięć środków).

Partnerstwa publiczno-prywatne (PPP) i inwestycje prywatne.

Niektóre zadania inwestycyjne mogą być realizowane w formule PPP, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej, energetycznej, rekreacyjnej czy mieszkaniowej. Udział



sektora prywatnego może przyczynić się do zwiększenia efektywności realizacji projektów oraz odciążenia budżetu gminy.

Fundusze i darowizny organizacji pozarządowych oraz instytucji międzynarodowych.

Organizacje pozarządowe działające lokalnie i regionalnie, a także fundacje, mogą pozyskiwać granty krajowe i zagraniczne, które służą realizacji wspólnych projektów z gminą, zwłaszcza w zakresie aktywizacji społecznej, edukacji, kultury i ekologii.

Środki pożyczkowe i kredyty.

W przypadku konieczności zapewnienia wkładu własnego lub prefinansowania projektów, gmina może korzystać z preferencyjnych pożyczek oferowanych m.in. przez **Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)**, Fundusz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub wojewódzkie fundusze celowe. Pożyczki te często są nisko oprocentowane i udzielane na korzystnych warunkach, np. z możliwością częściowego umorzenia.

13. Literatura pomocnicza

- Fiedor B. (red.): Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych; C.H. Beck., Warszawa, Poland; 2002, ISBN 83-7110-868-0.
- Gelder S.: City Brand Partnership. In: City Branding. Theory and Cases, ed. K. Dinnie, Palgrave Macmillan, New York, p. 37-38. 2011.
- Govers R., Go F.: Place Branding. Global, Virtual and Psychical Identities, Constructed, Imagined and Experienced. Palgrave Macmillan, New York, p. 16-17. 2009.
- Kotler P., Haider D., Rein I.: Marketing Places. Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations. The Free Press, New York, p. 18. 1993.
- Pawłowski A.: How many dimensions does sustainable development have? Sustainable Development, 2008, 16(2), pp. 81-90.
- Raszkowski A., Bartniczak B.: On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland. Sustainability 2019, 11 (2), 366.
- Raszkowski A., Bartniczak B.: Sustainable Development in the Central and Eastern European Countries (CEECs): Challenges and Opportunities. Sustainability 2019, 11, 1180.
- Raszkowski A., Bartniczak B.: Towards Sustainable Regional Development: Economy, Society, Environment, Good Governance Based on the Example of Polish Regions. Transformations in Business & Economics 2018, Vol. 17, No 2 (44), pp. 225-245.
- Raszkowski A., Elementy procesu tworzenia strategii rozwoju organizacji pozarządowych, Nauki o Zarządzaniu, Management Sciences, Nr 3(24), 2015, s. 123-136, ISSN: 2449-9803.
- Stimson R., Stough R., Roberts B.: Regional Economic Development. Analysis and Planning Strategy. Springer, Heidelberg, p. 88. 2006.



14. Spis wykresów

Wykres 1. Stan ludności - ogółem	12
Wykres 2. Stan ludności – podział wg płci.....	13
Wykres 3. Struktura ludności według wieku	14
Wykres 4. Saldo migracji	14
Wykres 5. Przyrost naturalny	15
Wykres 6. Bezrobocie rejestrowane (os.).....	16
Wykres 7. Bezrobocie rejestrowane wg płci w stosunku do ogółu w %	16
Wykres 8. Dochody i wydatki Gminy ogółem (PLN)	18
Wykres 9. Dochody i wydatki Gminy na mieszkańca (PLN)	18
Wykres 10. Wydatki inwestycyjne Gminy w wydatkach ogółem (%)	19
Wykres 11. Fundusze unijne – wartość umów, decyzji o dofinansowanie ogółem (w mln PLN)	19
Wykres 12. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności.....	20
Wykres 13. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	21
Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2014-2024	22
Wykres 15. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Cielądz w roku 2023 wg wielkości (liczba zatrudnionych)	22
Wykres 16. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	25
Wykres 17. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	25
Wykres 18. Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych (PLN).....	26
Wykres 19. Współczynniki skolaryzacji (w %)	27
Wykres 20. Liczba pożarów w gminie w latach 2018-2023	29
Wykres 21. Liczba miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w latach 2018-2023	30
Wykres 22. Rodzaje miejscowych zagrożeń innych niż pożar w gminie w latach 2018-2023.....	30
Wykres 23. Porady lekarskie ogółem	32
Wykres 24. Ćwiczący w klubach sportowych ogółem.....	35
Wykres 25. Liczba klubów sportowych oraz średnia liczba ćwiczących przypadająca na klub	35
Wykres 26. Biblioteki publiczne – księgozbiór i wypożyczenia (w wol.)	41
Wykres 27. Biblioteki publiczne – czytelnicy w ciągu roku	42
Wykres 28. Liczba imprez organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem (w szt.)	42
Wykres 29. Uczestnicy lokalnych imprez ogółem (w os.)	43
Wykres 30. Liczba uczestników na imprezę (w os.)	44
Wykres 31. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej (%)	45
Wykres 32. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	45
Wykres 33. Zużycie wody na mieszkańca (w m3)	46
Wykres 34. Zasoby mieszkaniowe – budynki mieszkalne.....	47
Wykres 35. Zasoby mieszkaniowe w Gminie (liczba mieszkań)	47
Wykres 36. Zasoby mieszkaniowe – przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (w m2) i w przeliczeniu na osobę (w m2/os.)	48



15. Spis tabel

Tabela 1. Zastawnie podmiotów gospodarczych w Gminie Cielądz w 2023 r. wg sekcji PKD 2007 – liczba i udział procentowy.	24
Tabela 2. Pomniki przyrody w Gminie Cielądz.....	32
Tabela 3. Zestawienie zabytków nieruchomych na terenie gminy Cielądz wpisanych do rejestru zabytków ...	38
Tabela 4. Analiza SWOT Gminy Cielądz	54
Tabela 5. Cele strategii rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035	60
Tabela 6. Zbieżność celów strategii z kluczowymi dokumentami strategicznymi	64
Tabela 7. Obszary kluczowe Gminy Cielądz w ujęciu problemowym	86
Tabela 8. Podstawowe zestawienie wskaźników monitorujących i ewaluacyjnych w przyporządkowaniu do poszczególnych celów strategicznych.....	101
Tabela 9. Plan operacyjny realizacji Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035	103
Tabela 10. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, obowiązujących lub planowanych	104



16. Spis map

Mapa 1. Gmina Cielądz na tle Polski – lokalizacja ogólna	6
Mapa 2. Gmina Cielądz na tle powiatu rawskiego	7
Mapa 3. Gmina Cielądz – zarys ogólny	8
Mapa 4. Gmina Cielądz z zaznaczonymi sołectwami	9
Mapa 5. Drogi powiatowe na terenie Gminy Cielądz	10
Mapa 6. Ideowy układ linii kolejowych przebiegających przez w Gminę Cielądz	11
Mapa 7. Lokalizacja pomników przyrody w Gminie Cielądz	33
Mapa 8. Obszary chronione w sąsiedztwie Gminy Cielądz	34
Mapa 9. Zabytki nieruchomości na terenie gminy Cielądz wpisane do rejestru zabytków – mapa ideowa	38
Mapa 10. Zabytki archeologiczne na terenie gminy Cielądz wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków – mapa ideowa	40
Mapa 11. Strefy planistyczne i OUZ	74
Mapa 12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – sieć osadnicza	75
Mapa 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – korytarze ekologiczne, elementy infrastruktury społecznej, główne osie transportowe	76
Mapa 14. Obszar zielonej gospodarki (OSI)	84
Mapa 15. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w województwie łódzkim	85
Mapa 16. Ogólny układ sieci hydrologicznej na terenie Gminy Cielądz	89
Mapa 17. Mapy prezentujące wstępną ocenę ryzyka powodziowego (A – kolor czerwony) i zagrożenie powodziowe (B – kolor niebieski) na terenie gminy Cielądz	90
Mapa 18. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla rzeki Lubocz	92
Mapa 19. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla rzeki Rokitna	93
Mapa 20. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla rzeki Rawka do Krzemionki	94
Mapa 21. Mapa prezentująca zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) z lokalizacją presji poboru i zrzutu dla Rylka	95
Mapa 22. Mapa prezentująca jednolitą część wód podziemnych (JCWPd) PLGW200063 z lokalizacją ujęć wód podziemnych	96
Mapa 23. Mapa prezentująca jednolitą część wód podziemnych (JCWPd) PLGW200073 z lokalizacją ujęć wód podziemnych	97
Mapa 24. Mapa prezentująca zagrożenie suchą na terenie gminy Cielądz.	98

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035 to kluczowy dokument wyznaczający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w perspektywie długoterminowej. Jej opracowanie stanowi odpowiedź na potrzebę prowadzenia spójnej, zrównoważonej i odpowiedzialnej polityki lokalnej, uwzględniającej aktualne wyzwania – takie jak zmiany demograficzne, potrzeba poprawy dostępności usług publicznych, rozwój gospodarki opartej na lokalnym potencjale oraz konieczność ochrony zasobów środowiskowych. Strategia bazuje na rzetelnej diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Cielądz i identyfikacji jej potencjałów endogenicznych.

Dokument stanowi ramy dla podejmowania decyzji inwestycyjnych i planistycznych, ułatwiając skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych – zarówno z funduszy Unii Europejskiej, jak i krajowych programów wsparcia. Wpisuje się przy tym w cele i założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz priorytety polityki spójności UE na lata 2021–2027. Zawarte w niej zapisy są spójne z planowanymi działaniami w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021–2027, Krajowego Planu Odbudowy oraz innych programów wspierających rozwój obszarów wiejskich.

Strategia została opracowana zgodnie z wymogami ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153) oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198), z zachowaniem standardów w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska i partycypacji społecznej. Proces tworzenia dokumentu opierał się na analizie danych statystycznych, dokumentów planistycznych oraz wynikach konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców i instytucji publicznych. Strategia uwzględnia realne potrzeby społeczności lokalnej oraz uwarunkowania przestrzenne, środowiskowe i gospodarcze, stanowiąc solidną podstawę do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju Gminy Cielądz. Merytoryczne uzasadnienie kształtu dokumentu oraz wybranych kierunków działań, celów strategicznych i celów operacyjnych zawarto w treści Strategii.

Przedłożony projekt Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035 został opracowany zgodnie z trybem i harmonogramem, w tym trybem konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, określonych w uchwale Nr VII/52/2025 Rady Gminy Cielądz z dnia 10 lutego 2025 r. Na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035 i na polecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi została sporządzona również Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ona również podlegała konsultacjom. Raport z przeprowadzonych konsultacji został zamieszczony na Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Cielądz oraz stronie internetowej gminy Cielądz.

Projekt Strategii podlegał opiniowaniu przez Zarząd Województwa Łódzkiego pod względem sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa. Uwagi zawarte w opinii z dnia 10.10.2025 r. znak: BPRWŁ.ROT.426.21.2025 zostały w całości uwzględnione przez organ.

Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii podlegał opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Łodzi. Uwagi zawarte w opinii z dnia 09.12.2025 r. znak: WOŚ.410.360.2025.AJa zostały w całości uwzględnione przez organ.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026 - 2035 uznaje się za zasadne.